

המכתה

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

ג' ליון 212

פְּרֻשַׁת שְׁמִינֵי תִשְׁב"ג

פְּרָקֵי אָבוֹת פְּרָק ראשון

לזכר עולם יהיה צדיק

לע"נ הרה"צ חו"פ
רבי אשר יעקב
בהגה"ק רבי רפאל זצוק"ל

נלב"ע כ"ד תמוז תשמ"ט
תנצב"ה

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
רבי אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר
לרפואה שלימה בקרוב

האזרה האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לְחִיּוֹרַת בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּידָא
לְאַתְגָּלִיָּא
לְעִתִּיד־לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
052.763.1800
B48148@gmail.com

פְּרַשְׁתַּת שְׁמִינִי

”קח לך עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחֹטֵאת” (ויקרא ט, ב)

להודיע: שִׁמְכֹפֵר לוֹ הַקּוֹדֵשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עַל-יְדֵי
‘עֵגֶל’ זֶה, עַל ‘מַעֲשֵׂה הָעֵגֶל’ שֶׁעָשָׂה. (רש”י)

ב.

(לקוטי-הלכות, יום-טוב ה, ג – על-פי לקוטי-
מוהר”ן ח”א ע, ו’יהי ביום השמיני’)

וְזֶה בְּחִינַת שְׂאֵחַר פְּסוּק (ויקרא ט, א): **”וַיְהִי
בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי”** – כְּתוּב (שם פְּסוּק ב):
”קח לך עֵגֶל בֶּן בָּקָר לְחֹטֵאת”, וּפְרַשׁ
רש”י: **”לכפר על עון העֵגֶל”**.

כִּי עֵתָה הִתְהַפֵּךְ הַפְּחֵי-הַמְּכַרִּיחַ וְעוֹלָה
לְ‘קִרְבָּן’ [על-ידי ‘פְּחֵי-הַמּוֹשֵׁךְ’ שֶׁל הַמְּשַׁכֵּן
הַמְּבָאָר שֶׁם בְּהַתּוֹרָה עַל פְּסוּק ‘וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי’ –
הַמּוֹבָא לְעִיל].

הוּא בְּחִינַת מַה שֶׁמַּעֲלִין **”עֵגֶל בֶּן בָּקָר”**
דִּיקָא **”לְחֹטֵאת”** – כִּי מִשָּׁם מְבַחֲינַת
‘שׂוֹר וְעֵגֶל’, מִשָּׁם בְּעֶצְמוֹ הַשְּׁתַלְשּׁלוֹת יְנִיקַת
הַעֲבוּדָה-הַזָּרָה שֶׁל ‘עֵגֶל’ שֶׁהַתְּגַבֵּר מְסַטְרָא
דְּשִׁמְאֵל, כִּידוּעַ (זֶהוּ בְּרֵאשִׁית מִז: פְּקוּדֵי רִלז):
”שְׂשֻׁרֵשׁ הַיִּצְרָה-הָרַע מְסַטְרָא דְשִׁמְאֵל”,
שֶׁהוּא בְּחִינַת ‘שׂוֹר וְעֵגֶל’, כְּמוֹ שְׁכַתוּב (יחזקאל
א, י): **”וּפְנֵי שׂוֹר מִהַשִּׁמְאֵל”** (עֵינן רַמְבַּ”ן כִּי-תִשָּׂא,
שְׁמוֹת לִב, א).

וְצִוָּה הַשִּׁם-יְתִבְרֵךְ: לְהַעֲלוֹת דִּיקָא הַעֵגֶל
לְ‘חֹטֵאת’ – לְהַפֵּךְ ‘פְּחֵי-הַמְּכַרִּיחַ’ אֶל
הַקְּדוּשָׁה. כִּי אַחֲרֵיכֶן כְּשֶׁשָּׁבוּ, נַעֲשֶׂה תַקְוֹן
נִפְלָא עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא.

”וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, קָרָא מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן
וּלְבָנָיו, וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל” (ויקרא ט, א)

א.

(ח”א ע)

כָּל הַכְּבוֹד שִׁישׁ לְכָל אָדָם שְׁבַעוֹלָם, וּלְכָל
הַדְּאִשִּׁים שְׁבַעוֹלָם, וְהַתְּחַדְּשוֹת-
הַכְּבוֹד שֶׁל הַמְּמַנִּים – הוּא רַק מִהַצְּדִיק
שֶׁהוּא בְּחִינַת ‘עֶפְרוֹ’, בְּחִינַת ‘מְשַׁכֵּן’, בְּחִינַת
‘פְּחֵי-הַמּוֹשֵׁךְ’ – כִּפִּי הַקָּמְתוֹ אֶת הַמְּשַׁכֵּן
בְּכָל-פַּעַם – שֶׁמִּמֶּנּוּ נִמְשָׁךְ הַכָּל.

וְזֶה (ויקרא ט, א): **”וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי, קָרָא
מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל”**
– כִּי כְּשֶׁהַצְּדִיק צָרִיךְ לְקַרֹּת אֶת דְּאִשֵּׁי
הָעַם, הוּא קוֹרָא אוֹתָם בְּזֶה שֶׁהוּא מְקִים אֶת
הַמְּשַׁכֵּן שֶׁשֶׁם הַכְּבוֹד – כִּי כָּלֵם בָּאִים
אֵלָיו, לְקַבֵּל הַכְּבוֹד מִמֶּנּוּ.

וְזֶהוּ: **”בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי”** שֶׁהִקִּים מֹשֶׁה אֶת
הַמְּשַׁכֵּן – עַל-יְדֵי-זֶה: **”קָרָא מֹשֶׁה
לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו וּלְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל”** – שֶׁהֵם כָּלֵל
דְּאִשֵּׁי-הָעַם מְקַטְן וְעַד גְּדוֹל – כִּי עַל-יְדֵי
הַקָּמַת הַמְּשַׁכֵּן, קָרָא אֶת כָּל דְּאִשֵּׁי-הָעַם,
בְּחִינַת ‘אַהֲרֹן וּבָנָיו’.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ חַז”ל (ראש-השנה פ”א מ”א):
**”בְּרֵאשִׁי-חֹדֶשׁ נִסָּן רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה
לְמַלְכִים”** – כִּי אִזּוּ הָיָה הַקָּמַת-הַמְּשַׁכֵּן,
שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הַכְּבוֹד שֶׁל מְלָכִים, שֶׁל כָּל
הַמְּמַנִּים וְהַדְּאִשִּׁים.

וְעַל-כֵּן הָיָה הַקָּמַת-הַמְּשַׁכֵּן בְּרֵאשִׁי-
חֹדֶשׁ נִסָּן – שְׂאִזּוּ נִתְחַדְּשׁוּ כָּל
הַדְּאִשִּׁים.

"וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם"
(ויקרא ט, כב)

ג.

(ח"א כד, ד-בסוף)

עקר ה'ברכות', מ'ידי', בבחינת (ויקרא ט, כב): "וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדָיו אֶל הָעָם וַיְבָרְכֵם".

וזה (בכורות ח): "זָקָא אַצְבָּעָתָא" - זה בבחינת 'ברכות', בבחינת: "וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדָיו וַיְבָרְכֵם" כנ"ל.

הינו: שעל-ידי ה'ברכות' - מבטשין ה'מחין' ב'כתר', ונעשין 'היכלין'.

ד.

(לקוטי-הלכות, תפלה ד, כד - על-פי ספורי מעשיות, מעשה יב מ'בעל-תפלה')

וזה בבחינת נשיאת כפיים בשעת התפלה, שהוא 'ברכת כהנים'. כי בשעת התפלה, נתגלה הארת היד' (המבאר שם בהמעשה), שעקר תקון כל התאות והמדות ובפרט תאות ממון הוא על-ידי-זה (עין בפנים).

ועל-כן צונו השם-יתברך: שהכהנים ישאו ידיהם ויברכו ברפת כהנים בשעת התפלה, כי על-ידי נשיאת כפיהם הם ממשיכין בבחינת התגלות הארת היד' הנ"ל, שעל-ידי-זה עקר התקון, שזהו בבחינת ברפת כהנים.

כי ה'ברכה' היא בבחינת ה'תקון' - הפך ה'קללה' שנמשכת מ'חרבן העולמות', מבחינת שבירת הכלים והמדות, שהם בבחינת פגם כל הפתות' (המבארים שם בהמעשה). וה'ברכה' היא ההפך מזה, בבחינת תקון כל המדות, בבחינת עולם-התקון, שמשם כל ה'ברכות'.

ועל-כן עקר ה'ברכות' מקבלים מ'ידי', כמו שכתוב (ויקרא ט, כב): "וַיֵּשֶׂא אֱהֲרֹן אֶת יָדָיו וַיְבָרְכֵם", כמו שכתב רבנו ז"ל במקום אחר (בסימן כד - מובא לעיל) - כי עקר ה'ברכה' שהוא בבחינת ה'תקון', הוא על-ידי בבחינת היד' הנ"ל.

וזהו בבחינת ברפת כהנים' בנשיאת כפיים' דיקא בשעת התפלה - כי ה'ברכה' שהוא בבחינת ה'תקון', הוא על-ידי התגלות הארת היד', שזהו בבחינת נשיאת כפיים'.

וזה זוכין בשעת התפלה דיקא - כי עקר ה'תקון' על-ידי התפלה, שזהו בבחינת ה'בעל-תפלה', שעקר התקון היה על-ידו, והוא זכה למצא את ה'חכם' שהיה אצלו היד' הנ"ל וכו', עד שבאו אל ה'מלך' וכו', ונתתקן הכל, כמבאר שם בהמעשה הנ"ל.

וזהו: "יברכה ה'", "במזון" (במדבר-רבה יא, ה) - כי עקר ברפת כהנים' ונשיאת כפיים', הוא לתקן תאות-ממון, שהוא קשה מכלם.

"וַיֵּרָא כְבוֹד ה' אֶל כָּל הָעָם וַגּו' (ויקרא ט, כב) - ענין השראת השכינה ב'משכן' -

ה.

(שיחות-הר"ן מ)

עקר בנין בית-המקדש', היא בבחינת גלגל-החזור'.

כי ב'בית-המקדש' היה בבחינת (פסחים נ, בבא-בבבא י:): "עליונים למטה ותחתונים למעלה" - כי השם-יתברך השרה שכינתו

ו.

(ח"א מא)

עַל-יְדֵי דְקוּדִין, שְׁשׁוּתָה "יִין הַמְּשַׁמַּח"
 (בְּרֻכּוֹת ל.ה. יוֹמָא עוּ: סְנַהֲדִין ע.) -
 וְנִמְשָׁכִין לְמַטָּה בְּתוֹךְ הַרְגְּלִין, הֵינּוּ:
 שְׁמֵרְקָד - בְּזָה מְגַרְשׁ הַחִיצוֹנִים מְשָׁם! -
 וְזֹאת הַתְּלַהְבוֹת שֶׁל הַרְקוּד. וְהוּא (וַיִּקְרָא א):
"אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ לָהּ". וְהַתְּלַהְבוֹת-
 שְׁבִקְדוּשָׁה, נִקְרָא: **"יִין הַמְּשַׁמַּח".**

אָבֵל מִי שְׁמֵרְקָד בְּהַתְּלַהְבוֹת-הַיִּצְר' - זֶה
 נִקְרָא 'חֲטָא שֶׁל נָדָב וְאָבִיהוּא,
 שְׁכַתּוֹב בָּהֶם (וַיִּקְרָא י, א): **"וַיִּקְרִיבוּ אִשׁ זָרָה".**
 וְנָדָב וְאָבִיהוּא, הֵם 'נֶצַח וְהוֹד' (שְׁעַר-הַגְּלוּלִים,
 הַקְּדָמָה ל.ג).

וְ"אִשׁ זָרָה", נִקְרָא: **"יִין הַמְּשַׁכֵּר"** (שָׁם),
 הַתְּלַהְבוֹת-הַיִּצְר', וְשָׁם יֵשׁ חֵס-
 וְשָׁלוֹם אַחִיזָה לְהַחִיצוֹנִים, **"אֲשֶׁר לֹא צוּה**
אֲתֶם" (וַיִּקְרָא שָׁם). (עֵינְךָ עוֹד בַּפְּנִים).

[לְקוּטֵי-עֲצוֹת, שְׁמַחָה יב: דְקוּדִין שֶׁל מִצְוָה - כְּגוֹן
 שְׁשׁוּתָה יִין בְּשֶׁבֶת וַיּוֹם-טוֹב, אוֹ בַחֲתָנָה שֶׁל מִצְוָה, אוֹ
 בְשֶׁאֲרֵי סְעוּדַת-מִצְוָה, וְשׁוּתָה בְּמִדָּה, וְכוּנְתוֹ לְשָׁמַיִם:
 לְזָכוֹת לְשִׁמְחַת-יִשְׂרָאֵל, לְשִׁמְחַת בְּהַשְׁמֵם-יְתִבְרָךְ, אֲשֶׁר בְּחַד
 בְּנוֹ מִכָּל הָעַמִּים וְכוּ'. וְנִתְעוֹרֵר לְשִׁמְחָה עַל-יְדֵי-זָה, עַד
 שְׁנִמְשָׁךְ הַשְׁמֵחָה לְתוֹךְ הַרְגְּלִין, דְּהֵינּוּ: שְׁמֵרְקָד מִחֲמַת
 שְׁמֵחָה - עַל-יְדֵי-זָה מְגַרְשׁ הַחִיצוֹנִים הַנְּאָחֲזִים בְּהַרְגְּלִין,
 וּמְמַתִּיק וּמְבַטֵּל כָּל הַדֵּינִים, וְזוֹכָה לְקַבֵּל כָּל הַבְּרֻכּוֹת.
 וְהַתְּלַהְבוֹת הַזֹּאת שֶׁל הַרְקוּדִין, הִיא "אִשָּׁה רִיחַ נִיחֹחַ
 לָהּ".

אָבֵל מִי שְׁמֵרְקָד בְּהַתְּלַהְבוֹת-הַיִּצְר' - הִיא בְּחֵינַת "אִשׁ
 זָרָה". וְהֵינּוּ שְׁשֻׁתָה, הוּא בְּחֵינַת "יִין הַמְּשַׁכֵּר", שְׁמֵשׁ
 אַחִיזָת הַחִיצוֹנִים חֵס-וְשָׁלוֹם. נִמְצָא: דְקוּדִין-דְקוּדָשָׁה,
 מִמְּתִיקִין הַדֵּינִים כְּמוֹ 'פְּדִינִין'.

ז.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלַּת-הַמִּנְחָה ז, צה)

נָדָב וְאָבִיהוּא פְּנָמוּ: שְׁלֹא רָצוּ לְהוֹרִיד
עֲצָמָן כָּלֵל לְהַחְבוֹר הַגְּשָׁמִי, וְרָצוּ

בְּמִשְׁכָּן וּבְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, בְּחֵינַת "עֲלִיוֹנִים
 לְמַטָּה"; וְכֵן לְהַפְּךְ: כָּל 'צִיּוֹרָא דְמִשְׁכָּנָא'
 הָיָה רְשׁוּם לְמַעְלָה, בְּחֵינַת "תְּחַתּוֹנִים
 לְמַעְלָה" - שְׁזָה בְּחֵינַת: **גְּלַגְלַת-חַוּזָר,**
 שֶׁהַכֹּל חוּזֵר וְנִתְהַפֵּךְ כְּנֹ"ל.

כִּי עַל-פִּי 'חֲקִירָה', הוּא דָבָר רְחוּק מְאֹד:
 שֶׁהַשֵּׁם-יְתִבְרָךְ יִהְיֶה מְצַמְצֵם שְׁכִינְתוֹ
 בְּכָל-יְהוֹמֵי-הַמִּשְׁכָּן. וְאִף-עַל-פִּי-כֵן הִרְאָה הַשֵּׁם-
 יְתִבְרָךְ: שֶׁהוּא דוֹקָא לְהַפְּךְ מִדְּעַתָּם! - כִּי
 בְּאֵמַת הַשְּׂרָה שְׁכִינְתוֹ בְּמִשְׁכָּן.

וְכֵן לְהַפְּךְ, הוּא דָבָר רְחוּק: שֶׁהָאָדָם שֶׁהוּא
 בְּרִיָּה שְׁפִלָּה יִהְיֶה לוֹ כַּח לְעֲשׂוֹת רִשָּׁם
 לְמַעְלָה, אוֹ בְּהִמָּה שְׁפִלָּה יִהְיוּ מְקַרִּיבִין
 אוֹתָהּ לְקַרְבָּן, שֶׁתַּעֲלֶה לְרִיחַ-נִיחֹחַ לְנַחַת-
 רוּחַ לְפָנָיו יְתִבְרָךְ שְׁאֹמֵר וְנַעֲשֶׂה רְצוֹנוֹ, וְאִיךְ
 שִׁיךְ רְצוֹן אֲצִלוֹ יְתִבְרָךְ!?

אָבֵל בְּאֵמַת: הִרְאָה לְהַפְּךְ מִדְּעַתָּם - כִּי
 בְּאֵמַת הַשְּׂרָה שְׁכִינְתוֹ לְמַטָּה בְּמִשְׁכָּן
 וּבְבֵית-הַמִּקְדָּשׁ, וְהַבְּהִמָּה עֲלֵתָה לְרִיחַ-
 נִיחֹחַ וְכוּ'. וְזֶה בְּחֵינַת: **"עֲלִיוֹנִים לְמַטָּה**
וְתַחַתּוֹנִים לְמַעְלָה", בְּחֵינַת **'גְּלַגְלַת-חַוּזָר'.**

וְזֶה בְּחֵינַת הַגְּאֻלָּה' - כִּי זֶהוּ עֵקֶר הַגְּאֻלָּה,
 שִׁיחָהּ בְּחֵינַת: **"עֲלִיוֹנִים לְמַטָּה,**
וְתַחַתּוֹנִים לְמַעְלָה" שֶׁהִיא בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ.

**"וַיִּקְחוּ בְנֵי אֶהֱרָן נָדָב וְאָבִיהוּא אִישׁ מִחֲתָנָו,
 וַיִּתְּנוּ בָהֶן אִשׁ, וַיִּשְׂימוּ עָלֶיהָ קְטוֹרֶת, וַיִּקְרִיבוּ
 לְפָנָי ה' אִשׁ זָרָה אֲשֶׁר לֹא צוּה אֲתֶם"** (וַיִּקְרָא י, א)

רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר: 'שְׁתוּי יִין נִכְנָסוּ לְמִקְדָּשׁ,
 תַּדְעוּ: שֶׁאַחַר מִיתָתָן הַזֶּהִיר הַנוֹתְרִים שֶׁלֹּא
 יִכְנָסוּ 'שְׁתוּי יִין' לְמִקְדָּשׁ, מִשָּׁל לְמַלְךְ שֶׁהִיָּה לוֹ
 בֵּן בֵּית וְכוּ', כְּדֹאִיתָא בְּוִיקְרָא רַבְּהַ (יב, א-ה).
 (רש"י עַל פְּסוּקָב - 'וַתֵּצֵא אִשׁ')

לְהַשִּׁיג אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, עַל־יְדֵי תַבְעֵרֶת לְבָבִי לְבַד לְהַשִּׁים יִתְבָּרַךְ, בְּלִי 'צְמֻצוּמִים וּמְלַחְמָה', שְׁעֲלִיהֶם נֹאמֵר (וַיִּקְרָא טז, א):
"בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ".

ה.

(לקוטי־הלכות, שַׁבַּת ז, נב)

כָּל הַפְּגָם שֶׁל נֶדֶב וְאַבִּיהוּא שְׁהִיו צְדִיקִים נוֹרָאִים מְאֹד - הָיָה בְּבַחֲיַנַּת 'בְּקִיאוֹת', שֶׁלֹּא תִקְנִי בַּחֲיַנַּת 'וְנִפְיָק', בַּחֲיַנַּת 'וְשׁוּב', רַק רָצוּ לְהִתְקַרֵּב בְּדַבְּקוֹת לְהַשִּׁים יִתְבָּרַךְ יוֹתֵר מִהַמְדָּה - בַּחֲיַנַּת (שְׁמוֹת יט, כא):
"פֶּן יִהְרָסוּ לְעֵלוֹת אֵל ה'", וְכַמְבֹאֵר בְּפֶסוּק (וַיִּקְרָא טז, א): "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ".

ט.

(לקוטי־הלכות, תַּעֲרׁוּבוֹת ה, ז)

זֶה בַּחֲיַנַּת 'פְּגָם נֶדֶב וְאַבִּיהוּא', שֶׁהַקְּרִיבוֹ "אִשׁ זָרָה" (וַיִּקְרָא י, א), בַּיּוֹם שֶׁנִּתְחַנְּןָה הַמִּשְׁכָּן.

כִּי "הָיוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים וְנוֹרָאִים מְאֹד מְאֹד" (זֶהר אַחֲרֵי נו:), וּמִחֲמַת שְׂרָאוֹ הַמַּעֲשֵׂה הָרַע שֶׁנַּעֲשָׂה בְּעוֹלָם, שְׂאֲחֵרֵי כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים הַנוֹרָאִים שֶׁעָשׂוּ מִשָּׁה וְאַחֲרָיו וְכוּ', אִף־עַל־פִּי־כֵן הִתְגַּבְּרוּ הָעֲרֵב־רֵב וְקִלְקְלוּ כָּל־כָּף.

עַל־כֵּן סָבְרוּ: שְׁעַתָּה שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן, וַיִּרְדָּה הַשְּׂכִינָה לְיִשְׂרָאֵל, וְנַעֲשֶׂה תִקּוּן נִפְלָא בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, מַה שֶׁלֹּא הָיְתָה כְּזֹאת מִימּוֹת עוֹלָם - שְׁעַתָּה הָעֵת לְבַעַר וּלְכַלּוֹת הַסְטֵרָא־אֲחֵרָא לְגַמְרֵי, עַד שֶׁלֹּא יִהְיֶה כַּח עוֹד לְאַנְשֵׁי־דְשֵׁי לְקַלְקַל עוֹד.

עַל־כֵּן הַקְּרִיבוֹ אִשׁ עִם קִטְרֵת שֶׁלֹּא בְּזִמְנָה, וְכוּנְתָם בְּוִדְאֵי הָיָה לְטוֹבָה: שְׂרָצוּ לְעוֹרֵר עַל־יְדֵי־זֶה 'אִשׁ הַמִּשְׁפָּט'

בְּקִדְשָׁה יִתְרָה, בְּאִפְּן שֶׁהִרְשָׁעָה כְּלָה כְּעֶשֶׂן תִּכְלָה אַז. כִּי זֶה יְדוּעַ: שְׂאִין שׁוּם דְּבַר שֶׁמְבָרַר הַטּוֹב מִעֵמְקֵי הַקְּלָפוֹת וּמְבַעַר הָרַע, כְּמוֹ 'אִשׁ הַקִּטְרֵת' וְכוּ', שֶׁנִּמְשָׁךְ מִבַּחֲיַנַּת 'אִשׁ הַמִּשְׁפָּט' וְכוּ', שֶׁמְכַלָּה הָרַע וְהַקְּלָפוֹת.

וְהֵם טָעוּ וְסָבְרוּ: שֶׁכָּבֵר הִגִּיעַ הָעֵת עַל־יְדֵי 'אִשׁ הַקִּטְרֵת' שֶׁהוֹסִיפוּ - לְבַעַר כָּל הָרַע וְהַקְּלָפוֹת לְגַמְרֵי. עַל־כֵּן הַקְּרִיבוֹ 'אִשׁ הַקִּטְרֵת' שֶׁלֹּא בְּזִמְנָה, שֶׁהַכְּתוּב קוֹרָא אוֹתָהּ "אִשׁ זָרָה", שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נַעֲנָשׁוּ וְנִשְׂרָפוּ, כִּי אִי־אֶפְשָׁר לְדַחֵק אֶת הַשְּׁעָה.

אַבְל מֵאַחַר שֶׁפּוֹנְתָם הָיָה לְטוֹבָה, עַל־כֵּן זְכוּ: שֶׁעַל־יְדֵי מִיתָתָם תִּקְנִי הַרְבֵּה, כִּי "נִתְקַדְּשׁ הַמִּשְׁכָּן עַל־יָדָם" (וַיִּקְרָא יב, ב) וְכוּ'.

י.

(לקוטי־הלכות, עֲבוֹדַת־אֱלִילִים א, ו)

"עַל כָּל הָעֲבֵרוֹת שֶׁבַתוֹרָה, יַעֲבֹר וְאֵל יִהְרָג, חוּץ וְכוּ'" (שְׁלַח־עֲרוּךְ, יוֹרְהִדְעָה קנז) - כִּי הַדַּבְּקוֹת וְהַמְּסִירַת־נַפְשׁ לְהַשִּׁים, צְרִיף לְהִיּוֹת בְּבַחֲיַנַּת 'רְצוּא וְשׁוּב', בְּבַחֲיַנַּת 'חַיִּים וְרַחֲמִים', כִּי הַשִּׁים יִתְבָּרַךְ רוֹצֵה בְּיִשׁוּב־הָעוֹלָם וְכוּ'.

וְזֶה בַּחֲיַנַּת 'פְּגָם נֶדֶב וְאַבִּיהוּא' - שִׁיָּצְאוּ חוּץ לְהַגְּבוּל, שֶׁמָּסְרוּ נַפְשָׁם לְהַשִּׁים יוֹתֵר מִהָרְאוּי, בְּבַחֲיַנַּת 'רְצוּא' לְבַד, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (וַיִּקְרָא טז, א): **"בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ".**

כִּי בְּאִמַּת מָסְרוּ נַפְשָׁם עַל 'קְדוּשַׁ־הַשִּׁים', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שָׁם י, ג): **"בְּקִרְבֵי אֶקְדֹּשׁ" - אַבְל אִף־עַל־פִּי־כֵן פָּגְמוּ בְּזֶה בְּעֲצָמוֹ, כִּי אָסוּר לְמַסֵּר נַפְשׁוֹ לְמִיתָה מִמֶּשׁ, אֶפְלוּ עַל 'קְדוּשַׁ־הַשִּׁים', שֶׁלֹּא בְּשַׁעַת הַצְּרָף, וְכַפִּי הַמְּבֹאֵר בְּשְׁלַח־עֲרוּךְ כַּנ"ל.**

יא.

(לקוטי־הלכות, שלוח־הקנן ד, יד - על־פי לקוטי־ מוהר"ן ח"א עב, 'להתחזק בכל פעם נגד היצר־הרע')

'נָדָב וְאָבִיהוּא' פָּגְמוֹ, עַל־יְדֵי בַחֲיִנַת הַיִּצְר־הָרַע שֶׁל מַעְלָה, בַּחֲיִנַת מְלֶאךָד הַקְדוֹשׁ, בַּחֲיִנַת דְּיָנִים וְגְבוּרוֹת'.

כִּי נִדְמָה לָהֶם: שְׁלֹפֵי גָדֹל קִדְשָׁתָם הָעֲצוּמָה, גַּם הֵם רְאוּיִים לְהַקְטִיר קְטֹרֶת. אֲךָ הֵם לֹא נִכְשְׁלוּ רַק בְּדַקּוֹת גְּדוֹל, וְעָבְרוּ עַל (שְׁמוֹת יט, כא): "פֶּן יִהְרָסוּ אֶל ה' לְעֵלוֹת" - שֶׁזֶהוּ בַּחֲיִנַת (וַיִּקְרָא טז, א): "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ".

וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב אֲדָמוּר ז"ל בְּסִימָן ע"ב (לקוטי־מוהר"ן ח"א), מַעֲנִין הַיִּצְר־הָרַע הַגְּבֹהַּ שֶׁל הַצְּדִיקִים, שֶׁכָּתַב שָׁם: "וְגַם בְּעֵינַי הִתְקַרְבוּת אֶל הַשָּׁמַיִת־בְּרָד, יֵשׁ יִצְר־הָרַע גְּדוֹל, בַּחֲיִנַת: 'פֶּן יִהְרָסוּ וְכוּ', עֵינ־שָׁם.

וְזֶהוּ בְּעֲצוּמוֹ בַּחֲיִנַת "פָּגַם בְּפִי עֲזָאֵי וּבֶן זֹמָא' שֶׁהֲצִיחוֹ יוֹתֵר מִדְּאִי" וְכוּ' (חֲגִיגָה יד): - כִּי 'קְטֹרֶת' גְּבֹהַּ מְאֹד מְאֹד, וְהוּא מְבִטֵּל מוֹתָנָא, כִּי מִמֵּתִיק כָּל הַדְּיָנִים מֵרֹאשׁ וְעַד סוּף, כִּי "סְלוּקָא דְקְטֹרֶת עַד אֵין־סוּף" (זֵהר וַיִּקְהַל רִיט: אַחֲרֵי נח:).

אָבֵל לְפִי עֵצֶם קִדְשָׁתוֹ שֶׁל 'קְטֹרֶת', אֵין מִי שְׂרָאוּי שֶׁיַּעֲסֵק בּוֹ, כִּי־אִם הַכֹּהֵן הָרְאוּי לְכַבֵּד.

אָבֵל "הִזֵּר הַקָּרֵב יוֹמָת" - כִּי אֲדָרְבָּא: מִתְגַּרְה בּוֹ הַדִּין יוֹתֵר, כִּי כָּל הַדְּיָנִים יֵשׁ לָהֶם שָׂרֵשׁ, וְזֶה הַשָּׂרֵשׁ יֵשׁ לוֹ עוֹד שָׂרֵשׁ לְמַעְלָה גְּבֹהַּ מִמֶּנּוּ, וְכֵן לְמַעְלָה מַעְלָה וְכוּ'. וְכָל מֵה שֶׁמַּעֲלִין הַדִּין שְׁלֹמֶטָה לְשָׂרֵשׁ הַגְּבֹהַּ מִמֶּנּוּ, נִקְלָשׁ וְנִמְתָּק הַדִּין, בְּבַחֲיִנַת "הַמִּתְקַת הַדִּין בְּשָׂרֵשׁוֹ" - אָבֵל עֲדוֹן גַּם שָׁם יֵשׁ אֵיזָה דִין, וְצָרִיכִין לְהַעֲלוֹתוֹ יוֹתֵר, עַד תְּכַלִּית הַשָּׂרֵשׁ, שֶׁשָּׁם נִמְתָּק לְגַמְרֵי.

אָבֵל מִי שְׂאִין רְאוּי לְכַבֵּד - אֲזִי לֹא דִי שְׂאִינוֹ מִמֵּתִיק הַדִּין בְּשָׂרֵשׁוֹ, אֲדָרְבָּא, עַל־יְדֵי יוֹנֵק יוֹתֵר וְיוֹתֵר מְשָׂרֵשׁוֹ, מִחֲמַת שְׂרָצָה זֶה לָגַע בְּקִדְשָׁה גְּבֹהַּ כְּלִכְבֵּד שְׂאִינוֹ רְאוּי לָהּ, וְאֲזִי חֲסִוְשָׁלוֹם נִתְעוֹרֵר בְּיוֹתֵר הַדִּין שֶׁיֵּשׁ שָׁם, וְיוֹנְקִים הַדְּיָנִים שְׁלֹמֶטָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר חֲסִוְשָׁלוֹם.

"וַיִּדְם אֶהֱרֵן" (וַיִּקְרָא יג)

קָבַל שָׂכָר עַל שְׁתִּיקָתוֹ. וּמֵה שָׂכָר קָבַל? - שְׁתִּיקָתוֹ עִמּוֹ הַדְּבוּר, שֶׁנֶּאֱמָרָה לוֹ לְבַדּוֹ 'פְּרֻשַׁת שְׁתִּיקָתוֹ יין'. (רש"י וַיִּקְרָא יג, ב)

יב.

(לקוטי־הלכות, ראשית־הגז ג, י)

וְזֶה בַּחֲיִנַת (וַיִּקְרָא יג): "וַיִּדְם אֶהֱרֵן" אַחֲרַי מֵיִתַת נָדָב וְאָבִיהוּא' - כִּי 'פָּגַם נָדָב וְאָבִיהוּא' הָיָה: שֶׁהִסְתַּכְּלוּ וְהֲצִיחוּ לְמַעְלָה מִהַגְּבוּל, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שָׁם טז, א): "בְּקִרְבָּתָם לִפְנֵי ה' וַיָּמָתוּ".

שֶׁזֶהוּ בַּחֲיִנַת 'פָּגַם הַשְּׁתִּיקָה', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יְכוּלִין לְכַנֵּס לְמָקוֹם שְׂאִין צָרִיכִין לְכַנֵּס, שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת 'רְבוּי־אֹר', שֶׁמִּשָּׁם נֶאֱחָז חֲסִוְשָׁלוֹם 'סְטְרָא־דְמוֹתָא'. וְעַל־כֵּן מָתוּ נָדָב וְאָבִיהוּא עַל־יְדֵי־זֶה.

וְעַל־כֵּן הִתְקוּן הָיָה: עַל־יְדֵי הַשְּׁתִּיקָה שֶׁל אֶהֱרֵן, בַּחֲיִנַת: "וַיִּדְם אֶהֱרֵן". וְעַל־יְדֵי־זֶה זָכָה לְהַמְשִׁיךְ 'מִקִּיפִין' - כִּי "בְּזָכוֹת זֶה נִתְיַחַד הַדְּבוּר אֵלָיו וְנֶאֱמָרָה לוֹ פְּרֻשַׁת שְׁתִּיקָתוֹ יין" (רש"י וַיִּקְרָא יג, ג; וַיִּקְרָא יג, ב) - כִּי כָּל הַמִּקִּיפִין שֶׁהֵם הַשְּׁגָת־הַדְּעָת, שֶׁהוּא הַתּוֹרָה, נִמְשָׁכִין מִבַּחֲיִנַת 'שְׁתִּיקָה' וְכוּ'.

"יין ושכר אל תשת וגו'. ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור" (ויקרא י, ט"ז)

ה'צדיק-האמת, ובין ה'אמת של ימי החל, שהם בחינת ה'המוז'עם'.

יג.

(לקוטי-הלכות, רבית ה, לז-לח-לט-מ)

"פן יהרסו אל ה' לראות וכו' וכו', ועלית אתה ואהרן" וכו' (שמות יט, כא). פרש רש"י: "אתה מחצה לעצמך ואהרן מחצה לעצמו, והעם אל יהרסו בכל לעלות" וכו'.

כי בודאי אי-אפשר לקרב למחצת השנת הצדיק, ואי-אפשר להבין ולהשיג דעתו, ועל-פן אסור להרהר אחריו.

וזה בחינת "אסור הזרים לגשת אל הקדש בבית המקדש ובמשכן" - כי בכל-מקום שמאיר בו אמתתו יתברך יותר, יש בו קדשה יתרה, אבל לאו כל אדם יכול להתקרב ולגשת אל 'קדשת האמת' הזו, כי 'עצם האמת', 'השנת אמתתו יתברך', אי-אפשר להשיג.

רק כל אחד צריך לעמוד על עמודו ומחצתו, לאחז בדרך-האמת כפי מדרגתו. וזה עקר ה'אמת שלו' - לבל יהרס לגשת למה שאינו ראוי, כי "במפלא ממה אל תדרש" וכו' (חגיגה יג).

נמצא: שעקר 'המשכת האמת', שהוא ה'קדשה של שבת' על 'ימי החל', שהוא בחינת 'המשכת קדשת הצדיק-האמת' על כל ה'המוז'עם - הוא דיקא על-ידי בחינת 'הבדלה'.

על-ידי שיודעין "להבדיל בין הקדש ובין החל" (ויקרא י, י), "בין שבת לששת ימי המעשה", בין ה'צדיק' לה'המוז'עם, שיודעין שיש הבדל גדול בין 'עצם האמת של שבת', שהוא בחינת

כי אף-על-פי שגם כל חיותם ותקונם וקיומם על-ידי ה'אמת' - אבל אי-אפשר להם להשיג ולהבין בדעתם, אמתת דעתו של ה'צדיק-האמת' שהוא בחינת 'שבת', כי מאד עמקו מחשבותיו.

רק עקר ה'אמת של ה'המוז'עם, בחינת 'ימי החל' - לידע: שהם רחוקים מלהשיג ולהבין 'אמתת הדעת'. רק צריכין להתחזק ב'אמונה', וזהו עקר ה'אמת' שלהם.

כי זהו בחינת 'פגם האמת' שאינו מזכך כראוי. כי "נדב ואביהוא היו צדיקים גדולים ונזראים מאד" (זהר אהרי נז), ובודאי היתה פונתם לשמים באמת, כי רצו להתקרב להשם-יתברך, וסברו שעל-ידי-זה יוכלו לקרב כל ישראל אל התכלית.

ובכזו שאמרו רז"ל (סנהדרין נב): "וכבר היו משה ואהרן מהלכים ונדב ואביהוא אחריהם ואמרו, מתי ימותו וכו' ואני ואתה נגהיג את הדור וכו'".

ובודאי לא היתה פונתם חסו-ושלום לשם כבוד עצמן, רק לשמים באמת. אך אף-על-פי-כן טעו הרבה בזה, כמפרש בתורה ובדברי רז"ל.

כי בענין ה'אמת שאינו מזכך, נכשלים לפעמים צדיקים גדולים, שמזה באים כל השגיאות המובא בדברי רז"ל ששגו גדולי הצדיקים, כי הכל היה על-ידי 'פגם האמת' (עין בפנים באריכות, ענין הזה של 'פגם האמת' לאמתו).

נִמְצָא: שְׁדִיקָא עַל-יְדֵי הַבְּדֵלָה - מְמַשִּׁיכִין הַקְדָּשָׁה מִשֶּׁבֶת לִימֵי הַחֹל, מִהַצְדִּיק לְהַמְזוּזֵם. וְהֵבֵן מְאֹד.

וְעַל-כֵּן אַחַר מִיתַת שְׁנֵי בְנֵי אֶהְרֹן, נֶאֱמָרָה מִיַּד פְּרֻשַׁת שְׁתַּיִי יוֹן, וְשֵׁם מְרָמֵז 'סוּד הַבְּדֵלָה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שָׁם (וַיִּקְרָא י, י): "וְלֹהֲבַדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ וְכוּ". שְׁמֻזָּה לְמַדּוּ רַז"ל (שְׁבוּעוֹת יח): 'דִּין הַבְּדֵלָה בְּמוֹצָאֵי-שֶׁבֶת'.

הֵינּוּ כַּנ"ל - כִּי עֵקֶר בְּחִינַת הַבְּדֵלָה, הוּא לְהַבְדִּיל בֵּין 'אַמַּת הַבְּרוּר', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שֶׁבֶת' וְכוּ, וּבֵין ה'אַמַּת שֶׁל יְמוֹת הַחֹל'.

שְׁעַקֵר הַתְקוּן עַל-יְדֵי הַבְּדֵלָה דִּיקָא - עַל-יְדֵי שִׁיזְדַּעִין שְׁרַחֲוִקִים מ'עֶצֶם ה'אַמַּת' שֶׁל בְּחִינַת 'שֶׁבֶת', שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'אַמַּת הַזֶּה שֶׁל מַבְחָרֵי הַצְדִּיקִים הַמְכַוְּנִים ה'אַמַּת לְאַמַּתוֹ וְכוּ וְכַנ"ל.

וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ עֲנִין זֶה שֶׁל הַבְּדֵלָה, לְמִיתַת בְּנֵי אֶהְרֹן - כִּי הֵם פְּגָמוּ בְּזָה: שֶׁהָרְסוּ לְעֹלוֹת אֶל הַקְדָּשָׁה, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אַמַּת', לְפָנִים מִמְדַּרְגָּתוֹ. וְאַף-עַל-פִּי שֶׁנִּדְמָה לָהֶם שֶׁכּוֹנְנֵתֶם אֶל ה'אַמַּת, אָבֵל שָׁגוּ בְּזָה, כְּמִפְרָשׁ בַּתוֹרָה.

נִמְצָא: שֶׁפְּגָמוּ בְּבְחִינַת 'סוּד הַבְּדֵלָה' כַּנ"ל, עַל-כֵּן נִסְמָךְ פְּסוּק "וְלֹהֲבַדִּיל" - לְמִיתַתֶּם, וְכַנ"ל.

וְזָהוּ בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת "אַסוּר שְׁתַּיִי יוֹן לְפָנֶם לְמִקְדָּשׁ", שֶׁנִּסְמָךְ לְמִיתַתֶּם. וְאָמְרוּ רַז"ל (וַיִּקְרָא יב, א): "שְׁתַּיִי יוֹן נִכְנָסוּ לְמִקְדָּשׁ".

כִּי זֶה עֵקֶר בְּחִינַת "אַסוּר שְׁתַּיִי יוֹן" - שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת 'אַסוּר הַשְּׁכָרוֹת' שֶׁהַפְּלִיגוּ

רַז"ל מְאֹד בְּגֵדֵל אֶסוּרוֹ, כִּי עַל-יְדֵי 'שְׁתִּית יוֹן וְשְׁכָרוֹת' נִכְנָס דַּעְתּוֹ, וְהוֹרֵם לְעֹלוֹת לְפָנִים מִמְחַצְתּוֹ.

בְּבְחִינַת (בַּמְדַּבְּרֵי רַבָּה י, ח): "נִכְנָס יוֹן יֵצֵא סוּד" - שֶׁזָּהוּ בְּחִינַת 'עֲרֹבוֹב דַּעַת וְשִׁנְעוּן' שֶׁמְדַבְּרִים ה'שְׁכָרוֹת', כִּי עַל-יְדֵי שִׁיזְזָא הַדַּעַת מִהַפְּלִים, וְהוֹרֵם לְעֹלוֹת חוּץ לְגָבוֹל - נִתְעַרְבֵב דַּעְתּוֹ לְגַמְרֵי, וּמְדַבֵּר 'דְּבָרֵי-שְׁטוֹת', מִי שְׁאִינוּ בְּרִדְעַת גְּדוּל.

וְאַפְלוּ הַבְּרִדְעַת שְׁאִינוּ מְדַבֵּר 'דְּבָרֵי-שְׁטוֹת' בְּעֵת שְׁכָרוֹתוֹ - יָכוֹל גַּם-כֵּן לְפָנֶם הַרְבֵּה עַל-יְדֵי ה'שְׁכָרוֹת', כִּי הוֹרֵם לְעֹלוֹת חוּץ לְגָבוֹל וְכַנ"ל - שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נוֹטָה מִן ה'אַמַּת.

וְעַל-כֵּן "שְׁכָרוֹת אֶסוּר לְהוֹרוֹת" (עֲרוּבִין סד): - כִּי אִינוּ יָכוֹל לְכַוֵּן וּלְבַרֵּר הַהוֹרָאָה בְּאַמַּת.

וְעַל-כֵּן בְּאַמַּת אָמְרוּ רַז"ל עַל הַשְּׁכָרוֹת (יוֹמָא עה): "שֶׁכָּל הַדְּרָכִים נַעֲשִׂין אֲצִלוּ כְּמִישׁוּר" - כִּי נוֹטָה מִן ה'אַמַּת' מְאֹד עַל-יְדֵי 'שְׁתִּית יוֹן', וְנִדְמָה לוֹ: "שֶׁכָּל ה'אַמַּת אֲצִלוּ"! כְּמוֹ שְׁרוּאִין בַּחוּשׁ.

וְעַל-כֵּן נִסְמָךְ 'אַסוּר זֶה', לְמִיתַת בְּנֵי אֶהְרֹן - כִּי הֵם פְּגָמוּ בְּזָה, כַּנ"ל.

"וְלֹהוֹרֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (וַיִּקְרָא י, יא)

י.ד.

(ח"ב ז, יא)

'בְּהֵן' הוּא בְּחִינַת 'כָּלְלִיּוֹת בֵּן וְתַלְמִיד' (בְּחִינַת 'דְּרִימַעְלָה' וְדְרִימַטָּה' - בְּחִינַת 'אַיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ, וְמֵלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ') - כִּי ב'בְּהֵן'

נֹאמֵר (ויקרא י, יא): "לְהוֹרוֹת אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל". "לְהוֹרוֹת" - לְשׁוֹן הוֹרָאָה, זֶה בְּחִינַת 'תְּלִמִיד'. גַּם "לְהוֹרוֹת" - לְשׁוֹן הַרְיוֹן, בְּחִינַת 'בֵּן'.

וְעַל-כֵּן "הָיוּ הַפְּהָנִים אֲנָשֵׁי חֵיל" - כִּי אִי-אֶפְשָׁר לְזַבּוֹת לְהָאֲרֶת-הָרָצוֹן בְּשַׁעַת אֲכִילָה, כִּי אִם מִי שֶׁהוּא אִישׁ חֵיל, וְכַנ"ל.

"וְאֵתָה נָתַן לָכֶם, לְשֹׂאת אֶת עוֹן הָעֵדָה לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם לְפָנַי ה'" (ויקרא י, יז)

שְׂכָהֲנִים אוֹכְלִים וּבַעֲלִים מִתְּכַפְּרִים. (רש"י; פְּסָחִים נֹט: יוֹמָא סַח: יְבֻמוֹת מ. צ: סְפָרָא שְׁמִינֵי ב)

טו.

(סְפָרָה-הַמְדוּת, צְדִיק רֹט)

עַל-יְדֵי הַפְּרִנָּסָה שֶׁמִּפְּרִנְסִין אֶת הַצְּדִיק, נִמְחַל לָהֶם כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם, כְּמוֹ (פְּסָחִים נֹט: יוֹמָא סַח: יְבֻמוֹת מ. צ: סְפָרָא שְׁמִינֵי ב): "הַפְּהָנִים אוֹכְלִים וּבַעֲלִים מִתְּכַפְּרִים".

טז.

(לְקוּטֵי-הַלְבוּת, פְּדִיוֹן-בְּכוֹר ה, כב - עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"ב ז, כ' מִרְחָמָם יִנְהַגֵּם)

מְבָאָר שָׁם: "שְׁמִי שֶׁהוּא אִישׁ חֵיל, יִכּוֹל לְקַבֵּל בְּעֵת הָאֲכִילָה הָאֲרֶת-הָרָצוֹן!"

וְעַל-כֵּן "הַפְּהָנִים הָיוּ אֲנָשֵׁי חֵיל" (קִהְלַת יב, ג; קִהְלַת-רַבָּה יב, ז) - כִּי ה'פְּהָנִים' אָכְלוּ כָּל 'אֲכִילוֹת-דְּקֻדְשָׁה', שֶׁהֵם: הַקְּרִבָּנוֹת וְתְרוּמָה וּבְכוּרִים וְכוּ', הַכֹּל כְּדֵי לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי אֲכִילָתָם, בְּבַחֲיַנַּת (פְּסָחִים נֹט: יוֹמָא סַח: יְבֻמוֹת מ. צ: סְפָרָא שְׁמִינֵי ב): "פְּהָנִים אוֹכְלִים וּבַעֲלִים מִתְּכַפְּרִים".

וְהַכֹּל עַל-יְדֵי הָאֲרֶת-הָרָצוֹן, שֶׁזָּכוּ עַל-יְדֵי 'אֲכִילוֹת קְדוּשׁוֹת' כְּאֵלוֹ שֶׁזָּכוּ לְקַבֵּל בָּהֶם הָאֲרֶת-הָרָצוֹן, שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה עָמַר הַכַּפָּרָה וְהַסְּלִיחָה עַל כָּל הָעֲוֹנוֹת. כִּי עַל-יְדֵי הָאֲרֶת-הָרָצוֹן, הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ מִתְרַצֵּה לְיִשְׂרָאֵל וּמוֹחֵל לָהֶם כָּל עֲוֹנוֹתֵיהֶם.

"זאת החזיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'" (ויקרא יא, ב"ד) - ענין 'מאכלות אסורות' -

זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו. (רש"י; חלין מב. ויקרא-רבה יג, ד; תנחומא שמני ח; ספרא שמני ב)

יז.

(ח"א יז, ג)

כְּשֶׁה'מִזְבֵּחַ' כְּתֻקְנוֹ, הֵינּוּ: שֶׁהָאֲכִילָה בְּכִשְׁרוֹת כְּרָאוּי - אַזִּי נִכְנָעִים ה'קְלָפוֹת', הֵינּוּ ה'כְּסִילוֹת' - כִּי אִינוֹ נוֹתֵן לָהֶם פֶּחַ וְחִיּוּת, כִּי-אִם כְּדֵי חִיּוּנוֹ בְּצִמְצוּם, שֶׁזֶה מְכַרַח לִתֵּן לָהֶם. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי 'אֲכִילָה בְּכִשְׁרוֹת' - נִכְנָע ה'כְּסִילוֹת' וְנִתְרוֹמֵם ה'שֶׁכֶּל'.

וְזֶה בְּחִינַת 'תְּקוּן הַמִּזְבֵּחַ', בְּחִינַת (זְבָחִים נג): "מִזְבֵּחַ בְּחֻלְקוֹ שֶׁל טוֹרֵף", בְּחִינַת (תְּהִלִּים קיא, ה): "טוֹרֵף נָתַן לִירָאוֹ" - שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיַעִין וְטוֹרְפִין אוֹתָן, ה'קְלָפוֹת' וְה'כְּסִילוֹת'.

אֲבָל עַל-יְדֵי "פְּגַם הַמִּזְבֵּחַ" (סְפָרָה מח: זְבָחִים נט. ס. סב.), 'פְּגַם הָאֲכִילָה' - נוֹתֵן פֶּחַ לְה'כְּסִילוֹת' - וְנַעֲשֶׂה מ'טוֹרֵף', 'טְרוּף-הַדַּעַת'.

יח.

(סְפָרָה-הַמְדוּת, עֲנִינֵי 'מִאֲכָלוֹת-אֲסוּרוֹת')

[א] מִי שֶׁכָּלָב נִשְׁכּוֹ, בִּידוּעַ שְׂרַחֲמֵי-שְׁמַיִם מְסַלְקִין מִפְּנֵיו, גַּם בִּידוּעַ שֶׁנִּכְשַׁל בְּ'מִאֲכָלוֹת-אֲסוּרוֹת' (אֲכִילָה ח"ב ט; הַמְתַּקְתִּין ח"ב יא).

לְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ-הוּא תַעֲנוּג גָּדוֹל: "כִּשְׁהָאָדָם
מִתְגַבֵּר עַל ה' חַיִּית-טְמְאוֹת וּמְנַצֵּחַ אוֹתָם!"

"כל מפרסת פרסה וְשִׁסְעַת שִׁסְעַת פְּרִסַת,
מַעֲלַת גְּרָה בְּבִהְמָה, אֶתָּה תֹאכְלוּ" (ויקרא יא, ג)

ג.

(לקוטי הלכות, אברמן-החי ג, א - על-פי
לקוטי מוהר"ן ח"א נא, 'אמר רבי עקיבא')

נְפִשׁוֹת בְּהֵמוֹת וְחַיִּוֹת וְעוֹפוֹת טְהוֹרוֹת,
שֶׁנִּמְשָׁכִין מִבְּחִינַת נְגוּה' - שְׂרָשָׁם
מִבְּחִינַת ה'טְהָרָה' שֶׁהִיא בְּחִינַת ה'בְּחִירָה',
שֶׁמִּשָּׁם מִשְׁתַּלְּשֵׁל אֶחֱזִיזַת הַטְּמָאָה, שֶׁהִיא
בְּחִינַת נְפִשׁוֹת בְּהֵמוֹת וְחַיִּוֹת וְעוֹפוֹת
טְמְאוֹת, בְּחִינַת נְפִשׁוֹת הָעֶבְרִיִּים.

וּמִחֻמַּת שֶׁנְּפִשׁוֹת בְּהֵמוֹת וְחַיִּוֹת טְמְאוֹת
שֶׁהֵם בְּחִינַת ה'טְמָאָה', נִמְשָׁכִין
מִבְּחִינַת נְפִשׁוֹת בְּהֵמוֹת וְחַיִּוֹת טְהוֹרוֹת
שֶׁהֵם בְּחִינַת ה'טְהָרָה' - כִּי ה'טְמָאָה'
נִשְׁתַּלְּשֵׁל אֶחֱזִיזָתָהּ מִבְּחִינַת ה'טְהָרָה' - עַל-כֵּן
מִחֻמַּת זֶה מְסַרָּה לָנוּ הַתּוֹרָה סִימָנִים מְבֻהָקִים
לִידַע וּלְהַבְחִין לְהַבְדִּיל בֵּין בְּהֵמוֹת וְחַיִּוֹת
טְהוֹרוֹת לְטְמְאוֹת (ויקרא יא).

וְזֶה בְּחִינַת 'סִימָנֵי בְּהֵמָה וְחַיָּה טְהוֹרָה',
"מִפְּרִיס פְּרָסָה וּמַעֲלָה גְּרָה" וְכוּ' (שם)
יא, ג) - כִּי בְּיָדָי צְרִיכִין 'סִימָנִים גְּדוֹלִים'
לְהַבְחִין "וּלְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם בֵּין הַטְּהוֹר וּבֵין
הַטְּמָא" (ויקרא יא, מז).

כִּי מִחֻמַּת שֶׁהַטְּמָאִים נִמְשָׁכִין מִן
ה'טְהוֹרוֹת', כִּי שְׂרָשׁ הַטְּמָאָה נִמְשָׁכֶת
מִן ה'טְהָרָה', עַל-כֵּן בְּקַל יִכּוֹלִין לְטַעוֹת
בֵּינֵיהֶם וּלְהַחֲלִיף רַע בְּטוֹב, טְמָא בְּטְהוֹר - כִּי
ה'טְמָאָה' הִיא בְּחִינַת ה'שְׂקָר' - שֶׁדָּרְכוּ

[ב] מִי שֶׁנִּזְהָר מ'מֵאֲכָלוֹת-אֲסוּרוֹת', הוּא
נִצּוֹל מ'חַיִּוֹת-רְעוֹת' (אכילה ח"ב י).

[ג] ל'חן' - יִכְנִיס אוֹרְחִים. גַּם יִשְׁמַר אֶת-
עַצְמוֹ מִמֵּאֲכָלֵי אִסוּר, וְיִשְׁמַר אֶת פִּיּוֹ
מ'דְּבוּר-אִסוּר' (חן גד).

[ד] כָּל ה'כְּבוֹד' שֶׁל כָּל ה'מַלְכוּיֹת', נִכְלָלִים
ב'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת'. וְעַל-יְדֵי "מַעֲשֵׂה מְנוּרָה"
(שְׁמוֹת כה, לא-מ; לו, יז-כד; בְּמִדְבָּר ח, אד), ו'קְדוּשׁ
הַחֹדֶשׁ" (שְׁמוֹת יב, ב), ו'קְטָרֶת" (שְׁמוֹת ל, זח; לד-
לח), ו'שְׁמִירָה מִן מֵאֲכָלִים טְמָאִים" (ויקרא
יא) - כָּל ה'אַרְבַּע מַלְכוּיֹת', מְחַזְרִים אֶת
ה'כְּבוֹד שְׁבֹתוֹכֶם' לְהַשִּׁיב-יָתֵדְרָךְ (כְּבוֹד ח"ב ב).

- עֲנִין חַיִּוֹת-טְהוֹרוֹת וְחַיִּוֹת-טְמְאוֹת -
(ויקרא יא, ב-ח)

ט.

(ח"א רלג)

כִּשְׁמֹתֵגְבָרִים עַל הָאָדָם מִחֻשְׁבוֹת-רְעוֹת
וְהַהוֹרִים, וּמִתְחַזֵּק
וּמִתְגַבֵּר עֲלֵיהֶם וּמְנַצֵּחַ אוֹתָם - יֵשׁ לְהַקְדוּשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא תַעֲנוּג גָּדוֹל מְזֵה, וְהוּא יָקָר מְאֹד
בְּעֵינָיו.

כְּמִשְׁלֵי שֵׁשׁ אֶצֶל הַמַּלְכִים לְפַעְמִים
בְּיוֹמֵא-דְּפַגְרָא: שְׁמַנְיָחִין כְּמָה
'חַיִּוֹת' שֶׁיִּנְצְחוּ זֶה עִם זֶה, וְהֵם עוֹמְדִים
וּמְסַתְּפָלִים, וְיֵשׁ לָהֶם תַעֲנוּג גָּדוֹל מִן
ה'נְצִחוֹן'.

כְּמוֹ-כֵן: ה'מִחֻשְׁבוֹת' בָּאִים מִבְּחִינַת
ה'חַיִּוֹת'. מִחֻשְׁבוֹת-קְדוּשׁוֹת -
הֵם בְּחִינַת 'חַיִּוֹת-טְהוֹרוֹת'. וּמִחֻשְׁבוֹת-
רְעוֹת - הֵם בְּחִינַת 'חַיִּוֹת-טְמְאוֹת'. וּמְנִיחִים
בְּכּוֹנֵה מְלַמְעָלָה שֶׁיִּנְצְחוּ זֶה עִם זֶה. וְיֵשׁ

לְהַחֲלִיף וּלְקַלְקַל וּלְהַמִּיר בְּשִׁקְרוֹ, רַע בְּטוֹב,
טָמֵא בְּטָהוֹר.

עַל-כֵּן צוּתָה הַתּוֹרָה (שם): **"לְהַבְדִּיל בֵּין
הַקֹּדֶשׁ לְבֵין הַחֹל וּבֵין הַחַיָּה
הַנְּאֻכָּלֹת"** וְכו' - וּמִסֵּרָה לָנוּ 'סִימְנִים
גְּדוּלִים' לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם - כִּי צָרִיכִין 'סִימְנִים
מְבַהֲקִים' לְהַבְדִּיל בֵּינֵיהֶם, כְּדֵי שְׁלֹא יִתְאַחַז
ה'שִׁקְר' שֶׁהִיא ה'טָמְאָה', וַיַּחֲלִיף חֲסִדוֹ שְׁלוֹם
'טָמֵא' ב'טָהוֹר' כַּנ"ל.

נא

(לקוטי-הלכות, סימני-בהמה-ותיה-טהורה א, א-ב ג
- על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יט, 'תפלה לחבוקים')

וְזֶה בְּחִינַת 'סִימְנֵי טְהוֹרָה', שֶׁהֵם **"מַעֲלָה
גְּרָה וּמַפְרִים פְּרָסָה"** (ויקרא יא, ג). כִּי
כִּידוּעַ (זהר שְׁמִינֵי מא: ספֶר-הַלְקוּטִים, בְּשִׁלַּח יח):
**"שְׁמִינֵי בַהֲמוֹת וְחַיֹּת טְהוֹרוֹת, הֵם
מִבְּחִינַת 'נְגַה', וְה'טָמְאִים', הֵם מִבְּחִינַת
'קַלְפוֹת הַטָּמְאוֹת לְגַמְרֵי'."**

שְׂזָה בְּחִינַת 'לְשׁוֹן תְּרַגּוּם', בְּחִינַת **"עֵץ
הַדַּעַת טוֹב וְרַע"** (בראשית ב, טז).
וְלְשׁוֹנוֹת-הָעַמִּים, שֶׁהֵם **"רַע-הַבּוֹלָל",**
בְּחִינַת הַקַּלְפוֹת הַנִּלְשָׁאִין בָּהֶם טוֹב.

וְעַל-כֵּן ה'סִימְנֵי-טְהוֹרָה' הֵם: **"מַעֲלָה גְּרָה
וּמַפְרִים פְּרָסָה"** - כִּי הַנְּפָשׁוֹת
וְהַחַיֹּת שֶׁבַּבְּהֵמוֹת וּשְׂאֵר מִינֵי הַחַי, הֵם
'נְפָשׁוֹת' שֶׁנִּפְּלוּ מִגְּדֵר 'מַדְבָּר' לְגְדֵר 'חַי', וְהֵם
שֶׁם בְּבְחִינַת **"נְפָשׁוֹת הָעֲשׂוּקִים"** (זהר מִשְׁפָּטִים
צו: קיג, פְּנֻחַס רלד - על קהלת ד, א) - **כִּי הֵם
עֲשׂוּקִים וְנִגְזָלִים שָׁם, שֶׁנִּלְקַח מֵהֶם ה'דְּבִוֵּר'
בְּנִפְלָתָם לְשָׁם.**

וְדַרְךְ ה'נְפֶשׁ הַקְּדוּשָׁה' - שֶׁמִּתְרוֹמָמֶת
תְּמִיד לְמַעַלָּה, כִּי מִתְאַוֶּיֶת וּמִמְשַׁכֶּת
עֲצָמָה לְשִׁרְשָׁה תְּמִיד.

וְזֶה בְּחִינַת **"מַעֲלָה גְּרָה"** שֶׁבַּבְּהֵמָה
טְהוֹרָה' - שֶׁה'נְפָשׁוֹת' שֶׁבַּדְּבַר הַנְּאֻכָּל
שֶׁבָּאוּ עִתָּה וְנִפְּלוּ לְתוֹךְ בְּחִינַת ה'חַי', אֵינֶם
יְכוּלִים לְסַבֵּל לְחַיֹּת שָׁם, וְהֵם מִתְרוֹמָמִים
וּמִנְשָׂאִים עֲצָמָם לְמַעַלָּה עַד הַפֶּה וְהַצְּוָאר,
שֶׁשֶׁם מְקוֹם ה'דְּבִוֵּר', שֶׁהוּא מְקוֹם ה'נְפֶשׁ'.

**כִּי ה'נְפָשׁוֹת' שֶׁבַּכֹּל מִינֵי הַחַיִּים
וְהַמְדַבְּרִים, הֵן מִן הַדְּבָרִים הַנְּאֻכָּלִים, כִּי
הַאֲכִילָה הִיא עֵקֶר הַחַיֹּת וְקִיּוּם הַגּוּף,
שֶׁמִּשָּׁם מְקַבֵּל הַגּוּף חַיּוּתוֹ, בְּחִינַת 'נְפֶשׁ'.
וּמִזֶּה בְּעֲצָמוֹ נַעֲשֶׂה ה'דְּבִוֵּר' וְכו'.**

וּכְשֶׁאֲזַכְּלִין אֵיזָה דְּבַר - אֲזִי יוֹצֵאִין
ה'נְפָשׁוֹת שֶׁבַּהַדְּבַר הַנְּאֻכָּל',
וְנִתְהַפְּכִין לְמַהוּת 'נְפֶשׁ הָאֲזַכְּל' - כִּי נַעֲשֶׂה
מִן ה'מַאֲכָלִים', דְּמִים', שֶׁהֵם ה'נְפֶשׁ שֶׁל
הָאֲזַכְּל'. וְאוֹתָן ה'נְפָשׁוֹת' עוֹלִין וְנַעֲשִׂין מֵהֶם
'דְּבִוֵּר'.

וְעַל-כֵּן כְּשֶׁבָּא ה'נְפֶשׁ שֶׁבַּמַּאֲכָל' לְתוֹךְ
ה'חַי' - אֲזִי אֵינָה יְכוּלָה לְנוּחַ
וְלִשְׁקֹט שָׁם, כִּי דְרָכָה לְהַתְנַשֵּׂא לְמַעַלָּה
תְּמִיד, שֶׁיְהִיָּה נַעֲשֶׂה מִמְּנָה 'דְּבִוֵּר'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת **"מַעֲלָה גְּרָה"** - שֶׁאֵין
ה'מַאֲכָל' יְכוּל לְהַתְעַבֵּל שָׁם תְּכַף, כִּי
הוּא מִתְרוֹמָם עֲצָמוֹ לְמַעַלָּה לְמְקוֹם ה'דְּבִוֵּר'
כַּנ"ל.

וְכַל-זֶה הוּא ב'מִינֵים הַטְּהוֹרִים' - שֶׁאֵין
ה'נְפָשׁוֹת' נִצּוּדִים וְנִתְפָּסִים שָׁם
תְּכַף, וַיֵּשׁ לָהֶם כַּח לְנִשְׂא עֲצָמָם לְמַעַלָּה
כְּטַבְּעָם - כִּי מִחֲמַת שִׂישׁ שָׁם 'טוֹב', עַל-כֵּן
אֵין נִלְכָּדִים שָׁם כְּלַכְּף, עַל-כֵּן יֵשׁ לָהֶם כַּח
לְהַתְנַשֵּׂא לְמַעַלָּה לְמְקוֹם ה'דְּבִוֵּר' כְּטַבְּעָם.

אַבֵּל 'מִינֵים הַטָּמְאִים' - שֶׁיִּנְקָתָם
מ'לְשׁוֹנוֹת הָעַפּוּ"ם', הַפֶּה ה'דְּבִוֵּר

הַקְדוּשׁ לְגַמְרִי, וְאִין בָּהֶם 'טוֹב' - עַל־כֵּן הַנְּפֹשׁוֹת הַבָּאִים לְשֵׁם, נִתְּפָסִים שֵׁם תִּכְפֹּף-וּמִיד, וְאִינָם יְכוּלִים לָקוּם וּלְהִתְנַשֵּׂא וּלְעֵלוֹת - וְעַל־כֵּן אִינָם "מַעֲלֵי גֵרָה". וְעַל־כֵּן הוּא 'סִימָן טְמֵאָה' בְּבַהֲמָה וְחֵיהָ.

אָבֵל הָאָדָם הוּא לְהַפְךָ - כִּי הָאָדָם הוּא גַם-כֵּן אִינוֹ "מַעֲלֵה גֵרָה", כִּי הוּא בְּבַחֲיִנַת 'שְׁלֵמוֹת לְשׁוֹן־הַקְדוּשׁ' שֶׁהִיא בְּחִינַת 'גֹּדֵר אָדָם', וְיֵשׁ לוֹ נֶפֶשׁ קְדוּשָׁה. וְעַל־כֵּן אֲדַרְבָּא, כְּשֶׁהַנְּפֹשׁוֹת שֶׁבְּדָבָר הַנֶּאֱכָל בָּאִים לְגוֹפּוֹ, הֵם נָחִים וְשׁוֹקֵטִים שֵׁם. וְאִזִּי נִתְחַלַּק הַמֶּאֱכָל בְּרָאוּי, וְהוֹלֵךְ כָּל חֵלֶק וְחֵלֶק לְמַקוֹמוֹ הָרְאוּי לוֹ.

אָבֵל בְּבַהֲמוֹת שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת 'עֲרוּב־הַדַּעַת', בְּחִינַת "עֵץ הַדַּעַת", כִּי הוּא 'מְעַרְב מְטוֹב־וְרָע' - עַל־כֵּן הַנְּפֹשׁוֹת הֵם נָעִים וְנָדִים שֵׁם, וְאִין יְכוּלִין לָנוּחַ בְּמַקוֹמָם, וּמִתְנַשְּׂאִים לְמַעֲלָה כַּנֵּ"ל, שְׂזָה בְּחִינַת "מַעֲלֵה גֵרָה" כַּנֵּ"ל.

כְּמוֹ הָאָדָם כְּשֶׁהוּא 'שְׂפוּר', שִׁדְעָתוֹ מְעַרְבָּבַת, שְׂאִזִּי הוּא גַם־כֵּן בְּחִינַת "מַעֲלֵה גֵרָה", כִּי חוּזֵר אֶצְלוֹ הַמֶּאֱכָל לְמַעֲלָה תָּמִיד, עַד שֶׁלִּפְעָמַיִם הוּא מְקִיאוֹ לְגַמְרִי וְכוּ', כִּי הַשְּׂפוּר הוּא בְּבַחֲיִנַת "עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע", בְּחִינַת 'עֲרוּב־הַדַּעַת' וְכוּ'. וְעַל־כֵּן הַדְּבוּר נִלְקָה אֶצְלוֹ - כִּי אִין לוֹ 'שְׁלֵמוֹת־הַדְּבוּר' שֶׁל בְּחִינַת 'אָדָם', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'לְשׁוֹן־הַקְדוּשׁ' וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן בְּבַהֲמוֹת שֶׁמִּתְגַּבֵּר שֵׁם רִוַח־הַבְּהֵמִיּוֹת, בְּחִינַת 'פְּגַם־הַבְּרִית' כַּנֵּ"ל, שְׂזָה בְּחִינַת 'שְׂכָרוֹת', שֶׁהוּא 'פְּגַם הַיִּינ' שֶׁבָּא עַל־יְדֵי 'פְּגַם־הַבְּרִית' (לְקוּטִי־מוֹתֵרִין ח"א כט), רַק שֵׁישׁ בָּהֶם גַּם־כֵּן 'טוֹב' כַּנֵּ"ל - עַל־כֵּן הֵם "מַעֲלֵי גֵרָה".

וְזָה בְּחִינַת "מַפְרִים פְּרָסָה" - כִּי עַקֵּר 'קִיּוּם הָאָדָם', הוּא עַל 'רַגְלָיו', שֶׁהֵם 'מַעֲמִידֵי הַגּוּף'. וְעַקֵּר 'קִיּוּם רַגְלֵי אָדָם' הוּא עַל־יְדֵי הַדַּעַת.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁבְּחִינַת 'אָדָם' בְּשְׁלֵמוֹת, בְּחִינַת 'שְׁלֵמוֹת־הַדַּעַת', 'שְׂמִירַת־הַבְּרִית' - אִזִּי הוּא 'קִיּוּם הַרְגְלָיו', שֶׁעַקֵּרֵם תְּלוּי ב'קְדוּשַׁת אָדָם', בְּחִינַת 'שְׂמִירַת־הַבְּרִית', 'שְׁלֵמוֹת־הַדַּעַת'.

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהַדַּעַת מְעַרְבָב - אִי־אֶפְשָׁר לְעַמֵּד עַל רַגְלָיו, וְאִזִּי הוּא נוֹפֵל חֶסֶד־וְשְׁלוֹם, בְּבַחֲיִנַת 'חֲלֵי נוֹפֵל' רַחֲמָנָא־לְצַלָּן, שֶׁהוּא עַל־יְדֵי 'עֲרוּב־הַדַּעַת' (לְקוּטִי־מוֹתֵרִין ח"א כט).

וְעַל־כֵּן כְּשֶׁהָאָדָם 'שְׂפוּר', שֶׁהוּא 'עֲרוּב־הַדַּעַת' כַּנֵּ"ל - אִינוֹ יְכוּל לָקוּם עַל רַגְלָיו - כִּי בְּהַרְגְלָיו מְלַבֵּשׁ בְּחִינַת ה'חֵיווּת', בְּחִינַת ה'מַחִיּוֹן', בְּבַחֲיִנַת "נְעוּץ סוּפוֹ בַתְּחִלָּתוֹ" וְכוּ'. וְעַל־כֵּן הַרְגְלָיו הֵם בְּחִינַת ה'דְּבוּר' (לְקוּטִי־מוֹתֵרִין ח"ב פא), כִּי ה'דְּבוּר' תְּלוּי ב'דַּעַת' כַּנֵּ"ל.

וּבְבַהֲמוֹת וְחֵיווּת שֶׁאִין לָהֶם דְּבוּר וְדַעָה - הֵם בְּבַחֲיִנַת יְרִידַת וּנְפִילַת בְּחִינַת ה'חֵיווּת שְׂפָרְגְלָיו', וְעַל־כֵּן אִין לָהֶם כַּח לְעַמֵּד וּלְסַמֵּךְ הַגּוּף עַל רַגְלֵיהֶם לְבָדָם, וְצָרִיכִין לִילָךְ עַל אַרְבַּע, כִּי אִין לָהֶם כַּח רַגְלֵי אָדָם.

וּבְהַרְגְלָיו נִפְרָ בְּיוֹתֵר גָּדֹל הַהִפְרָשׁ וְהַהֲבִדָל שֶׁבֵּין 'אָדָם' לְבַהֲמָה - כִּי זֶה הוֹלֵךְ בְּקוֹמָה זְקוּפָה עַל הַרְגְלָיו לְבָדָם, וְהַבְּהֵמָה אִין לָהּ זֶה הַכַּח לִילָךְ עַל רַגְלָיו לְבָדָם. וְכַל־זֶה מַחֲמַת שֶׁאִין לָהּ דְּבוּר וְדַעָה, שְׂזָהוּ הַהִפְרָשׁ שֶׁבֵּין 'גֹּדֵר אָדָם' לְגֹדֵר

בהמה, שמזה בא ההפרש הגדול שבתמונת צורתם, שהוא נכר ביותר ב'עמידת רגליהם'.

ועל-כן נכר ההפרש שבין 'טהורים' ל'טמאים', גם-כן בה'רגלין' - ששם בחינת ההשתלשלות החיות של בחינת דבור ודעה'.

ועל-כן ב'טהורים' - שה'נפש העשווקה' שנפלה מ'מדבר' ל'חי', אינה פבושה ונתפסת שם פל-פך פנ"ל, על-כן ה'חיות' בוקע ויוצא דרך ה'רגלין', ששם הוא בחינת 'התלבשות הנפש' פנ"ל. וזהו הסימן של "מפרים פרסה" - ש'נסדקו ה'רגלין' על-ידי ה'בקוע'.

אבל ב'טמאין' - הם נתפסין שם מאד פנ"ל, עד שאינם יכולים לבקע וליצא כלל, ועל-כן "פרסותיהם קלוטות" (בכורות מ:).

נב.

(לקוטי-הלכות, סימני-בהמה ונחיה-טהורה ב, ב - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יז, 'כי מרחמם ינהגם')

וזה בחינת סימני בהמה ונחיה, שהם "מעלה גרה ומפרים פרסה" (ויקרא יג, א) - זה רמז על 'הארת הצדיק' שעל-ידו התקון.

כי ה'ניצוצות' שנפלו וירדו ונשתלשלו ונתלבשו בבהמות ונחיות, הם בחינת 'שוכני-עפר' - כי ירדו במדרגה התחתונה מאד, והצדיק מחיה אותם, בבחינת (ישעיה כו, יט): "הקיצו ורננו שכני עפר".

וזה בחינת "מעלה גרה". "גרה" - זה בחינת ה'ניצוצות' וה'נפשות' שנפלו וירדו מאד, בבחינת (שמואל-ב יד, יד): "וכמים המגרים [הנגרים] ארצה אשר לא יאספו". כי

ירדו מאד "כמים המגרים ארצה". ועל-ידי 'הארת-הצדיק' שמעורר ומחיה אותם, על-ידי-זה הם בבחינת "מעלה גרה" - הינו: שנמשך עליהם 'הארת-הצדיק'.

כי הוא יתברך "חושב לבל ידח מפנו נדח" (שם), כי "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ג, א). וזה בחינת "מפרים פרסה" - כי ה'ניצוצות' שנפלו למקומות הנמוכים פאלה בבהמות ונחיות, הם "פצפרים האחזות בפח" (קהלת ט, יב) - כי הם סגורים במאסר.

אבל על-ידי 'הארת-הצדיק' שמעורר ומחיה אותם בבחינת "מלא כל הארץ כבודו" - על-ידי-זה הוא מראה להם: שגם שם במקום שהם, יש 'פתח' לצאת, כי "מלא כל הארץ כבודו", ואין שום יאוש בעולם כלל.

הפך "פרסותיו קלוטות" (בכורות מ.) - שהוא בחינת שהם קלוטים וסגורים שם, ואינם יכולים לצאת.

"וְאֵת הַחֲזִיר וְגו', טָמֵא הוּא לָכֵם" (ויקרא יא, ז)

נג.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב לח; ח"ו שכג)

אמר רבנו ז"ל: אומרים העולם בדרך הלצה: "אחד שפבר חוטה ואוכל חזיר, לכל-הפחות שיזל שומן החזיר על זקנו!" - ואני אומר: "שלכל-הפחות לא יזל על הזקן!"

[די וועלט זאגט: "אז איינער עסט שוין חזיר, זאל אים כאטש רינען אויף די בארד!" - און איך זאג: "זאל כאטש נישט רינען אויף די בארד!"]

כאומר: שהעולם אומרים: "שזה האדם שעושה רע, אל יהיה צנוע

וַיִּסְתִּיר מֵעֵשׂוֹ, אֶלֶּא טוֹב שִׁיגְלָה וַיֵּרְאוּ הַכֹּל אֶת נִכְלוֹתָיו! - וְאָנִי אוֹמֵר: "שֶׁלְּכָל-הַפְּחוֹת יִתְבַּיֵּשׂ בְּמַעֲשָׂיו הַמְּגֻנִים, וְלֹא יִגְלָה מֵעֵשׂוֹ בָּרָבִים!"

וַיֵּשׂ אוֹמְרִים: שְׂפוֹנֹת הַדְּבָרִים הוּא: "שֶׁכֵּל מָה שְׂפוֹנֵנֶה הָאָדָם עֵצְמוֹ מַלְעֲשׂוֹת רַע בְּעֵת חָטְאוֹ, אֶפְלוּ מַעֲט, זֶה גַם טוֹב!" - וְזֶה שָׁאֵמֵר: "שֶׁלְּכָל-הַפְּחוֹת לֹא יִזַּל מִשׁוֹמְנוֹ עַל זִקְנוֹ!"

וְאָמְרוּ עַל-זֶה אֲנִשֵּׁי-שְׁלוֹמֵנוּ: שְׁעֲנִין זֶה אָנוּ מוֹצְאִים בְּעֲנִין מְחַלְלֵ-שַׁבָּת - שְׂאָף שֶׁהוּא מְחַלְלֵ שַׁבָּת, אָבֵל כָּל-זָמַן שְׂאִינוֹ מְחַלְלוֹ בְּפִרְהָסְיָא - עֵדִין בְּכָלל יִשְׂרָאֵל הוּא, וְעֵדִין אֵין פִּתּוֹ פֶּתַע עֲבוּרִים, וְאֵין יֵינוּ יֵין-נֶסֶךְ!

כִּי נִקְדַּת ה'בוֹשָׁה' שֵׁישׁ בּוֹ עֵדִין לְבָלִי לְעֵבֵר עַל רְצוֹן-הַשֵּׁם בְּפִרְהָסְיָא - בְּזֶה מֵרָאָה: שְׁעֵדִין קִדְשֵׁת-יִשְׂרָאֵל בּוֹ, וְעֵדִין בְּכָלל יִשְׂרָאֵל הוּא!

"את זה תאכלו מכל אשר במים" (ויקרא יא, ט)
- ענין 'אכילת דגים טהורים' -

נד

(ח"א יז, ח)

"וְחֲזִינָן הֵהוּא כּוּרָא דְאֶפִּיק רִישָׁא מִמְּיָא" (בבא בתרא עד.) "כּוּרָא" - זֶה בְּחִינַת ה'טוֹב, שֶׁהֵם 'חֻלְקֵי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל' עִם ה'גְּרִים'.

כִּי "דְּגִים, אֶסִּיפְתָּן הוּא מְטַהְרְתָּן" (חלין כז: זֶהר שְׁמִינֵי מ.ב. תצא רעה): - זֶה בְּחִינַת 'חֻלְקֵי נִשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת (איוב לד, יד):

"רוחו ונשמתו אליו יאסף"; ובחינת 'גרים', בבחינת (תהלים מז, י): "נדיבי עמים נאספו".

וְעַל-שֵׁם-זֶה נִקְרְאִים ה'חֲכָמִים': "בְּעַלֵּי אֶסְפוֹת" (קהלת יב, יא) - שֶׁהֵם מְאֶסְפִּים ה'טוֹב' עִם ה'גְּרִים'.

וְזֶה ה'טוֹב' עִם ה'גְּרִים' - "אֶפִּיק רִישָׁא מִמְּיָא" - הֵינוּ: שְׂמוֹצִיא אֶת ה'שֶׁכֵּל' מִשְׁטִיפַת "הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים" (תהלים קכד, ה), שֶׁהוּא ה'כְּסִילוֹת' הַשּׁוֹטֵף עַל ה'שֶׁכֵּל'.

ב'לקוטי מוהר"ן ח"א ב, בסוף; ובח"א טז: ש'צדיקי הדור' נקרא 'דג'. ובח"א ד בסוף: ש'ישראל' מְכַנִּים בְּשֵׁם 'דְּגִים'.

נה

(לקוטי הלכות, דגים ג, ג'ד-ה - על-פי לקוטי מוהר"ן ח"ב ד, וְאֶת הַעֲרָבִים)

עַל-כֵּן "דְּגִים אֵין צְרִיכִין שְׁחִיטָה" (חלין כז: שְׁלַח-עֲרוּף יוֹרֵה-דַּעָה יג, א) - כִּי 'דְּגִים' הֵם בְּבְחִינַת 'שְׂרֵש־הַרְצוֹן, בְּחִינַת "עֵינָא פְּקִיחָא, עֵינָא חַד דְּרַחֲמֵי" (זֶהר נְשֵׂא קל. קלז: הַאֲזִינוּ רצג): - שְׁזֶהוּ בְּחִינַת 'רַעְוֵא-דְרַעְוִין, בְּחִינַת 'מְצַח-הַרְצוֹן'.

כִּי "דְּגִים, מַיִם מְכַסִּין עֲלֵיהֶן" (בְּרַכּוֹת נה:), שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מִימֵי-הַדַּעַת', בְּחִינַת 'הַשְּׂגָחָה', שֶׁהוּא עֵקֶר הַדַּעַת, "וְאֵין עֵינֵי הָרַע שׁוֹלְטֵת בָּהֶם" (שם), דְּהֵינוּ: 'דַּעוֹת חֲכָמֵי-הַטְּבַע', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'עֵינֵי-רַעָה'. כִּי "עֵינַיִם עַל-שֵׁם הַחֲכָמָה נֶאֱמָר, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בראשית ג, ז): 'וְתַפְקַחְנָה עֵינַי שְׁנֵיהֶם'" (רש"י שם).

וְ'עֵינֵי-רַעָה', זֶה בְּחִינַת 'דַּעוֹת-רַעוֹת', 'חֲכָמוֹת-רַעוֹת' שֶׁל 'חֲכָמֵי-הַטְּבַע', וְאֵין לָהֶם שְׁלִיטָה ב'דְּגִים-שְׂבִיִּים, שְׁחִיּוֹתָם מ'שְׂרֵש־הַרְצוֹן' - כִּי 'מִימֵי-הַדַּעַת' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הַשְּׂגָחָה', מְכַסֶּה עֲלֵיהֶם.

ועל-כן "דגים, אספתן היא מטהרתן"
 (חלין כז: זהר שמני מב. תצא רעח:) - זה
 בחינת 'רצון-דקדשה', בחינת (איוב לו, יד):
 "רוחו ונשמתו אליו יאסף", שהוא בחינת
 "הסתלקות של צדיקים, שנאמר בהם גויעה
 ואספה" (בבא-בבא זז:) - שמתקשרים נפשם
 ורוחם ונשמתם בשעת ההסתלקות, ב'שרש-
 הרצון, שזהו בחינת 'הסתלקות-משה' וכו'.

הינו: שה'דגים' חוזרים ל'שרשם' תכף
 ביציאתן מן ה'מים', שהוא בחינת
 'שרש-הרצון', שמשם חיותן כנ"ל. ועל-כן
 "אין צריכין שחיטה כלל" - כי אין
 לבחינת ה'חיות-רעות' וכו', שום אחיזה
 בהם, כי הם בבחינת 'שרש-הרצון', כנ"ל.

אך אף-על-פי-כן: יש 'דגים-טהורים'
 ו'דגים-טמאים' - כי כנגד 'שרש-
 הרצון', 'מצח-הרצון', יש בחינת 'מצח-
 הנחש'.

וזה בחינת 'דגים-טמאים' - שהם כנגד
 'דגים-טהורים', שהם בחינת "עינא
 פקיא", 'שרש הרצון-דקדשה'. ו'דגים-
 טמאים' - הם כנגדם, בבחינת 'מצח-הנחש',
 שהוא כנגד 'מצח-הרצון' וכו'.

כי אכילתנו צריכה להיות, רק בבחינת
 'התגלות-הרצון' - שגזפה לקשר על-
 ידי אכילתנו, כל הדברים ל'שרש-הרצון' -
 לדעת ולהפיר ולהאמין: כי הכל ברצונו
 לבד ובהשגחתו לבד, לתקן פגם אכילת "עץ
 הדעת טוב ורע" (בראשית ב, ט"ז), שעל-ידי
 אכילתו נפגם ה'דעת', ונתגבר 'דעות חכמי-
 הטבע' שיניקתם רק משם.

ועל-כן צריכין לאכל בקדשה על-פי
 התורה, כדי לתקן זאת - כדי

לזכות על-ידי ה'אכילה', להכניע 'חכמי-
 הטבע', ולקשר ה'טבע' ל'רצון', כנ"ל.

נו.

(בוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן לח)

אחד מאנשי-שלומנו חלם לו שאמר לו
 אחד בחלום: "אם יביאו לך מחר דג,
 תקנה אותו ותביאו לרבנו ז"ל!"

ובבקר בא ערל עם דג למפר, וקנה אותו
 והביאו. ותכף שאל אותו: "איפה
 הדג?"! - ונתן לו.

ואמר רבנו ז"ל איזה דבר בזיון על הדג,
 ואמר עליו: "א גרויסער שלא
 לשמה!" [בעל שלא לשמה גדול]. ואמר עליו:
 "שזה גלגול אביו של זה שקנה אותו!" -
 ובשלו אותו על שבת קדש, והיה לו תקון.

"כל אשר לו סנפיר וקטקטת במים בימים
 ובנחלים, אתם תאכלו" (ויקרא יא, ט)
 - ענין 'סנפיר הדג' -

נז.

(שיחות-הר"ן רמב)

יש פח ממש בה'ראיה', שהולך 'פח-
 הראות' ומזיקו כשעינו רעה.

ודע: ש'סגלה לעין-הרע': 'סנפיר של דג'
 לעשן בו, וסימן: 'סנפיר-ר'
 בגימטריא: 'ר-ע-ע-י-ן'.

וביותר מסגל: 'סנפיר' של מין דגים
 שקורין אותו: 'שלעיי-ן' - 'ש"ל-
 עי-ן' - "לשון נופל על לשון" (בראשית-רבה
 לא, ח).

נִסְחָ-אַחֵר: לְתֹלוֹת הַסְּנַפִּיר הַנִּלְכָּל, עַל
הָאָדָם אוֹ תִינוּק שְׁמוֹנָה
שִׁיחָה לֹו לְפַעֲמִים 'עֵינֵי-הָרַע', וַיִּנְצַל.

'עֵינֵי-הָרַע' - נִמְשָׁךְ מִהַ"אֲרַבַּע מְאוֹת אִישׁ
שֶׁהִלְכוּ עִם עֵשׂוֹ לְהִלָּחֵם עִם
יַעֲקֹב" (בְּרֵאשִׁית ל"ג, א), "לְהַטִּיל עֵינֵי-רַעַה חֹסֶ-
וְשָׁלוֹם בְּמַחֲנֶה שֶׁל יַעֲקֹב" (מְגִיד-מִישְׁרַיִם, פְּרֻשַׁת
וַיִּשְׁלַח).

וַסְּנַפִּיר' - הוּא מְסַפֵּר 'אַרְבַּע־מְאוֹת'
שֶׁהוּא מְסַפֵּר 'ד'עֵינֵי' -
בְּמַכּוֹן, כְּנֶגֶד הַ"אַרְבַּע־מְאוֹת אִישׁ שֶׁל עֵשׂוֹ"
הַנִּלְכָּל. וְעַל־כֵּן 'סְנַפִּיר' מְצִיל מִזָּה.

"וְאֵת אֱלֹהֵי תִשְׁקֹצוּ מִן הָעוֹף לֹא יֵאָכְלוּ וְגו'"
(וַיִּקְרָא י"א, יג)
- עֲנִיָן 'כ"ד מִינֵי עוֹפוֹת טְמֵאִים' -

כח.

(חֲזִי-מוֹהַר"ן תַּקנ"ז)

הַבַּעַל-שֵׁם-טוֹב ז"ל הִשִּׁיג וְרָאָה כָּל
הַדְּפוּאוֹת, כְּמוֹ שֶׁהֵם
נִקְרָאִים בְּכָל הַשְּׁבָעִים-לְשׁוֹן, בְּפְרֻשַׁת
"כ"ד מִינֵי עוֹפוֹת טְמֵאִים" (וַיִּקְרָא י"א, יג-ט).

"וְזֶה לָכֵם הַטְּמֵא בְּשִׂרְךָ הַשִּׂרְץ"
עַל הָאָרֶץ וְגו'" (וַיִּקְרָא י"א, כ"ט)
- עֲנִיָן 'טְמֵאת הַשִּׂרְץ' -

כט.

(ח"א ד, בַּסּוּף)

"אָמַר רַבָּה בַּר בַּר חֲנָנִי: זִמְנָא חֲדָא הוּא
קְאָזְלִינָן בְּסַפִּינְתָא, וַחֲזִינָן הַהוּא

כּוֹרָא דִּיתְבָּא לֵיה אַכְלָה טִינָא בְּאוּסִיָּה,
וְאִדְחִוְהוּ מִיָּא" (בְּבֵא־בְתָרָא ע"ג).

[פַּעַם-אַחַת נִסְעֵנוּ בְּסַפִּינָה, וְרָאִינוּ דָג עֲנָק, שֶׁנִּכְנַס 'שִׂרְץ'
קָטָן בְּנַחֲרֵיו, וּמֵת הַדָּג הַגָּדוֹל מִמֶּנּוּ. וְאָז דָּחוּ אוֹתוֹ מִי הַיָּם
אֶל שְׁפַת הַיָּם, כְּדָרָךְ כָּל דְּבַר מֵת שֶׁהַיָּם פּוֹלְטִים אוֹתוֹ אֶל
הַחוּץ].

פִּרְשׁ הַרְשָׁב"ם: "כּוֹרָא" - דָּג. "אַכְלָא
טִינָא" - שִׂרְץ קָטָן. "בְּאוּסִיָּה" -
בְּנַחֲרֵיו שֶׁל דָּג נִכְנַס הַשִּׂרְץ. "וְאִדְחִוְהוּ
מִיָּא" - הִדְיָחוּהוּ הַיָּם וְהִשְׁלִיכוּהוּ לַיַּבְשָׁה,
כְּדָרָךְ 'יָם' שְׂאִינוֹ סוֹבֵל דְּבַר מֵת.

פִּרוּשׁ: "סַפִּינָה" - לְשׁוֹן הַשִּׁיבוֹת,
בְּחִינַת 'מְלָכוּת'. שְׂרָפָה בַּר בַּר
חֲנָנִי חָקַר בְּשִׁכְלוֹ אוֹדוֹת הַמְּלָכוּת, אֵיךְ בְּנֵי-
יִשְׂרָאֵל מְעַלִּין אוֹתָהּ.

"וַחֲזִינָן הַאי כּוֹרָא" - 'יִשְׂרָאֵל' מְכַנֵּן
בְּשֵׁם 'דָּגִים', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית
מ"ח, טז): "וַיִּדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ".

"דִּיתְבָּא לֵיה אַכְלָא טִינָא בְּנַחֲרֵיו" - זֶה
בְּחִינַת 'תְּפִלָּתוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (יִשְׁעִיָּה מ"ח, ט): "וְתַהֲלֵתִי אַחֲטָם לָךְ".

שְׁנַתְעָרַב 'שִׂרְץ', הֵינּוּ: 'טְמֵאָה', בְּתַפְּלָתוֹ
וְעַבּוּדָתוֹ, וּבְלִבָּל אוֹתוֹ, וְלֹא הָיָה
יָכוֹל אִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַזֶּה לְעַבֵּד עַבּוּדָתוֹ
תָּמָה.

מָה עָשָׂה הָאִישׁ הַזֶּה? - עָשָׂה שְׁלֵשׁ
בְּחִינּוֹת: (א) הִתְקַשְּׂרוֹת לְהַצְדִּיק. (ב)
נְתִינַת הַצְדָּקָה. (ג) וְדוּוּי־דְבָרִים.

וְעַל־יְדֵי־זֶה שְׂאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי הַנִּלְכָּל
נִתְעוֹרַר בְּתִשְׁבּוּבָה עַל־יְדֵי
'שִׂרְץ קָטָן' שֶׁבְּנַחֲרֵיו, עַל־יְדֵי שֶׁהִרְגִּישׁ
'טְמֵאָה קְטַנָּה' שֶׁמְבַלְבֵּלָת אוֹתוֹ.

"בַּמִּים יִּוְבֵא, וְטָמֵא עַד הָעֶרֶב וְטָהַר"
(ויקרא יא, לב)

בנין אב לכל הטמאים שיבואו במים.
(רמב"ם, מקנאות פ"א ה"ב)

"אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור"
(ויקרא יא, לו)

"יהיה טהור" – הטובל בהם מטמאתו.
(רש"י, ספרא, שמיני ט; פסחים טז.)

**עניני 'מקוה ו'טבילה במקוה' – נמצאים בפרשת
'טהרה', בפסוק (ויקרא טו"ג): 'ורחץ בשורו במים'**

**"וכל בלי חרש אשר יפל מהם אל תוכו, כל
אשר בתוכו יטמא, ואתו תשברו" (ויקרא יא, לג)
– ענין 'שבירת בלי חרס' –**

שבירתן הוא טהרתן. (פלים פ"ב מ"א)

לב.

(ח"ב צ)

**"שער החרסית היה בירושלים, שהיו
משליכין שם שברי חרסים" (רש"י
ירמיה יט, ב). וזה ה'שער' הוא כנגד פתחה של
גיהנם, כמו שפירשנו ב'ויצאת אל
גיא בן הנם אשר פתח שער החרסית'. ו'גיא
בן הנם', זהו בחינת ה'גיהנם' (ספד לב: ערובין
יט.).**

**וזהו: 'ששברין בלי-חרס בשעת
השדוד' – לרמז שני ענינים:**

**(א) אם היא 'אשה רעה' – תקבל הכל
באהבה, ואל תבגד בה, כי עלי-די-זה
'אינה רואה פני גיהנם' (ערובין מא:).**

**(ב) אם היא 'אשה טובה' – דע וזכר: שיש
'גיהנם', ולא תהיה נמשך אחר תאוותך,
ותקדש עצמך בראוי!**

**גורם על-ידי תשובתו: שגם הרשעים-
הגמורים שיצאו מכלל-ישראל על-
ידי רבוי מעשיהם הרעים – נעשים כפא
לקדשה, וחוזרים בתשובה, ועוזרים גם הם
לעובדי-השם, שיבנו 'בנינים-דקדשה'.**

ל.

(טיחות-ה'ר"ן קו)

**'חכמה-אמתית' עם 'אמונה', נקרא
'ראיה'. ולעמת זה,
החכמים שאין להם 'אמונה', נקראים
'בעלי ראתו' (כתבות עז), וכמו שפרש רש"י
(שם): 'שיש להם שרץ במחם' – הינו:
שיש להם טמאה וכפירה במחם.**

**וצריכין להרחיק מאנשים אלו אפלו
משכונתם, כי הכל-פיהם מזיק
לאדם-כשר, שיפול ל'תאות-נאוף'.**

לא.

(ספר-המדות, פבד ח"ב ב)

**כל ה'כבוד' של כל ה'מלכיות', נכללים
ב'ארבע מלכיות'. ועל-ידי 'מעשה
מנורה' (שמות כה, לא"מ; לז, יזכד; בפדבר ה, א"ד),
'וקדוש החדש' (שמות יב, ב), ו'קטרת' (שמות
ל, זח; לד-לח), ו'שמירה מן מאכלים טמאים'
(ויקרא יא) – כל ה'ארבע מלכיות', מחזירים
את ה'כבוד שבתוכם' להשם-יתברך.**

**[הרב מטשעהרין ז"ל צין לשמות-רבה טו, כח:
'החדש הזה לכם' (שמות יב, ב) – זה אחד מארבעה דברים
שהראה הקדוש-ברוך-הוא למשה באצבעו, לפי שהיה
מתקשה בהן. הראהו 'מעשה שמן המשחה', שנאמר (שם
ל, לא): 'שמן משחת קדש יהיה זה לך' וגו'. הראהו
'מעשה המנורה', שנאמר (בפדבר ה, ד): 'זה מעשה
המנרה'. הראהו ה'שרצים', שנאמר (ויקרא יא, כט): 'זה
לכם הטמא'. וה'לבנה', שנאמר: 'החדש הזה לכם'.]**

וְכַל־זֶה מְרַמְזִין לוֹ: עַל־יְדֵי 'שְׁבִירַת כְּלֵי־
הַרְס', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שַׁעַר
הַחֲרֻסִּית', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'פְּתִיחַת שְׁלֵל גִּיהֵנִם'.

(עיין לקוטי־מוֹהַר"ן ח"א ס, ח; ח"א רסה - עוד שְׁנֵי
טַעֲמִים עַל שְׁבִירַת כְּלֵי־הַרְס בְּשַׁעַת הַשְּׂדוּדָה).

"וְנִטְמַתֶּם בָּם" (ויקרא יא, מג)

אל תקרי 'ונטמתם', אלא 'ונטמטם'. (יומא לט.)

לג.

(ח"א ה, ג)

כַּשׁ'גַּלְגַּלְתָּא דְּמַחָא' אָטוּם בְּטַמָּאָה (על־
יְדֵי 'חֻקְמוֹת־חִיצוֹנִיּוֹת' וּמַחֲשָׁבוֹת־
זְרוֹת), כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ויקרא יא, מג): "וְנִטְמַתֶּם
בָּם" - אַזִּי אֵין קוֹלוֹ נִשְׁמָע, וְאִי־אֶפְשָׁר לוֹ
לְכוּן בְּתַפְלָתוֹ, וְאִי־אֶפְשָׁר לוֹ לְשַׁמַּח.

"וְהִתְקַדְּשִׁיתֶם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים" (ויקרא יא, מד)

"וְהִתְקַדְּשִׁיתֶם" - אֵלּוּ מִיָּם רַאשׁוֹנִים. (בְּרֻכּוֹת נג:)

לד.

(טִיח־שְׂרִפֵּי־קֹדֶשׁ הַחֲדָשׁ ח"ג טז)

מַעֲשֵׂה: שֶׁהִיָּתָה סְעוּדָה בְּבֵית רַבְּנּוּ ז"ל,
וּמוֹהַר"ן ז"ל וְחֻבְרֵיו הָיוּ נוֹטְלִים
יְדֵיהֶם מִקֶּדֶם בְּכוֹנָה, לִילָךְ בְּמַהְרָה עִם רַבְּנּוּ
ז"ל עַל שְׁלָחָנוּ.

וּכְאֲשֶׁר הָלַכוּ לְסַעַד שָׁם, אָמַר לָהֶם רַבְּנּוּ
ז"ל: "דָּאִסְטָאֵל?! [בְּלִשׁוֹן רוֹסִית: אֵל
הַשְּׁלָחָן?!] - לְרַמֵּז לָהֶם: כִּי אֶצֶל הַיְהוּדִים אִם
רוֹצִים לִילָךְ לְאָכַל, אוֹמְרִים שֶׁהוֹלְכִים לְטַל
יְדֵיהֶם; וְלִהְבְדִּיל אֶצֶל הַגּוֹיִם, אוֹמְרִים
שֶׁהוֹלְכִים אֵל הַשְּׁלָחָן.

וּכְמֵאָז נִהְיָ מוֹהַר"ן לְהַקְפִּיד עַל־זֶה: שֶׁלֹּא
לִילָךְ בְּשְׁלָחָן אַחֵר, בְּכֵי נְטִילַת־יְדֵים
מִקֶּדֶם עוֹד פַּעַם, אֶת־עַל־פִּי שְׁנַטְל כְּבָר
מִקֶּדֶם - כִּי קָשָׁה לְשַׁמֵּר מִהִסְחָה־הַדַּעַת,
לְשַׁמֵּר יְדֵיו בְּנִקְיוֹת כְּרָאוּי.

[יְכוּן נִהְיָ גַם שָׂאָר אֲנָשֵׁי־שְׁלוֹמֵנוּ לְהַקְפִּיד עַל־זֶה. רַבֵּי לוֹי
יִצְחָק בְּעֵנְדֵעַר ז"ל]. (עיין שְׁלָחָן־עֲרוּךְ אֲרַח־חֵיִים קסד, ב;
קע, א; וּבִמְשַׁנְה־בְּרוּךְ' קעח ס"ק מז).

הַפְּטֹרָה פְּרַשַׁת שְׁמִינִי

"וְשִׁחַקְתִּי לִפְנֵי ה' וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת
וְהֵייתִי שֹׁפֵל בְּעֵינָי" (שְׁמוֹאֵל-ב, ו, כ"א-כב)

א.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, שְׁמֹחָה י"א)

מִי שְׁמֵבֶזָה בְּעֵינָי עֲצֻמוֹ - עַל־יְדִי־זָה יָבוֹא
לְהִתְלַהֲבוֹת. [הָרַב מִשְׁעֵהָרִין ז"ל צִנּוּן
לְסְמִיכוֹת הַפְּסוּקִים הַנ"ל].

"מָה נִכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר נִגְלָה
הַיּוֹם לְעֵינָי אִמְהוּת עַבְדִּיו, כְּהַגְלוֹת נִגְלוֹת
אֶחָד הָרַקִּים. וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת, וְהֵייתִי
שֹׁפֵל בְּעֵינָי" (שְׁמוֹאֵל-ב, ו, כ"ב)

ב.

(לְקוּוֹטֵי־הַלְכוּת, בְּרַפְת־הוֹדָאָה, ו, ל"א)

וְזָה שֶׁהִשִּׁיב דְּדוּד' לְמִיכָל בְּשִׂאמְרָה לוֹ
(שְׁמוֹאֵל-ב, ו, כ'): "מָה נִכְבַּד הַיּוֹם מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל" וְכוּ', עַל שֶׁבֶזָה עֲצֻמוֹ וְהִקְטִין עֲצֻמוֹ
כְּלִפְפֹּךְ, כְּשֶׁהֶעֱלָה הָאָרוֹן שֶׁהָיָה "מִפְּזֵז
וּמִכֹּרֶפֶר" בְּשִׂמְחָה עֲצוּמָה וְכוּ' (שֶׁם פְּסוּק טז).
וְהִשִּׁיב לָהּ (שֶׁם פְּסוּקִים כ"א-כב): "לִפְנֵי ה' אֲשֶׁר
בָּחַר בִּי מֵאֲבִיךָ וְכוּ', וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת"
וְכוּ'.

הֵינּוּ שֶׁהִשִּׁיב לָהּ: שֶׁאֲדַרְבָּא, זְהוּ כָּל תַּקְפָּה
שְׂמֹחָתִי, מִחֲמַת שְׂאֲנִי קִטְן בְּעֵינָי
בְּאִמְת כְּלִפְפֹּךְ, שֶׁעַל־יְדִי־זָה דִּיקָא "בָּחַר בִּי
ה' מֵאֲבִיךָ" לְהִיּוֹת מֶלֶךְ, וְנִתְקַיְמָה מְלָכוּתִי.

וְכִמּוֹ שֶׁדְּרָשׁוּ רַז"ל (יוֹמָא כ"ב): "אֵין מְמַנִּין
פְּרָנָס עַל הַצְּבוּר, אֶל־אִם־כֵּן קִפְּהָ

שֶׁל שְׂרָצִים תְּלוּיָהּ מֵאַחֲרָיו, שְׂאֵם תְּזוּחַ
דְּעֵתוֹ עָלָיו" וְכוּ'.

וּבְשִׁבְלִי־זָה (שֶׁם): "לֹא נִתְקַיְמָה מְלָכוּתוֹ
שֶׁל שְׂאוּל, שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ
שׁוּם דְּפִי" וְכוּ' - כִּי עִקַּר 'עֲלִית הַמְּלָכוֹת־
דְּקִדְשָׁה', הוּא עַל־יְדֵי 'שְׂמֹחָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב
בְּהַתּוֹרָה הַנ"ל (ח"א כ"ד), וְעִקַּר ה'שְׂמֹחָה' הוּא
עַל־יְדֵי 'עֲנָוָה וְקִטְנוּת' דִּיקָא, שֶׁהִיא לְהִיּוֹת
קִטְן בְּעֵינָיו בְּאִמְת, כְּמוֹ 'דוּד' שְׂאֲמַר (תְּהֵלִים
כ"ב, ז'): "וְאֲנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ, חֲרַפְתָּ אָדָם
וּבְזוּי עִם" וְכוּ'.

וּבִזָּה בְּעֲצֻמוֹ הָיָה מְשִׂמַּח אֶת־עֲצֻמוֹ, שְׂאֲפִי־
עַל־פִּי־כֵן גָּמַל הַשֶּׁם־יִתְבָּרַךְ עִמּוֹ
חֲסָדִים כְּאֵלֶּה. וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם לְפִי
מְדַרְגָּתוֹ.

וְעַל־כֵּן הִשִּׁיב לָהּ כְּרָאוּי - כִּי זָה עִקַּר
שְׂמֹחָתִי, מָה שְׂאֲנִי מְבִזָּה עֲצֻמִי
וּמְקַטִּין עֲצֻמִי כְּלִפְפֹּךְ, בְּשִׁבְלִי לְשִׂמְחָה
בְּשִׂמְחַת הָאָרוֹן עִם הַלּוּחֹת, שֶׁהֵם 'כָּלֵל
הַתּוֹרָה', 'כָּלֵל שְׂמֹחַת יִשְׂרָאֵל'.

כִּי אֲנִי שְׂמַח "לִפְנֵי ה' אֲשֶׁר בָּחַר בִּי
לְמֶלֶךְ מֵאֲבִיךָ", עַל־יְדִי־זָה דִּיקָא,
"וּנְקַלְתִּי עוֹד מִזֹּאת וְהֵייתִי שֹׁפֵל בְּעֵינָי"
וְכוּ' - כִּי אֲנִי בְּעֵינָי נִקְלָ וְנִבְזָה עוֹד יוֹתֵר
מִזָּה.

וְזָה דִּיקָא הוּא תַּקְפָּה שְׂמֹחָתִי: שְׂאֲפִי־עַל־
פִּי־כֵן אֲנִי זוֹכֵה עִם יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹת
הָאָרוֹן לְמִקּוּמוֹ.

אדם", מאחר שאינם יכולים לשבר רוח-
הבהמיות' להעלות מ'בהמה' ל'אדם', על-כן
הם פרוכים אחר 'מעשה-הבהמיות', אחר
'תאות-הבהמיות' שלהם, ועל-כן "אינם
קרויים אדם".

אבל ישראל' - הם משברים רוח-
הבהמיות', ומעלים מ'בהמה'
ל'אדם', על-כן "הם קרויים אדם".

ועקר בחינה זו שמעלין מ'בהמה' ל'אדם',
הוא על-ידי בחינת 'צאן' כנ"ל, אשר
בשביל זה היו האבות רועי צאן, כנ"ל.

ועל-כן הפסוק מכנה את ישראל' בשם
'צאן' וקורא אותם בשם 'אדם' -
כי על-ידי-זה דיקא "הם קרויים אדם".
וזהו: "ואתן צאן מרעיתי אדם אתם" -
"אתם קרויים אדם" וכו', כנ"ל.

ועל-כן זכה דוד המלך עליו-השלוש,
על-ידי שהיה רועה צאן -
להיות רועה ישראל' ולהנהיג את ישראל
בדרך הישר, שיזכו לשבר רוח-הבהמיות',
שזה עקר עבודת האדם, וזה עקר המלוכה
על ישראל, לזכות את ישראל לזה,
שישברו רוח-הבהמיות'.

ועל-כן זכה דוד לזה, על-ידי שהיה
'רועה צאן', כמו שכתוב (תהלים)
עת, עא): "מאחר עלות הביאו לרעות" וכו'
כנ"ל, והבן.

ד.

(לקוטי-הלכות, ראשית-הגז ב)

ועל-כן נאמר בדרך (תהלים עח, עא): "מאחר
עלות הביאו, לרעות ביעקב
עמו" וכו'. כי 'מלכות דוד' הוא 'מלכות
משיח' שנתגלה על-ידי 'הכנעת המדמה' -

וכן הוא בכל אחד מישראל: שאדרבא, כל
מה שרוצים להרחיקו משמחה
מחמת שפלותו ופגמיו המרבים מאד -
צריך להתחזק להיות שמה בכל פחו על-
ידי-זה דיקא, ולהפך היגון ואנחה לשמחה -
כי אף-על-פי-כן אני מלבש בציצית ואומר
קריאת-שמע וכו' בכל יום, וכיצא בשארי
נקודות המצות וכו"ל.

שזהו בחינת מלוי פגימת הלבנה, שהוא
בחינת 'מלכות דוד' שתתקיים לנצח
על-ידי-זה.

ועתה פה תאמר לעבדי לדוד, כה אמר ה'
צבאות, אני לקחתיה מן הנה מאחר הצאן,
להיות נגיד על עמי על ישראל" (שמואל-ב ז, ח)

ג.

(לקוטי-הלכות, פלאי-בהמה ב, ג)

ועל-כן כל האבות היו רועי צאן דיקא -
כי כל עבודתם היה רק לברר
ולהעלות בהמה לאדם, ועקר בחינה זו הוא
על-ידי ה'צאן', שהם 'מין בהמה' וסמוכים
לקדשה ביותר.

וזה שכתוב (יחזקאל לה, לא): "ואתן צאני
צאן מרעיתי אדם אתם" - "אתם
קרויים אדם" (יבמות סא, בבא-מציעא קיד: פרתות
ו:), ולכאורה קשה: "קרי להו צאן, וקרי להו
אדם"?

אך באמת: זהו עקר השבח והמעלה
שמשבח ל'ישראל', שבשביל-זה הם
דיקא קרויים 'אדם', ולא ה'אמות-העולם'.

כי באמת גם ה'אמות-העולם' הם ב'דמות
אדם', אך אף-על-פי-כן "אינם קרויים

שְׁזָכָה דָּוִד לָזֶה, עַל־יְדֵי שְׁהִיָּה רֹעֵה צֹאן,
וְזָכָה לְהַכְנִיעַ הַמְדָּמָה וּלְבָרֵר הַדַּעַת.

וְעַל־כֵּן בְּשִׁמְרֵד נִבְל' בְּדוֹד' - הִיָּה גַם־כֵּן
הַמַּעֲשֵׂה בְּעֵת שְׁגִזַּז צֹאנוֹ, כַּמְבֹאֵר
שֶׁם בְּמִקְרָא (שְׁמוּאֵל־א כה, ד). וְכֵן בְּשִׁמְרֵד
אֲבִשְׁלוּם בְּאֲבִיו, נִשְׁתַּלְשַׁל הַמַּעֲשֵׂה גַם־כֵּן
עַל־יְדֵי גְזִיזַת צֹאנוֹ. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב שֶׁם
(שְׁמוּאֵל־ב יג, כד): "הִנֵּה גְזִיזִים לְעַבְדְּךָ" וְכוּ'.

כִּי הֵם רָצוּ לְמַרְד בְּמַלְכוּת דָּוִד, שֶׁהוּא
'מַלְכוּת מְשִׁיחַ', וְרָצוּ לְהַתְגַּבֵּר עַל־יְדֵי
בְּחִינַת הַמְדָּמָה שֶׁמִתְגַּבֵּר בְּעֵת גְּזַת הַצֹּאן,
כִּי אִזּוֹ דִּיקָא בְּעֵת הַגְּזָה צְרִיכִין לְבָרֵר
הַמְדָּמָה. וְכִי שְׁאִינוֹ מְבָרֵר אִזּוֹ, אִזִּי אֲדַרְבָּא,
יֻכַּל לְהַתְגַּבֵּר אִזּוֹ הַמְדָּמָה חֲסִדְשָׁלוּם. (עֵינ
בְּפָנִים בְּאַרְיֵכוֹת, וְגַם בְּהַלְכוֹת רֵאשִׁית־הַגֹּז ג' ז'ח. וְעֵינ
לְקוּטֵי־מוֹהָר'ן ח"ב סג).

"וְלֹא יִרְגֵז עוֹד - וְלֹא יִסִּיפוּ בְּנֵי עוֹלָה
לְעֲנֹתוֹ כַּאֲשֶׁר בְּרֵאשׁוֹנָה" (שְׁמוּאֵל־ב ז, י)

ה.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, כַּעֲס א)

כִּי שְׁשׁוּמֵר אֶת־עַצְמוֹ מִכַּעֲס - שׁוֹנְאִיו
אֵינָם שׁוֹלְטִים עָלָיו. [הָרַב מִטְשַׁעְהָרִין ז"ל
צִין לְפָסוּק הַנַּ"ל].

"וְהִגִּיד לָךְ ה', כִּי בֵּית יַעֲשֶׂה לָךְ ה'"
(שְׁמוּאֵל־ב ז, יא)

ו.

(שׁוּיחוֹת־הָר"ן צו)

הַנַּ"ל אָמְרוּ (עוֹקְצִים פ"ג מ"ב): "שְׁעֵתִיד
הַקָּדוֹשׁ־שֶׁבְרוּךְ־הוּא לְהַנְחִיל לְכָל
צַדִּיק וְצַדִּיק שׁ"י עוֹלָמוֹת" וְכוּ'.

וְהִנֵּה: ה'שׁ"י עוֹלָמוֹת שׁ"י לְהַצְדִּיק, הוּא
בוֹנֵה אוֹתָם מ'מַחְלֶקֶת'.

כִּי כָּל דְּבָרֵי הַמַּחְלֶקֶת שְׁכָל אֶחָד מְדַבֵּר,
הֵם בְּחִינַת 'אֲבָנִים'. כִּי ה'אוֹתִיּוֹת'
נִקְרָאִים 'אֲבָנִים', כַּמּוֹבָא ב'סְפָר־יְצִירָה' (פ"ד
מ"ב): "שְׁתֵּי אֲבָנִים בּוֹנוֹת" וְכוּ'.

וְהֵם בְּחִינַת "חֲלֻקֵי אֲבָנִים" (שְׁמוּאֵל־א יז, מ) -
כִּי ה'אֲבָנִים' הַבָּאִים עַל־יְדֵי דְּבָרֵיהֶם
שֶׁל הַמַּחְלֶקֶת' - הֵם מַחְלָקִים וְאֵין לָהֶם
חִבּוּר. וְהַצְדִּיק נוֹטֵל אֵלָיו ה'אֲבָנִים', וּמַחְבֵּר
אוֹתָם וּבוֹנֵה מֵהֶם 'בְּתִים', כִּי הוּא עוֹשֶׂה
שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וּמַחְבֵּרָם וּמְסַדְּרָם יַחַד זֶה עַל
זֶה, עַד שֶׁבוֹנֵה מֵהֶם 'בֵּית'.

וְזֶה בְּחִינַת "שְׁלוֹם־בֵּית" (שַׁבָּת כג: וְעוֹד) -
שְׁעוֹשֶׂה מ'חֲלֻקֵי הָאֲבָנִים' הַנַּ"ל,
בְּחִינַת "שְׁלוֹם־בֵּית". וּמֵה'בְּתִים' נַעֲשֶׂה
'עִיר', עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה מֵהֶם 'עוֹלָם מְלֹא', וְכֵן
'שׁ"י עוֹלָמוֹת'.

וְזֶה בְּחִינַת (מְשָׁלִי ח, כא; עוֹקְצִים שָׁם): "לְהַנְחִיל
אוֹהֲבֵי יֵשׁ" - "אוֹהֲבֵי" דִּיקָא, בְּחִינַת
'אוֹהֲבָה וְשְׁלוֹם'. כִּי עַל־יְדֵי ה'שְׁלוֹם וְאוֹהֲבָה'
שְׁעוֹשֶׂה בֵּין ה'חֲלֻקֵי אֲבָנִים', נַעֲשׂוּ ה'שׁ"י
עוֹלָמוֹת, כַּנַּ"ל.

וְזֶה מֵה שְׁאֵמְרָה 'אֲבִיגַיִל' לְדָוִד, בְּעֵת
שֶׁחָלַק עָלָיו 'נָבֵל' וְדַבֵּר עָלָיו סָרָה,
כַּנֶּאֱמַר שָׁם - אָמְרָה לוֹ (שְׁמוּאֵל־א כה, כח):
"וְעַתָּה יִדְעֵתִי כִּי בֵּית יַעֲשֶׂה לָךְ ה'" (לְשׁוֹן
הַפְּסוּק שָׁם: "שָׂא נָא לְפִשְׁעֵי אִמְתָּךְ, כִּי עָשִׂה יַעֲשֶׂה ה'
לְאִדְנִי בֵּית נְאֻמְךָ". וְלְשׁוֹן הַפְּסוּק כָּאן בְּהַפְּטוּרָה [שְׁמוּאֵל־ב
ז יא]: "וְהִגִּיד לָךְ ה' כִּי בֵּית יַעֲשֶׂה לָךְ ה'").

הִינּוּ: עַל־יְדֵי זֶה ה'מַחְלֶקֶת' - "יַעֲשֶׂה לָךְ
ה' בֵּית", מֵה'אֲבָנִים' הַנַּ"ל, כַּנַּ"ל.

מִתְנַגְּדִים, וְהוֹלְקִים עָלָיו, וְעוֹשִׂין לוֹ יְסוּרִין.

"וְהִכַּחֲתִיו בְּשִׁבְטֵי אֲנָשִׁים, וּבִנְגְעֵי בְנֵי אָדָם"
(שְׁמוּאֵל ב ז, יד)

ז.

(סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, נְאוּף כו)

עַל-יְדֵי הוֹצָאת זֶרַע לְבַטָּחָה - בּוֹרֵא
קְלֻפּוֹת הַמֵּתִלְבָּשִׁים בְּבְנֵי אָדָם

[הָרַב מְטַשְׁעֵהֶרִין ז"ל צִיין רָמַז לְפָסוּק הַנ"ל, וְלָרֶש"י שָׁם:
"וּבִנְגְעֵי בְנֵי אָדָם" - זֶה אֲשֶׁמְדַאי, שְׁדַחְהוּ מִמְלָכוֹתָו,
וְהַשְׂדִּים בְּנֵי אָדָם הָרֵאשׁוֹן הֵם, שְׁכָל מְאָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה
שֶׁפָּרַשׁ אָדָם מְאֻשְׁתּוֹ בְּמוֹת הַבָּל, הָיוּ הָרוּחֹת מְתִיקְמוֹת
וְיוֹלְדוֹת הַיָּמֵנוּ (וְלִקוּטֵי-שְׁמַעוֹנֵי רָמַז קמז)].

לקוטי תפלות

פרשת שמיני

מפתח התפלות

מיני 'מאכלות-אסורות' דאורייתא ודרבנן, גבלות וטרפות, שקצים ורמשים, בשר-בהלב, יין-נסף, חלב ודם, גיד-הנשה, אבר מן החי, פת-עכו"ם, בשולי-עכו"ם, משהו חמץ בפסח, ומשאך כל מיני 'מאכלות-אסורות', ומתעורבותיהם, ומכל הדברים המשקצין הנפשי; שלא יטמאו את נפשותינו; ונזכה על-ידי-זו להכניע פסילות דעתנו (ח"א יז).

[ד] "זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'"; "זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" - ענין 'מאכלות אסורות' - שניזכה להנצל מ'מאכלות-אסורות', אפלו בשוגג ובאנס; ולהנצל מ'שוחטים שאינם-הגונים', ומכל מיני גבלות וטרפות דאורייתא ודרבנן; ונזכה לשוחטים הגונים ובשרים; ויהיה נמשך על-ידי-זו שפע טובה וברכה ורחמים וחסים ושלוש, ופרנסה טובה בכבוד (ח"א לז).

[ה] "זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'"; "זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" - ענין 'מאכלות אסורות' - שניזכה להשמר ממכשול 'מאכלות-אסורות' חס-ושלום, ושלא

[א] "ויהי ביום השמיני, קרא משה לאהרן ולבניו, ולזקני ישראל" - שניזכה להמשיך עלינו 'כבוד-דקדושה' השוכן אצל ה'צדיקים-האמתיים', שהם בחינת ה'משכן' שקדשת השכינה נמשך ושוכן אצלם תמיד, ויש להם 'פח-המושך' להמשיך אלקות אצלם; ונזכה להתקרב אליהם, ולשמע תורתם, וללמד ספריהם, ולקיים דבריהם ועצותיהם; עד שניזכה, שיהיה לנו גם-כן 'פח-המושך' להמשיך אלהותך וקדשותך אלינו וכו'; ונזכה לברח מן הכבוד בתכלית האמת (ח"א ע).

[ב] "וירא כבוד ה' אל כל העם וגו' - ענין 'השראת השכינה ב'משכן' - שניזכה להגאלה השלמה, ולבנין בית-המקדש, שנמצא שם בשלמות ענין הזה של "עליונים למטה ותחתונים למעלה", שהשכינה הקדושה ירד אתנו למטה, והקרפנות שלנו יעלו לריח-ניחוח (תפלות-ותחנונים ח"ב ז).

[ג] "זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'"; "זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" - ענין 'מאכלות אסורות' - שניזכה להנצל מפל

יזדמן בביתנו שום 'תערובות אסור בהתר' לעולם. ואם לפעמים באונס יתערב מעט אסור בהתר, יהיה בטל במעוטו בהתר, שיהיה ההתר מרבה ממנו, כשעור שיוכל לבטלו (ח"ב נ).

[ו] "זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו', טמא הוא לכם" - ענין 'חיות-טהורות' ו'חיות-טמאות', 'מחשבות-טהורות' ומחשבות-רעות' - שגזפה להנצל ממחשבות-רעות והרהורים-רעים, ולהתגבר עליהם ולנצח אותם, ולגרשם ולבטלם בבטול גמור, ולבלי להשגיח עליהם כלל; ולחשב תמיד רק מחשבות קדושות וטהורות; פי ה'מחשבות-קדושות' הם מבחינת ה'חיות טהורות וקדושות', וה'מחשבות-רעות' הם מבחינת ה'חיות-טמאות' (תפלות-ותחנונים ח"א לט).

[ז] "וכל בלי חרט אשר יפל מהם אל תוכו, כל אשר בתוכו יטמא, ואתו תשברו"; "שבירתן הוא טהרתן" - ענין 'שבירת כלי חרס' בשדוכים -

שגזפה כל אחד למצא זווגו האמתי; ונזפה בשעת 'שבירת כלי-חרס' בעת התנאים, לזכר בהתכלית והסוף, לזכר "בשער החרסית שהיה בירושלים, שהוא פתחה של גיהנם", שלא נבגד באשה הכשרה שלנו, ולהזהר מלגרשה אפלו אם יש לנו יסורים ממנה חס-ושלום, ולזכר שיש גיהנם, להיות זהיר מלהרבות תאוותו, ולקדש עצמו בזווגו (ח"ב מו).

[ח] "והתקדשתם והייתם קדשים, פי קדוש אני"; "והתקדשתם", אלו מים ראשונים; "והייתם קדשים", אלו מים אחרונים - ענין 'נטילת-ידיים' ו'מים-אחרונים' - שגזפה שלא יהיה פח להסטר-אחרא, לינק משלחנו ואכילתנו, פי-אם מעט חיות המכרח לתן להם בצמצום; ונזפה לקיים 'מצות נטילת-ידיים', ב'מים ראשונים ואחרונים', ולקדש ידינו על-ידי-זה, ולהמשיך עלינו קדשה וטהרה שלמה (ח"א יז).

הגדול נתת לנו צדיקים-אמתיים בכל דור ודור, אשר כבודך הגדול והקדוש שוכן אצלם.

וברחמיך הרבים הודעת לנו, פי אין דור יתום. וגם בדורות הללו הפלאת חסדך עמנו, ונתת לנו צדיקים-אמתיים גדולים ונוראים, קדוש ונורא שמם, אשר כל הכבוד-דקדשה שוכן אצלם.

פי הם בחינת "משפן כבודך", אשר קדשת שכינת אלהותך נמשך ושוכן אצלם תמיד, פי הם ענוים באמת שמימים עצמם כעפר.

☪ [א] לקוטי-תפלות ח"א ע ☪
 (על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ע, זיהי ביום השמיני)
 "ויהי ביום השמיני, קרא משה לאהרן ולבניו, ולזקני ישראל" (ויקרא ט, א)
 שגזפה להמשיך עלינו 'כבוד-דקדשה' השוכן אצל ה'צדיקים-האמתיים', שיש להם 'פח-המושך' להמשיך האלקות אצלם; ולהתקרב אליהם, ולשמע תורתם, וללמד ספריהם, ולקיים דבריהם ועצותיהם; עד שיהיה לנו גם-כן 'פח-המושך' להמשיך אלקותך וקדשותך אלינו; ונזפה לברח מן הכבוד בתכלית האמת

משכני אחריו נרוצה. כבודך הגדול והקדוש העירה והקיצה.

רבנו של עולם, מלך הכבוד, אשר מלא כל הארץ כבודך, ובחסדך

אֲשֶׁר כָּל הַבְּרִיאָה עִם כָּל פְּרִטְיָהּ, הַכֹּל כְּאֲשֶׁר לְכֹל, עוֹמֵד עֲלֵיהֶם, וְהַכֹּל נִמְשָׁךְ מֵהֶם, כִּי הֵם צְדִיקֵי יְסוּדֵי עוֹלָם, שֶׁהֵם יְסוּד כָּל הַבְּרִיאָה, וְהַכֹּל צְרִיכִים לְמִשְׁךְ אֲלֵיהֶם, לְקַבֵּל חַיּוֹת וְקִיּוּם מֵהֶם. כִּי עֲלֵיהֶם עוֹמֵד הַכֹּל, וְכֹל יִשְׂרָאֵל כָּלָם הֵם עֲנָפִים מֵהֶם, וְנִמְשָׁכִים אֲלֵיהֶם, וּמְקַבְּלִים כָּל הַחַיּוֹת וְהַשְּׂפַע מֵהֶם. כִּי הֵם מְחַיִּין אֶת כָּלָם, וַיֵּשׁ לָהֶם 'כַּח-הַמּוֹשֵׁךְ' לְהַמְשִׁיךְ אֱלֹהוֹת אֶצְלָם, וְלְהַמְשִׁיךְ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם אֶצְלָם, לְקַרְבָּם כָּלָם אֵלֶיךָ תִּתְּבַרְךָ לְנֹצָח.

וְנִזְכָּה כָּלֵנוּ לְהִתְקַרֵּב לְהַצְדִּיקִים-אֱמִתִּיִּים בְּהִתְקַרְבוֹת גְּדוּלָה, וְלִשְׁמַע תּוֹרָתָם הַקְּדוֹשָׁה, וְלִלְמַד סִפְרֵיהֶם הַקְּדוֹשִׁים, וְלִקְיָם אֶת כָּל דְּבָרֵיהֶם וְעֲצוּתֵיהֶם וְשִׂיחוֹתֵיהֶם הַקְּדוֹשׁוֹת בְּשִׁלְמוֹת, בְּאֵמֶת וּבִתְמִימוֹת, כְּרִצּוֹנְךָ וּכְרִצּוֹנָם הַקְּדוֹשׁ.

עַד אֲשֶׁר נִזְכָּה עַל-יְדֵי-זֶה, לָשׁוּב אֵלֶיךָ בְּתִשׁוּבָה-שְׁלֵמָה מְהֵרָה, בְּאֵמֶת וּבְלִב-שָׁלֵם, "בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרַב כָּל". וְתִזְכְּנוּ לְשַׁבֵּר וּלְבַטֵּל, כָּל הַתְּאוּת-רָעוֹת, וְכָל הַמַּדוּת-רָעוֹת, וְנִזְכָּה לְבַטֵּל עֲצָמֵנוּ לְגַמְרֵי, עַד אֲשֶׁר נִזְכָּה לְעֲנוּהָ אֱמִתִּית, בְּבַחֲיַנֵּת עֶפֶר מִמֶּשׁ.

עַד שְׁנִזְכָּה, שִׁיְהִיָּה לָנוּ גַם-כֵּן 'כַּח-הַמּוֹשֵׁךְ', וְנִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ אֱלֹהוֹתֶיךָ וּקְדוּשָׁתְךָ אֵלֵינוּ, וְלְהַמְשִׁיךְ כָּל הָעוֹלָם כָּלּו לְאִמּוֹנַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, וְלְצְדִיקֶיךָ-הָאֱמִתִּיִּים, וְלְעַבְדוֹתֶיךָ וְלְתוֹרַתְךָ הַקְּדוֹשָׁה, אֲשֶׁר גָּלִיתָ לָנוּ עַל-יְדֵי מִשָּׁה נְבִיאָךְ, וְעַל-יְדֵי כָּל צְדִיקֵי-הַדּוֹר הָאֱמִתִּיִּים.

וְעֲזָרְנוּ וְזַכְּנוּ לְכָרַח מִן הַכְּבוֹד בְּתַכְלִית הָאֵמֶת.

וְתִמְשִׁיךְ עֲלֵינוּ כְּבוֹד-דְּקֻדְשָׁה, לְמַעַן שִׁמְךָ בְּאֵמֶת, כְּבוֹד הַנִּמְשָׁךְ מֵהַצְדִּיק-הָאֵמֶת שֵׁישׁ לוֹ 'כַּח-הַמּוֹשֵׁךְ', אֲשֶׁר הוּא מְקִים אֶת הַמְשָׁכֵן תָּמִיד, וְאֶצְלוֹ שׁוֹכֵן כָּל הַכְּבוֹד הָאֵמֶת דְּקֻדְשָׁה.

אֲשֶׁר כָּל זְקֵנֵי יִשְׂרָאֵל, וְרֵאשִׁיו, וְשׁוֹטְרָיו, וְשׁוֹפְטָיו, מְקַטְּנִין וְעַד גְּדוּלָה, כָּלָם מְקַבְּלִים כָּל כְּבוֹדָם וְגְדֻלָּתָם מִמֶּנּוּ.

וְזַכְּנוּ לְכְבוֹד-דְּקֻדְשָׁה כְּזֶה, אֲשֶׁר עַל-יְדֵי וְיִתְגַּלֶּה וְיִתְגַּדֵּל וְיִתְקַדַּשׁ כְּבוֹדְךָ הַגְּדוּלָה בְּעוֹלָם תָּמִיד, וְתִמְלֹךְ עַל כָּל הָעוֹלָם כָּלּו בְּכְבוֹדְךָ מְהֵרָה, וּכְבוֹדְךָ יִמְלֵא כָּל הָאָרֶץ. וַיְקַיֵּם מִקְרָא שְׂפָתוֹב: "אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי, וּכְבוֹדִי לֹא אֶחָר לֹא אֶתֵּן, וְתִהְיֶה לִּפְסִילִים". וְנֹאמֵר: "סִפְרוּ בַּגּוֹיִם אֶת כְּבוֹדוֹ, בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו. כְּבוֹד מְלָכוּתְךָ יֹאמְרוּ, וּגְבוּרַתְךָ יִדְבְּרוּ". "בְּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת לְבָדוֹ. וּבְרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם, וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲמֵן וְאֲמֵן".

⊙ [ב] תפלות-ותחנונים ח"ב ז ⊙

(על-פי שיחות-ה"ר"ן מ)

"וַיִּרְא כְבוֹד ה' אֵל כָּל הָעָם וְגו'" (ויקרא ט, כג)

- ענין 'השראת השכינה' ב'משכן' -

שְׁנִזְכָּה לְהַגְּאֵלָה הַשְּׁלֵמָה, וּלְבַנֵּן בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנִמְצָא שֵׁם בְּשִׁלְמוֹת עֲנִין הַזֶּה שֶׁל "עֲלִיוֹנִים לְמִטָּה וְתַחְתּוֹנִים לְמַעְלָה", שֶׁהַשְּׂכִינָה הַקְּדוֹשָׁה יֵרֵד אֵתְנּוּ לְמִטָּה, וְהַקְּרִבָּנוֹת שֶׁלָּנוּ יַעֲלוּ לְרִיח-נִיחוּחַ

רבונו של עולם, אתה הודעתנו: פי עקר הגאלה שגאלת אותנו ממצרים, היה בשביל התכלית הזה, שנזכה לכנס לארץ ישראל ולבנות שם את הבית המקדש.

אשר שם זכו כל ישראל לראות בהתגלות גדול ונפלא, ענין זה של "עליונים למטה ותחתונים למעלה". כי אתה תתברך למעלה מן הכל, ואין למעלה ממך. ובמקום גדלתך, שם נמצא ענותנותך. והורדת שכינתך כביכול למטה, כמו שכתוב: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

וצוית לנו: להקריב שם קרבנות לפניה, דיקא ממינים השפלים מבהמות ועופות, וגם ממינים הדוממים והצומחים, דהינו: מלח וסלת ויין ושמן ומים.

והבטחתנו: שיעלו הקרבנות לריח ניחוח לפניה. ועל ידי חכמיך הקדושים גלית לנו: כי "סלוקא דקרבנות עד אין סוף כביכול".

אשר מפל זה ראו והבינו: פי אתה כל יכול וכוללם יחד, פי כלם משרש אחד יצאו, ואתה בראת את כלם, ובידך כח וגבורה, להפך כל דבר מראשו לסופו ומסופו לראשו. ולעשות מעליונים, שיהיו תחתונים. ומתחתונים, שיהיו עליונים.

כי אתה "כל תוכל ולא יבצר ממך מזמה". "ולא יפלא ממך כל דבר", ומי יאמר לך מה תעשה ומה תפעל.

על-כן חוס ורחם עלינו גם עתה, והעלה אותנו מעמק נפילתנו

וירידתנו ושפלותנו, ובנה עירך, ושכלל היכלך, וקבץ קבוץ גליות, ופדה צאנך, ושמח עדתך.

"זכר עדתך קניית קדם, גאלת שבט נחלתך, הר ציון זה שכנת בו".

בנה ביתך כבתחלה, וכוונן מקדשך על מכונו, והראנו בבנינו, ושמחנו בתקונו, והשב כהנים לעבודתם, ולוים לשירם ולזמרם, והשב ישראל לנויהם, ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותנו, תמידים פסדרם, ומוספים פהלכתם.

וקיים לנו מקרא שכתוב: "כי שחה לעפר נפשנו, דבקה לארץ בטנינו. קומה עזרתה לנו, ופדנו למען חסדך". אמן כן יהי רצון.

⊗ [ג] לקוטי תפלות ח"א יז ⊗

(על-פי לקוטי מוהר"ן ח"א יז. זיהי הם מריקים שקיהם)

"זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא תאכלו וגו'" (ויקרא יא. ב-ד)

"זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" (רש"י: חלין מב. ויקרא יב. יג. ד; תנחומא שמייני ח; ספרא שמייני ב)

- ענין 'מאכלות אסורות' -

שנזכה להנצל מפל מיני 'מאכלות אסורות' דאורייתא ודרבנן, נבלות וטרפות, שקצים ורמשים, בשר בחלב, יין נסך, חלב ודם, גיד הנשה, אבר מן החי, פת עבו"ם, בשולי עבו"ם, משהו חמץ בפסח, וכו', ומכל הדברים המשקצין הנפש; שלא יטמאו את נפשותינו; ונזכה על-ידי זה להכניע פסילות דעתנו

ותהיה בעזרנו ותשמרנו ברחמיך הגדולים, ותצילנו מפל מיני 'מאכלות אסורות', הן מ'אסורין דאורייתא', הן מ'אסורין דרבנן'.

וְתִשְׁמַר אוֹתָנוּ תָּמִיד, שְׁלֵא יֵאָרַע לָנוּ שׁוּם מְכַשׁוֹל לְעוֹלָם חֶסֶד-וְשָׁלוֹם, וְלֹא יָבוֹא לְתוֹךְ פִּינוּ, שׁוּם מֵאֲכָל הָאָסוּר לָנוּ.

כִּי אַתָּה יְדַעְתָּ רְבוּנוּ דְעֲלָמָא כֹּלָא: שְׂאִי-אֶפְשָׁר לְבֶשֶׁר-וָדָם, לְהִזְהַר וּלְהִשְׁמַר בְּעֲצָמוֹ מִכָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת' וּמִתְעַרְבוּבוֹתֵיהֶם, אֲשֶׁר פָּרִטִיהֶם וְדִקְדוּקֵיהֶם רַבִּים מְאֹד וְעֲצָמוֹ מִסְפָּר.

וְאַתָּה יוֹדֵעַ גְּדֹל הַפָּגָם הָעָצוּם הַפּוֹגֵם בְּנַפְשׁ יִשְׂרָאֵל, עַל-יְדֵי 'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת' חֶסֶד-וְשָׁלוֹם.

עַל-כֵּן רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַנְךָ, וְעֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, וְשָׁמַר אֶת נַפְשֵׁנוּ, שֶׁנִּזְכָּה לְהִיּוֹת נִצּוּלִים וּפְרוּשִׁים וּמְבַדְּלִים לְגַמְרֵי, מִכָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת'.

מִ'נְבִלוֹת', וּ'טְרָפוֹת', מִ'שְׂקָצִים', וּמִ'רְמָשִׁים', מִ'בְּשָׂר-בְּחֶלְבִי, וּמִ'יֵין-נִסְדֵי, מִ'חֶלְבִי, וְדָם, מִ'גִּיד-הַנֶּשֶׁה', וְ'אֶבֶר מִן הַחֵי', וּמִ'פֶּת שֶׁל עֶכוּ"ם', וּמִ'בְּשׂוּלֵי עֶכוּ"ם', וּמִ'שְׂאֵר כָּל מִינֵי 'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת', מֵהֶם וּמִתְעַרְבוּבוֹתֵיהֶם, וּ'מִמְשָׁהוּ חֶמֶץ בַּפֶּסַח'.

מִכָּלֵם תִּשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָעֲצוּמִים, שְׁלֵא יִכְנָסוּ לְתוֹךְ פִּינוּ, וְלֹא יִטְמְאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵינוּ, וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצִאֲצֵאֵינוּ, נִקְיִים וְטְהוּרִים וּמְבַדְּלִים מֵהֶם לְגַמְרֵי, וְתִקְדְּשֵׁנוּ בְּקִדְשָׁתְךָ הָעֲלִיוֹנָה.

וְתִקְיִים בָּנוּ מִקְרָא שְׂכָתוֹב: "וְהִיִּתֶם לִי קְדוּשִׁים, כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי". חוּס וְחַמֵּל עָלֵינוּ, וּפְדֵנוּ וְהִצִּילְנוּ וּמִלְטָנוּ מִכָּל

מִינֵי טוּמְאוֹת, וּמִכָּל הַדְּבָרִים הַמְשַׁקְּצִין אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְקִדְּשָׁנוּ בְּכָל מִינֵי קִדְּשׁוֹת.

וְנִזְכָּה עַל-יְדֵי אֲכִילָתָנוּ בְּקִדְּשָׁה, לְהַכְנִיעַ וּלְבַטֵּל כְּסִילוֹת דַּעְתָּנוּ, וְכַעוֹר מַעֲשֵׂינוּ, וְתַעֲזָרְנוּ שְׂיִהְיֶה נִשְׁלָם דַּעְתָּנוּ, עַל-יְדֵי אֲכִילָתָנוּ בְּקִדְּשָׁה וּבְטְהָרָה כְּרָצוֹנְךָ הַטוֹב.

❁ [ד] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א לז ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א לז, 'דְרָשׁוּ ה' וְעֲזֹרוּ')

"זאת החיה אשר תאכלו. אך את

זה לא תאכלו וגו'" (ויקרא יא, ב-ד)

"זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" (רש"י: חלין מב.

ויקרא יב, ד; תנחומא שמייני ח; ספרא שמייני ב)

- ענין 'מאכלות אסורות' -

שֶׁנִּזְכָּה לְהִנְצֵל מִ'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת', אֲפֹלוּ בְּשׁוּגַג וּבְאַנְס; וּלְהִנְצֵל מִ'שׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם-הַגּוֹנִים', וּמִכָּל מִינֵי נְבִלוֹת וְטְרָפוֹת דְּאוּרֵיתָא וְדַרְבְּנָן; וְנִזְכָּה לְשׁוֹחֲטִים הַגּוֹנִים וּכְשָׂרִים; וְיִהְיֶה נִמְשָׁךְ עַל-יְדֵי-זֶה שִׁפְעַת טוֹבָה וּבִרְכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם, וּפְרִנְסָה טוֹבָה בְּכַבּוּד

וְתִשְׁמְרֵנוּ וְתִצְלִינוּ בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, מִ'מֵאֲכָלוֹת-אָסוּרוֹת', וְלֹא יָבֹא לְתוֹךְ פִּינוּ שׁוּם דְּבַר הָאָסוּר לָנוּ, וְלֹא נִכְשַׁל לְעוֹלָם בְּ'נְבִלוֹת וְטְרָפוֹת', אֲפֹלוּ בְּשׁוּגַג וּבְאַנְס.

וְתִצְלִי אוֹתָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ, מִ'שׁוֹחֲטִים שְׂאִינָם-הַגּוֹנִים', וְתִפְרִישׁ אוֹתָנוּ וְתַבְדִּיל אוֹתָנוּ, מִכָּל מִינֵי נְבִלוֹת וְטְרָפוֹת דְּאוּרֵיתָא וְדַרְבְּנָן.

וְתִזְמִין לָנוּ בְּרַחֲמֶיךָ תָּמִיד, שׁוֹחֲטִים הַגּוֹנִים וּכְשָׂרִים, וְתִהְיֶה עִמָּהֶם

☪ [ה] לקוטי-תפלות ח"ב נ ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב כט,
'כשארע שאלה בבית האדם')

"זאת החיה אשר תאכלו. אך את

זה לא תאכלו וגו'" (ויקרא יא, ב"ד)

"זאת תאכלו, וזאת לא תאכלו" (רש"י: חלין מב.
ויקרא-רבה יג, ד; תנחומא שמייני ח; ספרא שמייני ב)

- ענין 'מאכלות אסורות' -

שנזכה להשמר ממכשול 'מאכלות-אסורות' חס-
ושלום, ושל לא יזדמן בביתנו שום 'תערוכות
אסור בהתר' לעולם. ואם לפעמים באונס יתערב
מעט אסור בהתר, יהיה בטל במעוטו בהתר,
שיהיה ההתר מרבה ממנו, כשעור שיוכל לבטלו

תמיד, ותשמר אותם ואותנו, שלא יכשלו
עמך ישראל על-ידם לעולם ב'נבלות
וטרפות' חס-ושלום.

ונזכה, שיהיה נמשך על-ידי-זה עלינו,
שפע טובה וברכה ורחמים
וחיים ושלום, ונזכה לפרנסה טובה
בכבוד, בלי שום יגיעה וטרחה וטרדא
כלל.

רבנו של עולם, רחם עלינו למען
שמך, ולמען שכינת עזך, ולמען
אבותינו אברהם יצחק ויעקב, ולמען כל
הצדיקים-אמתיים. ועזרנו, והושיענו,
והצילנו, ומלטנו, מ'שוחטים רעים',
מ'שוחטים שאינם-הגונים'.

ושמרנו תמיד, שלא יבא לתוך פינו,
שום מכשול נבלה וטרפה, כי
אתה "כל תוכל, ולא יבצר ממך מזמה",
ובידיך הכל, ואתה יכול לשמר אותנו גם
עכשיו בדורות הללו, מ'נבלות וטרפות',
ומ'שוחטים שאינם-הגונים'.

חום וחסל עלינו, למענה ולא למעננו,
וקדשנו בקדשתך, והבדילנו מן
'מאכלות-אסורות', כמו שכתוב:
"ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי".

ונזכה לקים מקרא שכתוב: "ואנשי
קדש תהיון לי, ובשר בשדה
טרפה לא תאכלו, לפלב תשלוכו אתו".
וכתיב: "והתקדשתם והייתם קדושים, כי
קדוש אני". ויקים מקרא שכתוב: "טרף
נתן ליראיו, יזכר לעולם בריתו".

ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו
ואלהי אבותינו, עושה נפלאות
בכל-עת, שתהיה עמי תמיד, ותשמר
אותי שלא אכשל לעולם בשום 'מאכלות-
אסורות' חס-ושלום, ולא יזדמן שום
'תערוכות אסור בהתר' בביתי לעולם.

ואפלו אם לפעמים באיזה אונס,
יתערב מעט אסור בהתר, יהיה
בטל במעוטו בהתר, שיהיה ההתר מרבה
ממנו, כשעור שיוכל לבטלו כפי דיני
תורתך הקדושה.

☪ [ו] תפלות ותחנונים ח"א לט ☪

(על פי לקוטי מוהר"ן ח"א רלג, 'כשמתגברים מחשבות זרות')

"זאת החיה אשר תאכלו. אך את זה לא

תאכלו וגו', טמא הוא לכם" (ויקרא יא, ב"ח)

ענין 'חיות טהורות' ו'חיות טמאות',

'מחשבות טהורות' ומחשבות רעות'

שנזכה להנצל ממחשבות רעות והרהורים רעים, ולהתגבר עליהם ולנצח אותם, ולגרשם ולבטלם בבטול גמור, ולבלי להשגיח עליהם כלל; ולחשב תמיד רק מחשבות קדושות וטהורות; פי ה'מחשבות קדושות' הם מבחינת ה'חיות טהורות וקדושות', וה'מחשבות רעות' הם מבחינת ה'חיות טמאות'

"יהוה אלהי אברהם יצחק וישראל אבותינו, שמרה זאת לעולם ליצר מחשבות לבב עמה, והכן לבכם אליך".

"למה יהוה תעמד ברחוק, תעלים לעתות בצרה. בגאות רשע ידלק עני, יתפשו במזמות זו חשבו. רבת אדני ריבי נפשי, גאלת חיי. ראיתה יהוה עותתי, שפטה משפטי. ראיתה כל נקמתם, כל מחשבתם לי. שמעת חרפתם יהוה, כל מחשבתם עלי. יהוה הפיר עצת גוים, הניא מחשבות עמים".

רבנו של עולם, אתה ידעת גדל רבוי המחשבות רעות והרהורים רעים השוטפים על מחנו בכל עת.

כי עקר האדם הוא המחשבה, ועל כן מתגברין בכל פעם המחשבות רעות שהם מבחינת "אדם דסטרא אחרא, אדם בליעל", ו"לולי יהוה שהיה לנו בקום עלינו אדם, אזי חיים בלעוננו".

על-כן חוס וחמל נא עלינו, ותן בנו כח וגבורה ועצה ושכל דקדשה, איך להתגבר עליהם ולנצח אותם.

כי אתה הודעת לנו: גדל יקרת המחשבות קדושות, שהם מבחינת החיות טהורות וקדושות, שבמרכבה העליונה הקדושה והנוראה.

ולחפה: גדל גנות ופגם המחשבות רעות, שהם מבחינת החיות טמאות, שבמרכבה דסטרא אחרא רחמנא ליצלן.

ובשהאדם מתגבר על המחשבות רעות, שהם מבחינת החיות טמאות, ומנצח אותם, יש להשם יתברך תענוג גדול מזה.

ואתה הודעתנו: שאי אפשר בשום אופן בעולם שיהיו שני מחשבות ביחד, על-כן בנקל יכולין לגרש המחשבות רעות רק בשב ואל תעשה.

דחינו: שלא לחשב אותה המחשבה, רק להמשיך המחשבה תכף, לתוך מחשבה אחרת של תורה ועבודת יהוה, או אפלו של משא ומתן, וממילא תסתלק המחשבה רעה.

ואין צריכין לעשות מלחמות עם המחשבות רעות, ולא לעשות תנועות משנות, כגון לנענע בראשו וכיוצא, בכדי לגרש המחשבות רעות.

רק לבלי להשגיח עליהם כלל, ולעשות את שלו במה שהוא עוסק, בתורה, או תפלה, או משא ומתן, ולבלי

להסתכל לאחוריו כלל, ועל-ידי-זה ממילא יסתלקו ממנו כל המחשבות-רעות.

על-כן זכנו נא מעתה, לגרש את המחשבות-רעות, ולבטלם בבטול גמור, שלא יעלו עוד על דעתנו כלל, ולחשב תמיד רק מחשבות קדושות וטהורות.

ויקיים בנו מקרא שכתוב: "גל אל יהוה מעשיך, ויכנו מחשבתך". ונאמר: "רבות מחשבות בלב איש, ועצת יהוה היא תקום. עצת יהוה לעולם תעמד, מחשבות לבו לדר ודר". ונאמר: "כי אנכי ידעתי את המחשבת אשר אנכי חשב עליכם נאם יהוה, מחשבות שלום ולא לרעה, לתת לכם אחרית ותקוה".
אמן כן יהי רצון.

❁ [ז] לקוטי-תפלות ח"ב מזו ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב צ, טעם שבירת כלי-חרס)

"וכל כלי חרש אשר יפל מהם אל תוכו, כל אשר בתוכו יטמא, ואתו תשברו" (ויקרא יא, לג)
"שבירתן הוא טהרתן" (פלים פ"ב מ"א)

- ענין 'שבירת כלי חרס' בשדוכים -

שנזכה כל אחד למצא זיוגו האמתי; ונזכה בשעת 'שבירת כלי-חרס' בעת התנאים, לזכר בהתכלית והסוף, לזכר "בשער החרסית שהיה בירושלים, שהוא פתחה של גיהנם", שלא נבגד באשה הכשרה שלנו, ולהזהר מלגרשה אפלו אם יש לנו יסורים ממנה חס-ושלום, ולזכר שיש גיהנם, להיות זהיר מלהרבות תאותו, ולקדש עצמו בזיוגו

"אליך יהוה אקרא, ואל אדני אתחנן. מה בצע בדמי, ברדתי אל

שחת, היודך עפר היגיד אמתך. שמע יהוה וחנוני, יהוה היה עוזר לי". ורחם עלי ועל זרעי, ועל כל עמך בית ישראל, והצילנו מדינה של גיהנם.

ובכן תרחם על כל עמך בית ישראל הצריכים למצא זיוגם, שיזכו למצא זיוגם מהרה, זיוגם האמתי, זיוגם ההגון להם מן השמים.

ויזכה כל אחד להתעורר אליך בשעת ההתקשרות, לזכר בהתכלית והסוף, בשעת 'שבירת כלי-חרס' בעת התנאים, שיזכר על-ידי-זה "בשער החרסית שהיה בירושלים, שהוא פתחה של גיהנם".

למען לא יבגד באשתו הכשרה, ויזהר מלגרשה אפלו אם יש לו יסורים ממנה חס-ושלום, כי יזכר בענש המר של גיהנם שינצל ממנו על-ידי-זה.

כמו שאמרו רבותינו זכרונם-לברכה: "שמי שיש לו אשה רעה, אינו רואה פני גיהנם, וצריך לקבל באהבה.

וכן יזכיר את-עצמו: שאם תהיה אשה טובה פרצונו, שיהיה זהיר וזהיר מלהרבות תאותו חס-ושלום, ויזכר ויזכר שיש גיהנם, ויחמל על-עצמו ויקדש את-עצמו בזיוגו, בתכלית הקדשה כראוי לאיש הישראלי, ויזכר ולא ישכח ענש המר של גיהנם שבא על פגם-הברית, חס-ושלום רחמנא-לצלן.

רחם עלי ועל זרעי ועל כל ישראל, ותסבב ברחמיך סבות לטובה,

יָדַיִם, בְּמַיִם רַאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים, וְלִקְדָּשׁ יָדַיִנוּ
עַל-יְדֵי-זֶה, וְלִהְיוֹתֵךְ עָלֵינוּ קְדֻשָּׁה וְטָהָרָה שְׁלֵמָה

וְנִזְכָּה שְׁלֵא יִהְיֶה שׁוּם כַּח לְהַסְטֵרָא-
אַחֲרָא, לִינַק כָּל מְשַׁלְחָנָנוּ
וְאִכְלָתָנוּ, כִּי-אִם מְעַט דְּמַעַט חַיּוֹת
הַמְכָרַח לְתַן לָהֶם בְּצַמְצוּם גָּדוֹל כְּפִי
רְצוֹנְךָ הַטּוֹב, וְלֹא יוֹתֵר מִהַהֲכָרַח כָּלֵל.

וְנִזְכָּה לְקַיֵּם מְצוֹת נְטִילַת-יָדַיִם,
בְּמַיִם רַאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים,
כְּרַאוּי בְּשִׁלְמוֹת. וְנִזְכָּה לְקְדָּשׁ יָדַיִנוּ עַל-
יְדֵי נְטִילַת-יָדַיִם. וַיִּמְשַׁךְ עָלֵינוּ קְדֻשָּׁה
וְטָהָרָה שְׁלֵמָה עַל-יְדֵי נְטִילַת-יָדַיִם
רַאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים. וַיִּקְיֵם בְּנוּ מִקְרָא
שְׁפָתוֹב: "וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים,
כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה."

בְּאִפְךָ שְׁנִזְכָּה לְמַלְט וְלְהַצִּיל נַפְשָׁנוּ מִן
הַגִּיהֶנֶם, וּמִכָּל מִינֵי עוֹנָשִׁים וְדִינִים בְּזֶה
וּבְבָא, כִּי "מָה בָּצַע בְּדַמִּי בְרִדְתִּי אֶל
שַׁחַת, הַיּוֹדֵךְ עֶפְרַיִם הַיְגִיד אֲמַתְךָ", "יִהְיֶה
לְרְצוֹן אֲמַרִי-כִּי וְהַגִּיוֹן לְבִי לְפָנֶיךָ, יְהוָה
צוּרֵי וְגוֹאֲלֵי".

☪ [ח] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א יז ☪
(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יז, וְיִהְיֶה הֵם מְרִיקִים שְׁקִיָּהֶם)
"וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים, כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי"
(ויקרא יא, מד)
"וְהִתְקַדְּשִׁתֶּם" - אֵלּוּ מַיִם רַאשׁוֹנִים. "וְהִיִּיתֶם
קְדוֹשִׁים" - אֵלּוּ מַיִם אַחֲרוֹנִים. (בְּרִכּוֹת נג:)
- עֲנִין נְטִילַת-יָדַיִם ו'מַיִם-אַחֲרוֹנִים' -
שְׁנִזְכָּה שְׁלֵא יִהְיֶה כַּח לְהַסְטֵרָא-אַחֲרָא, לִינַק
מְשַׁלְחָנָנוּ וְאִכְלָתָנוּ, כִּי-אִם מְעַט חַיּוֹת הַמְכָרַח
לְתַן לָהֶם בְּצַמְצוּם; וְנִזְכָּה לְקַיֵּם מְצוֹת נְטִילַת-

פְּרָקִי אָבוֹת - פְּרָק רִאשׁוֹן

ענין למוד פרקי אבות בימי הספירה
- וכלליות ענין 'למוד פרקי אבות' -

א.

(לקוטי הלכות, ברפת הפרות ה, יד)

על-כן "אומרים 'פרקי-אבות' בימי
הספירה" (שלחן-ערוך, ארחהיים רצב,
ב; ובלבוש' ארחהיים תצג, ד), ומתחילין (פ"א מ"א):
"משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע,
ויהושע לזקנים וזקנים לנביאים, ונביאים
מסרוה" וכו'. וכן מדור לדור.

להורות: שעקר תקון כל אחד, עקר
'קבלת-התורה', הוא על-ידי
ה'צדיקי-האמת', שמקבלין התורה בכל דור
מבחינת 'משה', כי "אתפשטותא דמשה
בכל דרא ודרא" [התפשטות משה בכל דור ודור]
(תקוני-זהר קיב).

ב.

(לקוטי הלכות, ראש-הדש ו, טז)

ועל-כן "אומרים 'פרקי אבות'
בספירה" (שלחן-ערוך, ארחהיים רצב,
ב; ובלבוש' ארחהיים תצג, ד), ומתחילין (אבות א, א):
"משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע,
ויהושע לזקנים" וכו' - שמדבר מכל
ה'ישיבות הקדושות' שהיו בכל דור, שהם
עקר 'תקון-המשפט' שאנו צריכים בימים
האלו [בימי הספירה. עין בפנים כל ענין פסח וימי
הספירה, שהוא 'תקון פגם המשפט'].

ג.

(לקוטי הלכות, נזיקין ד, כא-כב-כג-כד -
על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ל)

וזה "שאומרים 'פרקי אבות' בימי
הספירה מפסח עד עצרת" (שלחן-
ערוך, ארחהיים רצב, ב; ובלבוש' ארחהיים תצג, ד) -
זה בחינת 'תוכחה של הצדיקי-אמת', שעל-
ידם נתגלה ה'חסד', שעל-ידי-זה קוצרין
וחותכין את ה'מלכות' וכו'.

כי 'מפכת אבות' - היא בלה 'תוכחה
ומוסרה-שכל', שעל-ידי-זה חותכין
את ה'מלכות' 'חכמה-תתאה', ומעלין אותה
ל'אורה-פנים', שעל-ידי-זה זוכין ל'השגת-
אלקות'.

ועל-כן 'קדם פרקי אבות', מתחילין
המשנה (סנהדרין פ"י מ"א): "כל
ישראל יש להם חלק לעולם-הבא" וכו'.

להורות: שאף-על-פי שהצדיקים אומרים
לנו 'תוכחה', ולפעמים תוכחתם
בדרך בזיון, אין פונתם לרחק אותנו חס-
ושלום, כי באמת כל פונתם רק לקרב, כי הם
מעלין ומוציאין הטוב שבנו, כי הם מסתפלין
על הטוב שבכל אחד מישראל, אפלו בשערה.

ועל-כן באמת: "כל ישראל יש להם
חלק לעולם-הבא, כמו שנאמר
(ישעיה ס, כא): ועמד כלם צדיקים" וכו',
והכל בכח הצדיקים-האמתיים העוסקים
בתקונינו.

כי לכאורה תמוה מה שכתוב: "ועמו כלם צדיקים", כי הלא אנו רואין כמה מבני ישראל שאינם צדיקים, ימחל להם השם-יתברך?!

אך באמת: ישראל נקראים 'צדיקים', על שם ה'צדיק-האמת', שמצדיק את כלם - כי הוא מתנגע לחפש ולמצא נקודות ושערות טובות, בכל אחד מישראל, ועל-ידי-זה מצדיק אותם, עד שנקראים כלם 'צדיקים'.

וכל מי שמקרב ונכלל יותר בה'צדיק-האמת' - הוא נקרא יותר בשם 'צדיק'. ובכח ה'צדיק-האמת' - "כל ישראל יש להם חלק לעולם-הבא" - כי ה'צדיק-אמת נקראים "מצדיקי הרבים" (דניאל יב, ג) - כי הם מצדיקים כל ישראל שיהיו כלם נקראים בשם 'צדיקים', ועל-ידי-זה יהיה לכלם חלק לעולם-הבא.

ועל-כן "המבזה את הצדיק, נקרא אפיקורוס, ואין לו חלק לעולם-הבא" (סנהדרין צט:).

כי אי-אפשר לזכות לעולם-הבא ב-אם מי שהוא 'צדיק', ורב בני-אדם אינם 'צדיקים', רק בכח ה'צדיק-האמת' שמצדיק אותם על-ידי הטוב שמוצא בהם, על-ידי-זה גם הם נקראים בשם 'צדיקים', וזוכין לחלק לעולם-הבא.

אבל זה שמבזה את הצדיק - בודאי אינו צדיק, ואין מי שיצפה ויצדיק אותו, על-כן אין לו חלק לעולם-הבא.

ועל-כן מתחלת מסכת אבות: "משה קבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים" וכו'. ושונה שם כל סדר השתלשלות הקבלה מדור לדור.

ולכאורה קשה: למה במסכת זאת דיקא שמדברת מתוכחה ומוסר, הוא שונה כל סדר הקבלה, וכמו שהרגיש בזה רבי עובדיה מברטנורא, עין שם?

אך על-פי הנ"ל מבאר היטב: כי כל ה'תוכחה ומוסר' שמוכיחין אותנו ה'צדיקים-אמתיים', הכל בשביל לחתוך את ה'מלכות' מהסטרא-אחרא, כדי לזכות ל'השגות-אלקות', שזה עקר 'קבלת-התורה' בנ"ל, כדי להכיר ולדעת את מי שאמר והיה העולם.

וזו עקר ה'השתלשלות סדר הקבלה' שמסרו התורה מדור לדור, ממשה ליהושע ומיהושע לזקנים וכו', שאנו מצוים לשמע להצדיקים-אמתיים שבכל דור, ולבלי לסור מדבריהם ימין ושמאל, שכל-זה הוא בשביל שנוצף לקיים את כל דברי התורה שזהו העקר, כי "לא המדרש הוא העקר אלא המעשה" (אבות פ"א מ"ז).

וזו הלמוד עמק ביותר, "עמק עמק מי ימצאנו" (קהלת ז, כד) - הינו: לזכות לקבל דרכים ועצות אמתיות, איך לזכות לקיים את כל דברי התורה באמת.

ובפרט מי שנטה מהדרך ופגם מה שפגם, כמו שיודע כל אחד בנפשו, שלזה צריכין לשמש 'תלמידי-חכמים אמתיים' הרבה, ולהתיגע מאד לחפש ולבקש למצא רבי כזה, שיוכל לרפאותו להכניס בו קיום התורה.

ועל-כן סדר לנו התנא 'סדר הקבלה', ב'מסכת אבות' דיקא, שמדברת מ'קיום-התורה' - להורות: שזה עקר הלמוד שצריכין לקבל מ'צדיקי-הדור האמתיים', כפי מה שקבלו עד משה רבנו עליו-השלוש.

כי עקר הלמוד הוא: ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקיים, שלזה צריכין ללקט ולקבץ יחד כל דברי תוכחה ומוסר שגלו הצדיקים-אמתיים מימות משה עד הנה, ולילך עליפי דרכיהם דיקא.

לא עליפי דרך חכמות-היצוניות חס-ושלום, שהם בחינת קלפות עמלק, כמו שפתוב בהתורה הנ"ל (ח"א ל).

רק לילך בהדרכים שמסרו לנו אבותינו, כפי מה שקבלו ממשה רבנו - שזה כל ענין 'מסכת אבות' שמדברת דרכי תוכחה ומוסר הרבה, איך לזכות לקיים את התורה, שזה העקר, וכנ"ל.

ועל-כן "עוסקין במסכת זאת בימי הספירה" - שאז אנו צריכין להכין עצמנו בכל שנה, לזכות לקבלת התורה. ועקר קבלת התורה מחדש בכל שנה הוא - שנזכה לקבל עתה 'דרכי התורה' כאלה, שעל-ידי-זה נזכה לקימה באמת מעתה.

כי באמת: כל דיני והלכות התורה, כבר קבלנו בימי משה רבנו, ואסור לחדש דבר מעתה, ועקר קבלת התורה מחדש בכל שנה הוא: לזכות לקבל ולהמשיך, שכליות אמתיים ותמימים כאלה, שנזכה עלידם לקיים את התורה באמת, שזה צריכין לקבל מחדש בכל יום, כמו שפתוב (ספרי, על דברים ו, ז): "בכל יום יהיו בעיניך בחדשים".

בפרט ב'שבועות', שאז הוא זמן מתן תורתנו, שאז אנו צריכין לזכות לקבל התורה מחדש, דהינו: שנזכה מעתה לקיים את התורה וכנ"ל.

ועל-כן בימי הספירה, שאז אנו מבינים עצמנו לזה - על-כן עוסקין אז ב'מסכת אבות'.

וזהו (התחלת פרקי אבות - פ"א מ"א): **"היו מתונים בדין, והעמידו תלמידים הרבה, ועשו סיג לתורה"**.

כי כל השלשה דברים האלה - כלם אחד - שהזהיר על השלום, כדי שיוכלו להעמיד תלמידים הרבה, כדי שתתקיים התורה על-ידם לנצח.

וזהו: "היו מתונים בדין" - הינו בחינת (אבות פ"א מ"ז): "היו דן את כל אדם לכף-זכות", בחינת (שם פ"ב מ"ד) "אל תדין את חברך, עד שתגיע למקומו".

הינו: כשאתה רואה בחברך או תלמידך דבר שאינו-הגון - תהיה מתון בדין לבלי לדנו לזכות, לרחקו ולשנאו על-ידי-זה, רק תהיה מתון מתון בדין, להשתדל בכל כחך לדון אותו לכף-זכות, ולמצא בו גם-כן נקודות טובות, כדי שלא תרחק אותו חס-ושלום, לגמרי, ויהיה חס-ושלום עוד יותר גרוע, ומי יודע מה יהיה נעשה ממנו?

על-כן צריכין להיות מתונים מאד בדין זה, לדעת ולחקר היטב איך להתנהג עמו, באפן שלא יתרחק יותר חס-ושלום.

וזהו: "והעמידו תלמידים הרבה" - כי הא בהא תליא, כי כשיהיה מתון בדין וידון את הכל לכף-זכות - יהיה לו שלום עם הכל, ואז בודאי יוכל להעמיד תלמידים הרבה, כמו במעשה דרבן גמליאל ורבי יהושע (ברכות כח): "שנתוספו כמה ספסלים בבית-המדרש, על-ידי שאמרו: כל הרוצה לפנס יבוא ויפנס", וכנ"ל.

וְזָהוּ: "וַעֲשׂוּ סִיג לַתּוֹרָה" - 'סיג' הוא בחינת 'מחצה וגדר', לשמור הדבר שיתקיים ולא יחרב. הינו: פי על-ידי שיהיה מתון בדין כנ"ל, ויעמידו תלמידים הרבה - על-ידי-זה יעשו 'סיג' ושמירה להתורה' שלא תשתכח מישראל..

פי עקר 'קיום-התורה' מדור לדור, הוא על-ידי שמעמידים תלמידים הרבה, וכן אלו התלמידים מעמידים עוד תלמידים הרבה, וכן מדור לדור, ועל-ידי-זה עקר 'קיום-התורה' לנצח, וכנ"ל וכו'.

ד.

(לקוטי-הלכות, גבית-חוב מהלקוחות ונאפותיקי ה, יט-כ)

וְזָה בחינת (אבות פ"א מ"א): **"מִשֶּׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינַי וּמִסֵּרָה לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵנוּ עוֹסְקִין בְּמִסְכָּתָא הַקְדוּשָׁה הַזֹּאת בְּיָמֵי הַסְּפִירָה שְׁבִין פְּסָח לְעֶצְרַת"** (שלח-ערוך, ארחה-תיים רצב, ב; וב'לבוש' ארחה-תיים תצג, ד), **שֶׁאֵנוּ מְכַנְיִים עֲצָמָנוּ לְקַבְּלַת-הַתּוֹרָה בְּשָׁבוּעוֹת בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה.**

דְּהֵינּוּ: לזכות מעתה לקבל התורה מחדש, באפן שנגזכה לקימה, שזה העקר, פי "לא המדרש הוא העקר אלא המעשה" (שם פ"א מ"ז).

וְעַל-כֵּן הִתְחִיל הַתַּנָּא בְּמִסְכָּתָא הַזֹּאת, שֶׁהִיא אֲבוֹת: "מִשֶּׁה קָבַל תּוֹרָה מִסִּינַי" דִּיקָא - פי 'סיני' הוא בחינת 'ענוה ושפלות', כמו שאמרו רז"ל (במדבר-רבה יג, ג): "שֶׁבִשְׁבִיל-זֶה נִתְּנָה הַתּוֹרָה בְּהַר-סִינַי מִפְּנֵי שֶׁהוּא הָר נְמוּד" - להורות: שאי-אפשר לזכות לקבלת-התורה, פי-אם על-ידי 'ענוה ושפלות', כמו 'משה רבנו' עליו השלום.

פי אי-אפשר לקבל את התורה ולהורידה לישראל - לזכות את כל אחד ואחד שיזכה לקימה, פי-אם על-ידי 'ענוה ושפלות' אמתיו כמו 'משה' וכו'.

פי זה העקר, שעל-ידי-זה דיקא זכה לקבלת-התורה' ולמסרה לישראל, פי עקר 'קבלת-התורה' שזכה משה, היה עקר הגבורה והמלחמה שיקבלה, באפן שיוכל למסרה ליהושע תלמידו, שיוכל למסרה לישראל מדור לדור לעולם.

פי על 'משה' בעצמו, לא היו המלאכים מקטרגים כל-כך, פי ידעו גדל קדשיתו העצומה שכבר נצח ושביר היצירה-הרע בתכלית.

אך כל עקר קטרוגם היה: על שרצה משה לקבל את התורה, ולמסרה ליהושע תלמידו, שתהיה נמשכת לישראל לדורות עולם.

וְעַל-זֶה סברו, שיש להם פח לקטרג, מחמת שראו שאין מעשי הדורות עולים יפה, ועל-כן סברו שיכולים לקטרג כמו שקטרגו על בריאת אדם הראשון, מחמת שראו שסופו לחטא וכו', בפרט בסוף הדורות.

אבל משה בעצם פחו, לא די שהתגבר עליהם וקבל את התורה, אף גם קבלה בכח כזה, עד שיוכל למסרה ליהושע תלמידו, שיוכל להמשיכה מדור לדור לעולם.

וְכַל-זֶה זכה על-ידי שקבלה "מסיני", שהוא בחינת 'שפלות אמת' וכו' - להציל אפלו את הגרוע-שבגרועים מ'קטרוג המלאכים', עד שגם הוא יזכה לבחינת 'קבלת-התורה', ולהמשיכה לדורות.

כי המִשְׁכַּת הַתּוֹרָה מְדוּרָה לְדוֹר, חוֹבָה עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל וְכוּ'. אָבֵל הַבַּעַל-דָּבָר מִתְגַּרֵּה עַל כָּל אָדָם, וְאִינוּ מְנִיחוּ לְעַסֵּק בָּזֶה, וְאִם יִרְצֶה לְהִתְגַּבֵּר בְּנִגְדּוֹ, הוּא מִתְגַּרֵּה בּוֹ בְיוֹתֵר וְיוֹתֵר, פִּיִּדוּעַ. עַל-כֵּן עִקַּר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי הַצְּדִיק שֶׁהוּא עֲנֵו כַּמֶּשֶׁה וְכוּ'.

וְזֶה: "מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי" - שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עֲנִוָה וְשִׁפְלוּת אֲמִתִּי' וְכוּ'. עַל-יְדֵי-זֶה דִּיקָא "קִבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וּמְסָרָה לְיִהוֹשֻׁעַ" - שֶׁהָיָה לוֹ כַּח לְמִסְרָה לְיִהוֹשֻׁעַ תְּלֻמִּידוֹ, אַף-עַל-פִּי שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ לֹא הָיָה לוֹ זֶה הַכַּח בְּשִׁלְמוֹת וְכוּ', וְאִם גַּם זָכָה לְקִבֵּל אֶת כָּל הַתּוֹרָה מִמֶּשֶׁה וּלְהַמְשִׁיכָה לְדוֹרוֹת. וְהַכֹּל בְּכַחוֹ שֶׁל מֹשֶׁה עַל-יְדֵי שֶׁהָיָה עֲנֵו בָּזֶה וְכוּ'.
(עֵינ עוֹד בִּפְנִים בְּאַרְיֵכוֹת הַמִּשְׁפָּךְ בְּאוֹר הַמִּשְׁנָה).

שְׂאֵמֶר: "שִׁכַּל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי שֶׁהֵם נִמְוֵלִים, עַל-כֵּן כָּלֵם נִקְרָאִים צְדִיקִים!"

[פְּרִי-עֵץ-חַיִּים, שְׁעַר-הָעֵמִידָה פ"ב: כָּל מִי שֶׁיִּמּוּל מִיִּשְׂרָאֵל, נִקְרָא 'צְדִיק', שְׂנֵאָמַר: 'וְעַמּוּךָ כָּלֵם צְדִיקִים'].

וְעַל-יָדֵי-לְתִרוּפָה, מִכְתֵּב שְׁעֵט, שְׁנַת תר"ב: וְתַהֲלֹךְ לְאֵל קִימְנוּ הַיּוֹם מִצְוֹת מִלְכָּה פְּרָאוּי בְּעִזְרַת-הַשָּׁמַיִם וְיִתְבַּרְךְ. אֲשֶׁרֵינוּ אֲשֶׁרֵינוּ שְׂאֵנוּ מְזַרְעֵ בֵּית יִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּלֵנוּ חַתוּמִים בְּחֻקְתָּמוֹ שֶׁל אֲבֵרָהֵם אֲבִינוּ עַל-יְדֵי-הַשְּׁלוֹם, אֲשֶׁר זֶה קִיּוֹם כָּל הָעוֹלָם הַזֶּה וְכָל הָעוֹלָמוֹת הַתְּלוּיִים בּוֹ. אֲשֶׁר עַל יְדֵי זֶה כָּלֵנוּ נִקְרָאִים בְּשֵׁם צְדִיקִים, כְּמוֹ שֶׁשְּׁמַעְתִּי מִפִּירֵי-הַקְּדוּשָׁה].

ז.

(ח"א לד, ד)

כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, יֵשׁ בּוֹ בְּחִינַת "צְדִיק מוֹשֵׁל", שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מְלֹא פִּי', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ישעיה ס, כא): "וְעַמּוּךָ כָּלֵם צְדִיקִים".

וְזֶהוּ פְּרוּשׁ (תְּהֵלִים קיד, ב): "יִשְׂרָאֵל מִמְשָׁלוֹתָיו" - הֵינּוּ (מוֹעֵד-קֶטָן טז): "מִי מוֹשֵׁל בִּי צְדִיק".

כִּי יֵשׁ בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, דָּבָר יִקָּר שֶׁהוּא בְּחִינַת נִקְדָּה, מֵה שְׂאִין בְּחִבְרוֹ. כְּמַעֲשֵׂה דָאֲבִי וְאֲבֵי-אֲמָנָא (תְּעֵנִית כ"א): "שֶׁהִשִּׁיבוּ לוֹ, לֹא מְצִית לְמַעַבְדַּ בְּעַבְדָּא דְאֲבֵי אֲמָנָא" וְכוּ'.

וּבְחִינָה הַזֹּאת שֵׁישׁ בּוֹ יוֹתֵר מִחִבְרוֹ, הוּא מְשַׁפִּיעַ וּמְאִיר וּמְעוֹרֵר לֵב חִבְרוֹ, וְחִבְרוֹ צָרִיךְ לְקַבֵּל הַתְּעוֹרְרוֹת וּבְחִינָה הַזֹּאת מְמַנּוֹ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּרַגּוּם ישעיה ו, ג): "וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין".

ח.

(ח"א עג)

כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל נִקְרָא 'צְדִיק', שְׂנֵאָמַר (ישעיה ס, כא): "וְעַמּוּךָ כָּלֵם צְדִיקִים".

ה.

(עַל-יָדֵי-לְתִרוּפָה, יוֹם ו' עֶרֶב שַׁבַּת-קֹדֶשׁ שְׁמִינִי תַק"ח)

וְנִזְכָּה לְקַבֵּל הַשַּׁבַּת בְּשִׂמְחָה רַבָּה פְּרָאוּי, וּלְהַתְחִיל 'פְּרָקֵי אֲבוֹת' מִחֻדָּשׁ - לְהַרְגִּישׁ בְּלֵב, נְעִימַת הַמּוֹסֵר וְהַדְּרָכִים קְדוּשִׁים שֶׁהַעֲלִימוּ הַצְּדִיקִים בְּדַבְרֵיהֶם הָעִמְקִים מְאֹד.

- הַקְּדָמָה לְפְרָקֵי אֲבוֹת -
 "כָּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂנֵאָמַר (ישעיה ס, כא): 'וְעַמּוּךָ כָּלֵם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִירְשׁוּ אֶרֶץ וְגו'" (סְנֵהֲדִין פ"י מ"א)

ו.

(ח"א כג, בסוף - הַשְּׁמֵטָה הַשִּׁיף לְאוֹת ג)

כָּל יִשְׂרָאֵל נִקְרָאִים 'צְדִיקִים', עַל-שֵׁם הַבְּרִית. שְׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּפְרוּשׁ,

ט.

(חיי-מוהר"ן מג)

מימות עולם עד הסוף, בודאי נמצאים צדיקים רבים מאד, וכמו שכתוב (תהלים קלט, יח): "אספרם מחול ירבון", וגם כתיב (ישעיה ס, כא): "ועמד כלם צדיקים" - פי בודאי כל ישראל יזדככו ויהיו בכלל צדיקים.

"משה קבל תורה מסיני" (משנה א)

י.

(ח"א טו, ד)

יש שני בחינות תורה, נגלה ונסתר. לבחינת נסתר אינו זוכה אלא לעתיד-לבוא, אבל בזה-העולם זוכה לבחינת נסתר על-ידי תפלה במסירת-נפש, ולתפלה זוכה על-ידי תורה-שבנגלה.

כי התורה-שבנגלה היא בחינת סיני, כמו שאמרו חז"ל (ברכות סד): "סיני ועוקר הרים, סיני עדיה, כי הכל צריכין למרי חטיא", והתורה-שבנגלה הכל צריכין לה, אבל התורה-שבנסתר זעירין אנון דצריכין לה.

ובחינת סיני הוא בחינת שפלות, כמו שאמרו חז"ל (סוטה ה): "שהניח הקדוש-ברוך-הוא כל הקרים, ולא נתן התורה אלא על הר-סיני". וחז"ל אמרו (שם ה): "שתפלת השפל אין נמאסת, כמו שכתוב (תהלים נא, יט): 'לב נשבר וכו'".

ועל-ידי תפלה במסירת-נפש, שמבטל כל גשמיותו ואין גבול, וכשאין גבול - אזי יכול להשיג התורה-

"ומסרה ליהושע" (משנה א)

יב.

(ח"א ו, בסוף)

"ויאמר ה' אל משה קרא את יהושע, והתיצבו באהל-מועד, ואצוננו" (דברים לא, יד).

"משה" - הוא נקדה-העליונה. ו"יהושע" - הוא נקדה-התחתונה. "והתיצבו באהל" - זה בחינת ה'רקייע', בחינת האהל, בחינת ה'וא"ו שבתוך האלף".

"ואצוננו" - כי משה היה צריך אז למסור הכל ליהושע, "ואין שלטון ביום המות" (קהלת ת, ח). פי בשעת הסתלקות-הצדיק, אין לו שליטה וכח להאיר ליהושע.

על-כן דיק: "ואצוננו", 'אני בעצמי' - כי חזרה הממשלה להקדוש-ברוך-הוא.

שלעתיד, שהיא אינה גבול, ואין נתפסת בגבול.

"הוּוּ מְתוּנִים בְּדִין, וְהֶעֱמִידוּ תַלְמִידִים
הַרְבֵּה, וְעָשׂוּ סִיג לַתּוֹרָה" (משנה א)

הם מרבים, וכלם מקבלים חיות ממונו,
ו"כאלו ילדם" (סנהדרין יט:).

יג.

(ח"א נט, א"ה)

זֶה הָאִישׁ הַמְּשַׁתְּדֵל לְקָרֵב בְּנֵי-אָדָם
לְעִבּוּדַת הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, וְלַעֲשׂוֹת
'נִפְשׁוֹת' - הוּא בּוֹנֵה בְּחִינַת 'הֵיכַל הַקֹּדֶשׁ'.

'קֹדֶשׁ' - זֶה בְּחִינַת (ישעיה ד, ג): "וְהִנּוֹתָר
בִּירוּשָׁלַם קְדוֹשׁ יֹאמֵר לוֹ". הֵינּוּ:
זֶה שְׁבִנֵי-אָדָם נִשְׂאָרִים דְּבוּקִים בְּיִרְאָה
שְׁלֵמָה' עַל-יְדוֹ, אֶף-עַל-פִּי שֵׁשׁ כְּמָה וְכָמָה
שֶׁנִּפְּלוּ מִקְּדוּשָׁתָם, אֶף-עַל-פִּי-כֵן מֵאֲלוֹ
שֶׁנִּשְׂאָרוֹ בְּיִרְאָה שָׁלֵם, עַל-יְדֵי-זֶה: "קְדוֹשׁ
יֹאמֵר לוֹ".

וְהֵיכַל' - זֶה בְּחִינַת ה'כְּבוֹד' שֶׁנִּתְכַּבֵּד
הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, כְּמוֹכָא בְּזֵהר (יתרו
טו): "כִּד אֲתִי יִתְרוֹ, כִּדִּין אֲתִיקָר שְׁמָא
דְּקִדְשָׁא-בְּרִיד-הוּא" וכו'. וְה'כְּבוֹד' זֶהוּ
בְּחִינַת 'הֵיכַל', בְּבְחִינַת (תהלים כט, ט):
"וּבְהֵיכְלוֹ כָּלוּ אִמֵר כְּבוֹד".

וְזֵהוּ (ישעיה נה, ה): "וְנָתַתִּי לָהֶם בְּבֵיתִי
וּבְחֹמֹתַי יָד וְשֵׁם טוֹב מִבְּנִים
וּמִבְּנוֹת".

"יָד" - הֵינּוּ: שִׁיחָה לֹו כַח לְהַעֲמִיד
'תַּלְמִידִים-הַגּוֹנִים' וְכו'.

"וְשֵׁם" - הֵינּוּ: שִׁיזְכָּה ל'שֵׁם טוֹב' (אבות
פ"ד מ"ג) - שֶׁכָּל הַנִּפְשׁוֹת יִתְאוּוּ
תְּאוּוּ לַחַיּוֹת נִשְׂרָשִׁים בְּשֵׁמוֹ וְכו'.

נִמְצָא: זֶה שִׁזְכָּה לְהַעֲמִיד 'תַּלְמִידִים-
חֲכָמִים', וְזֵכָה שֶׁיִּכְּלוּ בְּנִפְשׁוֹ
נִפְשׁוֹת שֶׁל רַבִּים - בּוֹדָאֵי זֶה "טוֹב מִבְּנִים
וּבְנוֹת" - כִּי בְּנִים וּבְנוֹת הֵם מַעֲטִים, וְאֲלוֹ

יד.

(ח"ב ז, ד)

וְאִפְּלוּ כְּשִׁמְנֵיעַ זְמַנּוֹ לְהַסְתַּלַּק, וְהַנִּשְׁמָה
עוֹלָה וּמִתְדַבֶּקֶת בְּמָקוֹם שְׁעוֹלָה,
בְּעוֹלָמוֹת-עֲלִיוֹנִים, אֵין זֶה תְּכֵלִית וְשִׁלְמוֹת
שֶׁתְּהִיָּה הַנִּשְׁמָה רַק דְּבוּקָה לְמַעְלָה, רַק
עָקָר הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל הַנִּשְׁמָה הִיא: שֶׁבַעַת
שֶׁהִיא לְמַעְלָה, תְּהִיָּה לְמַטָּה גַם-כֵּן.

עַל-כֵּן צָרִיד שִׁישְׂאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה, 'בֵּן'
או 'תַּלְמִיד' - כִּדִּי שִׁישְׂאִיר דַּעְתּוֹ
'לְמַטָּה' גַם-כֵּן בַּעַת שֶׁנִּסְתַּלַּק לְמַעְלָה וְכו'.
כִּי כְּשֶׁנִּשְׂאָר דַּעְתּוֹ 'לְמַטָּה' עַל-יְדֵי 'בֵּן' או
'תַּלְמִיד' - נִחְשָׁב כְּאֲלוֹ הוּא בְּעַצְמוֹ מִמֶּשׁ
נִשְׂאָר בְּעוֹלָם.

וְכָל אָדָם יָכוֹל לָקִים זֹאת: "לְהַעֲמִיד
תַּלְמִידִים" (אבות פ"א מ"א). כִּי כְּשֶׁשָּׁנִים
מְדַבְּרִים יַחַד בְּיִרְאַת-שָׁמַיִם' - אֲזִי כְּשֶׁאֶחָד
מֵאִיר לְחִבְרוֹ בְּאִיזָה דְּבוּר, נִחְשָׁב חִבְרוֹ
אֲצֻלוֹ בְּחִינַת 'תַּלְמִיד'.

וְלַפְעָמִים נַעֲשֶׂה לְהַפְּךְ - דִּהֵינּוּ: כְּשֶׁאֶחָד-
כֵּךְ הוּא מְקַבֵּל מִחִבְרוֹ 'אִיזָה
דְּבוּר', אֲזִי נַעֲשֶׂה הוּא בְּבְחִינַת 'תַּלְמִיד' לְגַבִּי
'חִבְרוֹ'.

וְצָרִיד כָּל אָדָם לְזַהֵר לְהַשְׁתַּדֵּל וְלַעֲסַק
בְּזֵה, כִּי "לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשֶׁבֶת
'צָרָה'" (ישעיה מה, יח).

כִּי צָרִיד כָּל אֶחָד לַעֲסַק בִּישׁוּבוֹ שֶׁל עוֹלָם,
שִׁיחָה הָעוֹלָם מְמַלָּא מִבְּנֵי אָדָם, כְּמוֹ
שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית א, כח; ט, א): "וּמְלֹאוּ אֶת
הָאָרֶץ".

כִּי זֶה עֵקֶר 'יְשׁוּב־הָעוֹלָם', כְּשֶׁהָעוֹלָם
מִמָּלָא מ'בְּנֵי-אָדָם', הֵינּוּ: מ'בְּנֵי-דַעָה'.
כִּי מִי שֶׁאֵין בּוֹ דַעַת, אֵינוֹ אָדָם כָּלָל.

הֵינּוּ: כְּמוֹ שֶׁהָאָדָם מַצִּיחַ לְהַעֲמִיד 'בְּנִים'
בְּעוֹלָם בְּשִׁבִיל קִיּוּם הָעוֹלָם, כֵּן הוּא
מַצִּיחַ לְהַכְנִים דַעַת וְיִרְאֵת-שָׁמַיִם בְּבָנָיו
וּבִתְלֻמִּידִים.

כִּי זֶה עֵקֶר הַמַּצִּיחַ: שֶׁמַּצִּיחַ לְהַעֲמִיד
תּוֹלְדוֹת לְקִיּוּם הָעוֹלָם, כִּי הָעֵקֶר:
לְהַעֲמִיד 'תּוֹלְדוֹת' מִמִּין בְּנֵי-אָדָם דּוֹקָא,
וְלֹא מִיֵּן בְּהֵמוֹת וְחַיִּוֹת בְּדַמּוֹת אָדָם.

עַל-כֵּן: כִּלְזִמְן שֶׁאֵין מֵאִיר ה'דַעַת' בְּבְנֵי-
אָדָם, וְאֵינָם יוֹדְעִים וּמְרַגְּשִׁים
אֲלֻקוֹתוֹ וְתַבְרֵךְ וּמְמַשְׁלָתוֹ - אֵינָם בְּכָלָל
'בְּנֵי-אָדָם', מֵאַחַר שֶׁאֵין בָּהֶם 'דַעַת' "לְדַעַת
אֵת ה'" (הושע ו, ג), שֶׁזֶה עֵקֶר 'גְּדֵר־הָאָדָם'.
וְעַל-כֵּן נִחְשָׁב הָעוֹלָם כְּתַהוּ וְכַהוּ.

עַל-כֵּן צָרִיךְ כָּל-אֶחָד לְעַסֵּק בְּזֶה: לְהַכְנִים
'דַעַת' וְיִרְאֵת-שָׁמַיִם' בְּחִבְרוֹ -
שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה 'חִבְרוֹ', בְּחִינַת 'תְּלֻמִּיד'
אֲצִלוּ.

וְאִזִּי כְּשִׁימְלֵאוֹ יָמָיו וַיִּגִיעַ זְמַן הַסְתַּלְקוֹתוֹ
- אִזִּי יִתְלַבֵּשׁ בְּזֶה הַדְּבַר שֶׁהַכְנִים
בְּחִבְרוֹ, וַיְהִי נִחְשָׁב כְּאִלוֹ הוּא בַעֲצָמוֹ מִמָּשׁ
קִיּוּם בְּזֶה-הָעוֹלָם וְכוּ'.

טו.

(ח"ב ז, ח)

הַחֲכָמִים-הַדּוֹר צָרִיךְ לִידַע אֵיזָה 'מְקִיפִים'
שֶׁצָּרִיךְ לְהַמְשִׁיכֵם וְאֵיזָה
שֶׁאֵין-צָרִיךְ.

וּבְשִׁבִיל-זֶה יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵין רִשְׁאִים
לְגַלּוֹתָם בְּפָנָי הַתְּלֻמִּידִים, כִּי
אִם יִגְלֶה אוֹתָן, יִפְנָסוּ מְקִיפִים אַחֲרֵים בְּתוֹךְ

שְׁכָלוֹ, עַד שֶׁיּוּכַל לְכַנֵּס בְּהַשְׁגוֹת מְקִיפִים
שֶׁהֵם לְמַעַלְהָ מֵהַזְמַן, שֶׁאֵין הַזְמַן מִסְפִּיק
לְבָאֵר הַקְּשִׁיּוֹת וְהַתְּרוּצִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם.

עַל-כֵּן מְכַרַח הַחֲכָם לַעֲשׂוֹת סִיג לְדַבְּרָיו,
לְדַקְדֵּק וּלְזַהֵר מִה לְגַלּוֹת וּמִה
שֶׁלֹּא לְגַלּוֹת, בְּאִפְּן שֶׁלֹּא יִשִּׁיג רַק הַמְקִיפִים
שֶׁצָּרִיךְ לְהַשִּׁיג.

וְזֶה פְּרוּשׁ (אבות פ"א מ"א): "הוּוּ מְתוּנִים
בְּדִין, וְהַעֲמִידוּ תְּלֻמִּידִים הַרְבֵּה,
וְעֲשׂוּ סִיג לְתוֹרָה".

"הוּוּ מְתוּנִים בְּדִין" - שֶׁצָּרִיךְ הַחֲכָם
לְהִיּוֹת לוֹ 'מְתִינּוּת', לִידַע אֵיךְ לְדַבֵּר
עִם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, שֶׁלְּפָנָי 'דְּרִי-מַעַלְה' יִגְלֶה
לָהֶם הַהַשְׁגָּה שֶׁל 'מִה', וְלְפָנָי 'דְּרִי-מַטָּה'
יִגְלֶה הַהַשְׁגָּה שֶׁל "מִלָּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ"
(ישעיה ו, ג).

וְזֶהוּ: "וְהַעֲמִידוּ תְּלֻמִּידִים הַרְבֵּה" - כִּי
כְּשִׁזְכָּה לְהַשְׁגָּה כְּזוֹ, לְהֵאִיר
בְּגִדוּלִים וּקְטָנִים - בּוֹדָאֵי יַעֲמִיד 'תְּלֻמִּידִים
הַרְבֵּה' - כִּי כָּלֵם צָרִיכִים אֲלָיו, כִּי יֵשׁ לוֹ כַּחַ
לְלַמֵּד עִם כָּלֵם.

וְזֶהוּ: "וְעֲשׂוּ סִיג לְתוֹרָה" - בְּחִינַת (שם פ"ג
מ"ג): "סִיג לְחֲכָמָה שְׁתִּיקָה" - כִּי
צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'סִיג' לְדַבְּרָיו, לְשִׁתַּק לְפַעֲמַיִם.

כִּי עַל-יְדֵי שְׁזוּכָה לְהַעֲמִיד 'תְּלֻמִּידִים
הַרְבֵּה' - עַל-יְדֵי-זֶה זוּכָה לְהַשִּׁיג
הַמְקִיפִים מִה שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְהַשִּׁיג
מִתַּחֲלָה. עַל-כֵּן הוּא צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'סִיג'
לְדַבְּרָיו וְלְשִׁתַּק לְפַעֲמַיִם - כִּדֵּי שֶׁלֹּא יִכַּנֵּס
בְּמְקִיפִים שֶׁלְּמַעַלְה-מֵהַזְמַן, שֶׁאֵין הַזְמַן
מִסְפִּיק לְבָאֵר הַקְּשִׁיּוֹת וְהַתְּרוּצִים שֶׁיֵּשׁ שָׁם.

טז.

(ספורי-מעשיות, מעשה ג' מ'חגר')

"מעשה בהכם אחד: קדם מותו קרא בניו ומשפחתו, וצוה אותם: "להשקות אילנות! - גם יש לכם רשות לעסק בשאר פרנסות, אבל בזה תשתדלו: להשקות אילנות!"

יז.

(חיי-מוהר"ן תקמג)

במה-פעמים היה מדבר הרבה עמנו, והזהיר אותנו מאד: "לקרב נפשות להשם-יתברך, להשתדל לדבר הרבה עם בני-אדם, כדי לעוררם ולהשיבם לקרבם להשם-יתברך!"

ורצונו היה: אפלו לדבר עם בני-העולם שיחות חלין' בעסקי העולם - אולי יצמח ויתגלגל מזה דבורים' שיעוררו אותם להשם-יתברך.

ואפלו אם לא יפעל ב-אם תנועה בעלמא, שיכנס בהם איזה הרהור תשובה או התעוררות לפי שעה - גם-כן טוב מאד.

מכל-שפן שיכול להיות: שברבות הימים, בשידבר עמהם ויחזר וידבר, אולי יזכה לעוררם באמת להשם-יתברך, ולקרובם לעבודתו יתברך, אשר אין דבר גדול מזה, כמובא בכל הספרים בפרט ב'זהר-הקדוש'.

והוא ז"ל האריך לדבר עמנו כמה וכמה פעמים מזה, וזרז אותנו לזה מאד בכמה מיני לשונות. וכמה פעמים היה מבזה אותנו בבזיונות על שאנו מתעצלים בזה.

ופעם-אחת קרא אותנו: "עצים יבשים!" - על שאין אנו מולידים נפשות שיתקרבו להשם-יתברך על-ידינו.

וגם היה רצונו: "שיסעו נסיעות בשביל זה, כדי לדבר עם בני-אדם!"

והיה מתלוצץ: מאלו המשתדלים לקרב להשם-יתברך רק הפחותים במעלה מאד, כגון עניים ואביונים ועמי-הארצות וכיוצא בזה אנשים השפלים במעלה! - כי העקר הוא להשתדל לקרב להשם-יתברך, בני האדם הגדולים במעלה שיש להם איזה חשיבות וכו' וכו'!

"על התורה" (משנה ב)

יח.

(ח"א א)

על-ידי ה'תורה' - נתקבלים כל התפלות וכל הבקשות שאנו מבקשים ומתפללים.

יט.

(ח"א עד; לקוטי-עצות' תלמוד-תורה מט)

על-ידי שמתניע בתורה עד שזוכה לידיע אותה ולהבינה, על-ידי-יזה הוא מרפא את נפשו, ומעלה אותה למקום שרשה, וממתיק כל הדינים.

כ.

(ח"א קא)

על-ידי שהאדם מתניע בתורה לשם-שמים, עד שזוכה להשיג ולהבין חכמת התורה-הקדושה' - על-ידי-יזה יוצא מבחינת 'אנפין-חשוכין', לבחינת 'אנפין-נהירין'.

וְאִזְ נִתְבַטַּל מִמֶּנּוּ הַשְּׁעֵבּוּד שֶׁל הַתְּאוּזוֹת' וְהַמְדוּת־רְעוֹת' שֶׁל הַשְּׁבָעִים עֲבוּ"ם, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'אַנְפִּין־חֲשׂוּכִין'.

וְאִזְ נִקְרָא 'אָדָם', בְּחִינַת (בַּמְדַּבֵּר יט, יד): "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם", בְּחִינַת (יְבָמוֹת סא:): "אַתֶּם קְרוּיִים אָדָם".

כִּי עֵקֶר שֵׁם 'אָדָם', זוּכִין עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה־הַקְדוּשָׁה, שֶׁהִיא בְּחִינַת 'אַנְפִּין־נְהִירִין'. וְהִיא בְּחִינַת הַרְחַקַת וְשִׁבִירַת כָּל הַתְּאוּזוֹת וְהַמְדוּת־רְעוֹת'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה זוֹכָה: שֶׁנִּתְבַטַּל מִמֶּנּוּ עַל הַשְּׁעֵבּוּד שֶׁל הָעֲבוּ"ם גַּם בְּגַשְׁמִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (אָבוֹת פ"ג מ"ה): "כָּל הַמְקַבֵּל עָלָיו עַל תּוֹרָה" וְכו'.

נא.

(שיחות ה'ר"ן יז)

הוֹכִיחַ אֶת אֶחָד עַל הַתְּמַדַּת־הַלְמוּד', וְאָמַר לוֹ: "מִדּוּעַ לֹא תִלְמַד? מַה תִּפְסִיד בְּזֶה? הֲלֹא תִקְבַּל עוֹלָם־הַבַּא עַל הַלְמוּד"?

וְאִין־צָרִיךְ־לֹאמַר: כְּשֶׁהַתּוֹרָה מְרַאָה אַהֲבָה לְאֶחָד - אִין רוֹצֵה כָּלל 'עוֹלָם־הַבַּא', רַק שְׂרוּצָה אֶת הַתּוֹרָה' בַּעֲצָמָה.

וְהֵלֵא: "גַּם הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ לֹא־מַד" וְכו' (עֲבוּדָה־זָרָה ג:). וּבִדְרוֹת הַלְלוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ־הַרְבִּיּים, נִפְל' לְמוֹד־הַתּוֹרָה' מְאֹד.

וְדַע: שֶׁהַגְּדוּלִים שֶׁהָיוּ בַּדּוֹרוֹת שֶׁלְפָנֵינוּ, דְּהָיוּ הָרַבָּנִים הַגְּדוּלִים שֶׁהָיוּ אֲז, לֹא הָיוּ יוֹדְעִים שׁוּם כְּוֹנוֹת, וְאִף־עַל־פִּי־כֹן הָיוּ יְכוּלִים לַעֲשׂוֹת 'מוֹפְתִים', רַק עַל־יְדֵי לְמוֹד הַתּוֹרָה־הַקְדוּשָׁה, כִּי עַל־יְדֵי־זֶה כְּשֶׁהָיוּ אוֹמְרִים 'אִיזָה דְבוּר', נִתְקַיֵּם כָּד!

נג.

(בוֹכְבֵי־אוֹר, שִׁיחוֹת־וְסִפּוּרִים יב)

רַבֵּנוּ ז"ל עוֹרֵר אִישׁ אֶחָד 'בְּר־אוֹרִין' עַל 'הַתְּמַדַּת־הַלְמוּד', בְּזֶה־הַלְשׁוֹן: "שְׂפָתֶיךָ לֹא תִשְׁבַּתְנָה! הַתּוֹרָה תִּרְוָה אוֹתְךָ! הַתּוֹרָה תִּחַזַּק אוֹתְךָ! הַתּוֹרָה מַעֲשֶׂרַת!"

[די ליפן זאלן דיר נישט צו שטיין! - די תורה וועט דיר קוויקן! - די תורה וועט דיר שטארקן! - די תורה מאכט רייך!]

"ועל העבודה" (משנה ב)

נג.

(ח"א מט, ב-ד-ה)

וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים יא, יג): "וְלַעֲבֹדוֹ בְּכָל לְבַבְכֶם", "אִיזָהוּ עֲבוּדָה שֶׁבִּלְבָב זֶה תִּפְלָה" (תַּעֲנִית ב.). כִּי 'תִּפְלָה' בְּחִינַת 'מַלְכוּת דָּוִד', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קט, ד): "וְאֲנִי תִפְלָה".

וְעֵקֶר הַתִּפְלָה' תְּלוּי ב'לֵב', שִׁישִׁים כָּל לְבוֹ עָלֶיָה - דְּהֵינּוּ: שִׁיקְשֵׁר מִחֲשַׁבְתּוֹ הַיָּטִב לְדְבוּרֵי־הַתִּפְלָה, שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּבְחִינַת (ישעיה כט, יג): "בְּשִׁפְתֶם כְּבֹדוֹנִי וְלִבָּם רַחַק מִמֶּנִּי".

וְ'תִפְלָה שֶׁבִּלְב' - הִיא בְּחִינַת הַתְּגַלּוֹת מַלְכוּתוֹ' בְּתוֹךְ הַ'חֲלָל־הַפָּנוּי', בְּתוֹךְ הַמְדוּת', בְּתוֹךְ הָעוֹלָמוֹת'.

וְעַל־יְדֵי־זֶה נִתְגַּלָּה וְנִתְגַּדַּל 'מַלְכוּתוֹ־יִתְבָּרַךְ', וְנוֹפֵל 'מַלְכוּת־הַרְשָׁעָה'.

"ועל גמילות חסדים" (משנה ב)

גלגל-כין נקרא "איש חסיד" - פי מבטל הדין וְהַחֶשֶׁד, וממשיך 'חסדים' בעולם.

נד.

(ח"א ת, ח)

"פי רכיב גמלא" (בבא-בבא עד.). בחינת (משלי יא, יז): **"גמל נפשו איש חסד"** - זה בחינת (שמות לד, ו): **"רב חסד"**.

נה.

(ח"א יד, ח-יא)

תחלה צריך אדם לראות שיהיה שלום בעצמיו, פי לפעמים אין שלום, כמו שכתוב (תהלים לח, ד): **"אין שלום בעצמי מפני חטאתי"** וכו'. ואז יכול להתפלל וכו'. ועל-ידי תפלה זוכה ל'שלום-הכללי' וכו'. ואיך יזכה לתפלה? - על-ידי שלום-בית, יהא שלום בעצמיו, בין גופו ונפשו.

וזה (שם קמה, י): **"יודוך כל מעשיך"**.

"מעשיך" - זה בחינת עשיה, בחינת גוף.

"וחסידיך יברוכה" - "חסידיך", זה בחינת נפש, כמו שכתוב (משלי יא, יז): **"גמל נפשו איש חסד"**. (עין בפנים).

נו.

(ח"א לז, ד)

וזה שאמרו חז"ל (תענית יא): **"היזשב בתענית נקרא חסיד, שנאמר** (משלי יא, יז): **גמל נפשו איש חסד"**.

פי ה'תענית' הוא 'גמילות-חסדים' ל'נפשו', הינו לתורה, כמו שכתוב (תהלים יט, ח): **"תורת ה' תמימה משיבת נפש"**.

נז.

(ח"ב ב, ד)

יש דבור של צדקה, בבחינת (ישעיה סג, א): **"מדבר בצדקה"** - שזהו בחינת היתרון שיש לאדם על החי, שהוא ה'דבור', שהוא גדר האדם, והוא בחינת צדקה, שהוא גמל חסד עם הבריות, שזה גדר האדם, שדרכו לגמל חסד, מה שאין בן החי.

וזה בחינת (שמות ד, י): **"לא איש דברים אנכי"** - הינו ה'דבור של צדקה, בחינת (תהלים קיב, ה): **"טוב איש חונן ומלוה יכלכל דבריו"**, דהינו: 'גמילות-חסד' ו'צדקה'.

"אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הוו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס" (משנה ג)

נח.

(ח"ב לז)

הכלל: שעקר התכלית הוא רק לעבד ולילך בדרכי-השם לשמו יתברך, כדי לזכות להפיר אותו יתברך ולדעת אותו יתברך, שזהו עקר התכלית, וזהו רצונו יתברך, שאנחנו נפיר אותו יתברך.

ואין ראוי לאדם שיהיה לו פונה אחרת בעבודתו יתברך, פי-אם למלאות רצונו יתברך, שאמר ונעשה רצונו.

כי יש מי שעובד כל ימיו ורודף אחר תאוות עולם-הזה, כדי למלאות בטנו וכרסו בתאוות עולם-הזה.

ויש מי שעובד ומשתדל, כדי לזכות לעולם-הבא, וגם זהו נקרא 'מלוי בטן', שרוצה למלאות בטנו ותאוותו עם עולם-הבא.

וזהו בחינות (תהלים יז, יד): "חלקם בחיים וצפונת תמלא בטנם".

"חלקם בחיים וצפונת" - הינו הן אותן שבחרין "חלקם בחיים", דהינו: למלאות תאוותם בחיים-חיותם בעולם-הזה, והן אותן שבחרין ברב טוב הצפון, דהינו 'עולם-הבא'.

וזהו: "וצפונת" - שבחרין ב'טוב-הצפון', דהינו 'עולם-הבא', ושניהם הם בחינת 'מלוי בטן' כנ"ל.

וזהו: "חלקם בחיים וצפונת, תמלא בטנם" - שאלו שתי הפתות, הן הבוחרין בעולם-הזה, והן העובדין בשביל העולם-הבא, שהם בחינות: "חלקם בחיים, וצפונת" כנ"ל - שניהם הם בבחינת: "תמלא בטנם" - שרוצים למלאות בטנם ותאוותם, זה בעולם-הזה, וזה בעולם-הבא.

רק שזה הבוחר בעולם-הבא - הוא חכם יותר, שבוחר בעולם עומד, הקים והנצחי, וממאס 'עולם-הזה', שהוא עובר וקלה. וגם באמת בודאי טוב יותר הרבה לעבד השם, אפלו אם עובד בשביל 'עולם-הבא'. אך אף-על-פי-כן גם זה נקרא בחינת 'מלוי בטן', כנ"ל.

נט.

(שיחות-הר"ן מח)

וזהו כלל גדול מאד בעבודת-השם: לבל יניח עצמו לפל חסוּשִׁלום, מחמת שנפל מאיזה עבודה או מתפלה בכונה, או שנפל למקום שנפל חסוּשִׁלום - עם-כל-זה יחזק עצמו בכל האפשר, ויתחיל בכל-פעם מחדש וכו'.

וכל-כך הוא צריך להתחזק - עד שהוא מכרח להיות מרצה לעבד את השם תמיד כל ימי חייו, "על מנת שלא לקבל פרס".

כי לפעמים נדמה להאדם: שרחוק שהוא יזכה לחיי עולם-הבא, לפי גדל התרחקותו מהשם-יתברך. אף-על-פי-כן יהיה מרצה לעשות מה שיוכל בעבודת-השם בלא עולם-הבא.

ואפלו אם נראה לו שיהיה לו גיהנם גם כן חסוּשִׁלום - יהיה איך שיהיה, הוא מחייב לעשות את שלו תמיד בעבודת-השם, כל מה שיוכל לעשות ולחטף איזה מצוה או תורה ותפלה וכיוצא, וזה הטוב בעיניו יעשה" (דברי-הימים א יט, ג).

ובעין מה שמספרים בשם ה'בעל-שם-טוב' זצ"ל: שפעם-אחת נפל בדעתו מאד מאד, עד שנדמה לו: "שבודאי לא יהיה לו עולם-הבא חסוּשִׁלום! - ולא היה לו במה להחיות עצמו כלל, ואמר: "אני אוהב השם-יתברך בלא עולם-הבא!" (וכידוע הספור מנסיעתו לארץ-ישראל, שנוהגין לספרו בשביעי-של-פסח).

ל.

(חיי-מוהר"ן תפב)

פעם-אחת ספר עמי מענין 'ענוה' ואיך הוא ה'אמת' וכו'. וכן ספר

עמי מענין (אבות פ"א מ"ג): "על מנת שלא לקבל פרס" - "והלא אה-על-פי-כן בהכרח שאני רוצה איזה דבר" וכו'!

וכן לי מחשבתי, כי אלו הקשיות בענין ענוה, ובענין זה, היו עולים על דעתי, והוא ז"ל בקדשתו הנפלאה, כיון לי מחשבתי.

אך לא אמר שום ישוב ותרוץ על-זה, רק דבוריו היו, כאומר: "שהוא יודע כל מחשבותי שעולים על הלב, אך אי-אפשר עתה לישוב לי כל-זה"!

והבנתי מדבריו: "שצריכין לזה רק יגיעה גדולה בעבודת-השם, ותפלה ותחנונים הרבה - אז נזכה לידע דרכי ענוה באמת - וכן לזכות לעבד את השם "שלא על מנת לקבל פרס" - יהירצון שנזכה מהרה לכל-זה באמת ובשלמות.

"ויהי מורא שמים עליכם" (משנה ג)

לא.

(ח"א ס"ד)

שלמות היראה, היא בבחינת 'ש'לש קנין. א) "מורא שמים" (אבות פ"א מ"ג). ב) "מורא רבך" (שם פ"ד מ"ב). ג) "מורא אב ואם" (ויקרא יט, ג).

וכשיש 'חכם-הדור' שזוכה לתלמידים הגונים ול'בנים-הגונים' - אזי ה'יראה' בשלמות.

כי 'יראת החכם והרב-שבדור' - הוא בחינת "מורא שמים".

ו'התלמידים' - יש להם 'יראת הרב', בחינת "מורא רבך".

ו'הבנים' - יש להם "מורא אב ואם".

ש'על-ידי 'ש'לש יראות' אלו, ה'יראה' בשלמות.

ובחינת 'יראה' של כל אחד מהש'לש הנ"ל - צריך שיהיה כלול מש'לש ש'לש. דהינו: 'מורא של הרב', שהוא "מורא שמים" - צריך שיהיה כלול בכל התלת מחין: חכמה, בינה, דעת.

כי עקר 'יראתו של הרב' - הוא על-ידי 'התבוננות גדלת הבורא-יתברך-שמו', שחוקר ודורש ב'שכלו'. נמצא: ש'יראתו' על-ידי ה'שכל'.

על-כן צריך שתהיה ה'יראה' מלאה בכל ה'ש'לשה מחין, ב'חכמתו' ו'בינתו' ו'דעתו', כלם יהיו מלאים מ'יראת-השם'. - ו'יראת-התלמיד' וכו'. ו'יראת-הרב' וכו'.

"יהי ביתך בית ועד לחכמים" (משנה ד)

לב.

(ח"א כח, ג)

המתנגדים והמבזים והמחרפים יראי-השם, זה מחמת שמקבלים תורה מ'תלמידי-חכמים שדין יהודאין, שיש להם תורה נפולה מאלפין נפולים.

ועצה ותקון לזה: היא בחינת 'תולע', בחינת 'אמונה', והוא בחינת 'אברהם', שהוא בחינת 'חסד'.

וְלִבָּא לְחֶסֶד הַנֶּ"ל - אִי־אֶפְשֶׁר אֶלָּא עַל־יְדֵי שְׂיִכְנִים תְּלַמְּדֵי־חֻכְמִים צְדִיקִים לְתוֹךְ בֵּיתוֹ.

כִּי "יֵשׁ לָהֶם עַל מַה שְּׂיִסְמְכוּ" (על־פי חגיגה שם) - כִּי 'תְּלַמְּדֵי־חֻכְמִים אֱמִתִּים' הֵם 'יִסוּד כָּל דְּבַר'.

כִּי "הַמְּכַנִּים אוֹרְחִים תְּלַמְּדֵי־חֻכְמִים אֱמִתִּים לְתוֹךְ בֵּיתוֹ, כְּאֵלוֹ הַקָּרִיב תְּמִידִין", כְּמֵאֵמֶר חֲזו"ל (בְּרֻכּוֹת י: - עַל מְלָכִים־ב ד, ט): "אִישׁ קָדוֹשׁ עוֹבֵר עָלֵינוּ תְּמִיד" וְכו'.

וְכִי שְׂבִיתוֹ "בֵּית וְעַד לְחֻכְמִים" (אָבוֹת פ"א מ"ד), שְׂבוּנָה בֵּיתוֹ בְּבַחֲיַנַּת (מְלָכִים־ב שם): "אִישׁ קָדוֹשׁ עוֹבֵר עָלֵינוּ תְּמִיד, נַעֲשֶׂה עֲלֵיתָ קִיר" - אֵלּוֹ הָאֲנָשִׁים מְעַלִּין הָ'אֶלְפִין, כְּנ"ל.

לג.

(לקוטי־הלכות, תּפִּלַּת־הַמְּנַחָה ז, צב)

וּבְזָה הַשְּׂמוּשׁ שְׁעוֹמֵד עֲלֵיהֶם וּמְשַׁמֵּשׂ אוֹתָם, זוֹכֵה לְחֶסֶד, כְּמֵאֵמֶר (פְּתוּבוֹת צו.א): "כָּל הַמוֹנֵעַ תְּלַמְּדוֹ מִלְּשַׁמְשׁוֹ, כְּאֵלוֹ מוֹנֵעַ מִמְּנוֹ חֶסֶד".

"יְהִי בֵּיתְךָ בֵּית וְעַד לְחֻכְמִים" (אָבוֹת פ"א מ"ד) - שְׁעָקֵר קְבִיעוֹת בֵּיתְךָ יְהִי ה'בֵּית וְעַד לְחֻכְמִים, שְׂבָמְקוֹם שְׁה'חֻכְמִים־אֱמִתִּים' מִתּוֹעֲדִים, שְׁהֵם הַצְּדִיקִים וְהַכְּשָׁרִים וְכו', רַק שָׁם יְהִי בֵּיתְךָ.

וְזָהוּ שְׂאֵמְרוּ סְבִי דְבִי אֶתוּנָא (בְּכוּרוֹת ח:): "בְּנֵי לָן בֵּיתָא בְּאוּרָא דְעֵלְמָא" - כִּי אֵלּוֹ בְּנֵי־אָדָם הָרוֹצִים לְעַרְךָ עֲבוּדְתָם עַל־יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁשׁוּמְעִים מ'תְּלַמְּדֵי־חֻכְמִים שְׂדִין יְהוּדָאִין, וּבְאֵמַת "אִין לָהֶם עַל מַה שְּׂיִסְמְכוּ" (על־פי חגיגה פ"א מ"ח), וְהוּי כְּאֵלוֹ רוֹצִים לְבַנּוֹת בֵּית בְּאוּרָא.

כִּי עָקֵר תִּקּוֹן הַתְּשׁוּבָה לְכָל - הוּא עַל־יְדֵי בַחֲיַנַּת ה'"בֵּית וְעַד לְחֻכְמִים" הַנֶּ"ל, שֶׁהוּא בַחֲיַנַּת 'קֹדֶשֶׁת הַבֵּית־הַמְּקַדָּשׁ'.

לד.

(לקוטי־הלכות, מְזוּזָה ד, ג)

כִּי 'תְּלַמְּדֵי־חֻכְמִים שְׂדִין יְהוּדָאִין' - הֵם "פּוֹרְחִין בְּאוּרֵי, וְאִין לָהֶם עַל מַה שְּׂיִסְמְכוּ" (על־פי חגיגה שם), כְּמוֹ הַשְּׂדִין שְׂפוֹרְחִים בְּאוּרֵי.

כִּי שְׂבוּנָה בֵּיתוֹ בְּלֹא דַעַת, וְשׁוֹכֵחַ בְּהַעוֹלָם־הַבָּא - הוּא בּוֹדָאֵי גְרוּעַ מִמְּשַׁעַע.

"אֵמְרוּ: מִי אֵיכָא דְמְצִי לְאֶסוּקֵי הַתָּם" (בְּכוּרוֹת שם) - שְׂאֵמְרוּ לוֹ: מִי יִכּוֹל לְעַלּוֹת הָ'אֶלְפִין הַנְּפוּלִים'.

וְעַל־זָה נֶאֱמַר (יְרֵמְיָה כב, יג־יד): "הוּי בְּנָה בֵּיתוֹ בְּלֹא צֶדֶק וְעַלְיוֹתָיו וְכו', הָאֵמֶר אֲבָנָה לִי בֵּית מְדוֹת" וְכו'. וּכְתִיב (אִיּוֹב כז, יח): "בְּנָה כְעֵשׂ בֵּיתוֹ" וְכו'. וּכְתִיב (שָׁם ג, יד): "הַבְּנִים חָרְבוֹת לָמוֹ"; (שָׁם טו, כח): "וּבָתִּים יִתְעַתְּדוּ לְגִלִּים" וְכו'. וְכֵן הִרְבֵּה.

"וְהָשִׁיב לָהֶם: מִי אֵיכָא דְמְצִי לְמַבְנֵי בֵּיתָא בִּין שְׂמַיָּא לְאַרְעָא" (בְּכוּרוֹת שם) - הֵינּוּ: מִי שְׂבוּנָה בֵּיתוֹ עַל־יְדֵי 'תְּלַמְּדֵי־חֻכְמִים הָאֱמִתִּים' - הֵינּוּ: ה'תְּלַמְּדֵי־חֻכְמִים הָאֱמִתִּי' הוּא "בִּין שְׂמַיָּא לְאַרְעָא", כְּתַרְגּוּמוֹ (עַל דְּבַר־הַיָּמִים־א כט, יא): "כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצֵי" - "דְּאֶחִיד בְּשָׂמַיָּא וְאַרְעָא".

עַל־כֵּן בְּכַנִּיסַת הַבֵּית - צְרִיכִין לְזָהֵר מְאֹד לְזָכֵר תְּכַף בְּהַעוֹלָם־הַבָּא, שְׁשָׁם עָקֵר הַבֵּית וְשָׁם עָקֵר הַקְּבִיעוֹת.

וְמַה שְׂבוּנָה לוֹ בֵּית בְּזָה הָעוֹלָם - הוּא גַם כֵּן רַק בְּשִׁבִיל הָעוֹלָם־הַבָּא, כְּדִי

שיוכל לעבד בביתו את השם-יתברך, בעסק תורה ותפלה, והכנסת-אורחים, וכבוד-שבת וכו'.

כי צריך כל אחד לכוון בבנין ביתו:
שיהיה ביתו 'בית תורה', 'בית תפלה', 'בית ועד לחכמים' (אבות פ"א מ"ד), 'בית פתוח לרוחה, ויהיו עניים בני ביתו' (שם פ"א מ"ה). ואז ביתו 'בית השם'.

ועל-זה נאמר (משלי כד, ג): 'בחכמה יבנה בית' וכו'. ואז בודאי מצוה גדולה שיבנה לו בית לשם השם.

ואזי ביתו נבנה על-ידי הצדיקים המקימין את העולם, שהם עוסקין לבנות בתים הרבה, עד שנעשין מהם ש"י עולמות וכו'.

לה.

(לקוטי-הלכות, מזוזה ד, ג)

'יהי ביתך בית ועד לחכמים' (אבות פ"א מ"ד) - "בית ועד" זה בחינת מה שהחכמים מתקבצין ומתאספין לאיזה בית בשביל לעיין בתקון המדינה וכיוצא.

שהדרך: שכל אחד אומר דעתו כפי שכלו, ואחר-כך מכריעין בין דעות בלם, ומתקנים תקנות - שזה עקר שם "בית הועד" (סנהדרין צז. דרך-ארץ זוטא פ"י).

ובבחינה זאת צריך שיהיה בית כל אחד מישראל, שיהיה ביתו "בית ועד לחכמים" - דהינו: שבביתו יהיה נמשך השלום בין החכמים החולקים בדעתם, שהכל בשביל תקון העולם לנצח.

ובבחינה זאת יהיה בנין ביתו, שהוא בחינת ההכרעה והשלום בין

המחלוקת, שנמשך שרשו מחלל-הפנוי, על-ידי שמאמיניו שבאמת הכל אחד.

לו.

(עלים-לתרופה, יום ו' ערב שבת קדש פנחס תקצ"ד)

וכבר ידעתי מקדם וכו' שנכנסת לביתך נאוה קדש, יהי רצון שיהיה לחיים טובים ארפים, ולשלום לך ולכל ביתך.

ותזכו לעסק שם בעבודת-השם באמת; ו"יהיה ביתך בית ועד לחכמים" (אבות פ"א מ"ד); "בית פתוח לרוחה" (שם פ"א מ"ה); "בית שמגדלין בו תורה ותפלה" (מגלה כז).

לז.

(עלים-לתרופה, מכתב מרבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל, אור ליום ה' ויצא תרכ"ט)

ומה מאד קבלתי רב תענוג מ'שמחת יום-טוב' שלהם בבית-המודש, ובביתם, עם כל אוהבינו שיחיו.

בן כפי פרושות להשם: שיחננם תמיד בחן וחסד, ויגדל שלום ביתם לעד וברב ברכה, ויהיה ביתם "בית ועד לחכמים" (אבות פ"א מ"ד), לשמע דבורים להתכלית הנצחי, אמן בן יהי רצון.

"והוי מתאבק בעפר רגליהם" (משנה ד)

לח.

(ח"א ד, ח)

על-ידי 'הסתכלות פני הצדיק' - נתבטלין ה'מדות-רעות' של שני היסודות 'דומם צומח' [עצבות] ותולדותיהן; 'פאוות-רעות' ותולדותיהן].

וְזֶהוּ (סוּטָה כ"א): "וּמְתִירָא מִן הַקּוֹצִים" -
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צוּמַח'; "וּפְחָתִים"
(שם) - שֶׁהוּא בְּחִינַת 'דוּמָם'.

"וּכְשֶׁנִּזְדַּמֵּן לוֹ אָבוּקָה שֶׁל אוֹר" (שם) -
זֶה 'תְּלַמִּיד־חֶכֶם', שֶׁהוּא
'אָבִיק בְּאוֹר־הַתּוֹרָה', וְעַל־יְדוֹ נִצּוּל
מ'מְדוּת־רְעוּת' שֶׁל שְׁנֵי יְסוּדוֹת 'דוּמָם צוּמַח'
- וְאֵז "נִצּוּל מִן הַקּוֹצִים וּמִן הַפְּחָתִים"
(שם).

ל.ט.

(סְפוּרֵי־מַעֲטִיּוֹת, מַעֲטָה ג מַחֲגָר)

עֲנֵתָה הַחֲמָה: אֵת זֶה אַתָּה דוֹאָג? אֵיךְ לָךְ
'רְפוּאָה': בְּאִשֶּׁר שֵׁשׁ דְּרָךְ, וּמֵאוֹתוֹ
הַדְּרָךְ מִתְפַּצְּלִים כַּמָּה דְּרָכִים!

'דְּרָךְ אֶחָד שֶׁל צְדִיקִים'. אֲפֹלוּ הַצְּדִיק
שֶׁהוּא בְּכָאן, מְפַזְרִים תַּחֲתָיו אוֹתוֹ
הָאָבֶק שֶׁבְּאוֹתוֹ הַדְּרָךְ הַנִּל, בְּכָל פְּסִיעָה.
וְכָל פְּסִיעָה שֶׁהוּא פּוֹסֵעַ, הוּא דוֹרֵךְ בְּאוֹתוֹ
הָאָבֶק וְכוּ'.

[בְּסוּף הַמַּעֲשֵׂה הַנִּל, בְּרַמְזִים: סוּד מַעֲשֵׂה זו מְרַמֵּז בְּקַפִּיטֵל
(מְזִמּוֹר) א' שְׁבַתְהֵלִים (פְּסוּקִים א, ו): "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ וְכוּ', דְּרָךְ
רְשָׁעִים, דְּרָךְ צְדִיקִים" וְכוּ' - הֵינְנוּ בְּחִינַת ה'דְּרָכִים' הַנִּל
שֵׁשׁ בָּהֶם הָאָבֶק שֶׁמְפַזְרִים וְכוּ'].]

מ.

(עָלִים־לְתַרוּפָה, יוֹם ה' ח' נִיסָן תַּקַּס"ז,
מִכְתָּב מוֹהֲרֵנ"ת לְרַבֵּנוּ ז"ל, בְּחֻתִּימָתוֹ)

הֲלֹא כֹה דְבָרֵי הַמַּצְפָּה וְהַמְּחַכָּה לְהַתְּאָבֶק
בַּעֲפֹר רַגְלָיו, לְהַנּוֹת מִזִּיו קָדְשׁוֹ,
הַקָּטָן נָתַן בּוֹ אֲדוּנֵי אָבִי מוֹרְנוּ הָרַב נִפְתָּלִי
הִרְץ נְרוּ־יֵאִיר.

מ.א.

(עָלִים־לְתַרוּפָה, אוֹר לְיוֹם ה' וַיִּשְׁלַח תַּקַּצ"ה)

וְה' אֱלֹקִים אָמַת יוֹדַע, כִּי דְבַרְתִּי עִם גְּדוּלֵי
קְדוּשֵׁי יִשְׂרָאֵל, צְדִיקֵי יְסוּדֵי עוֹלָם,

זְכוּתָם יָגוּ עָלֵינוּ. עִם כָּלֵם דְּבַרְתִּי הַרְבֵּה, גַּם
אַחַר שֶׁזְכִּיתִי לְהִתְקַרֵּב לְאֲדוּנֵינוּ מוֹרְנוּ וְרַבֵּנוּ
הַמְּבַהֵק הָרַב הַקְּדוּשׁ מוֹהֲרֵן זְכַר צְדִיק
לְבָרָכָה.

וְכָלֵם קָרְבוֹ אוֹתִי בְּאַהֲבָה רַבָּה וּבְחֶבֶד
יְתָרָה, וּבְפָרֵט הָרַב הַקְּדוּשׁ וְהַנּוֹרָא
מִבְּאֲרֵי־טָשׁוּב, וְאַחֲרָיו הָרַב הַקְּדוּשׁ
מִחֲמַעֲלָנִיק, וְהָרַב הַקְּדוּשׁ מוֹרְנוּ הָרַב שְׁלוֹם
מִפְּאָרֵיבִישֶׁטֶשׁ זְכַר צְדִיקִים לְבָרָכָה, וְשְׂאֵרֵי
גְּדוּלֵי עוֹלָם.

אֲצֹל כָּלֵם הֵייתִי מִתְּאָבֶק בַּעֲפֹר רַגְלֵיהֶם
קֹדֶם שֶׁנִּתְקַרְבְּתִי אֶל אֲדוּנֵינוּ מוֹרְנוּ
וְרַבֵּנוּ הַמְּבַהֵק זְכַר צְדִיק לְבָרָכָה, וְאַחֲרֵי־כֵן,
וְאַהֲבַתְּם גְּבָרָה עָלַי אַחֲרֵי־כֵן בִּיּוֹתֵר.

מ.ב.

(עָלִים־לְתַרוּפָה, יוֹם ד' רֵאשִׁי־חֹדֶשׁ בְּסִלּוֹ תַקַּצ"ח)

וְכֹאֲשֶׁר רָאִינוּ בְּעֵינֵינוּ גַם בְּדוֹר הַזֶּה, שֶׁאֲנִי
הָעֵנִי וְהָאֲבִיוֹן, כָּל יְמֵי גְּדֻלָּתִי בֵּין
הַחֲכָמִים, וְהֵייתִי מִתְּאָבֶק בַּעֲפֹר רַגְלֵיהֶם.

מ.ג.

(עָלִים־לְתַרוּפָה, א מְרַח תַּר"א)

בּוֹדָאִי עֵתָה עֵתָה יֵשׁ לִי לְשִׂמְחַ הַרְבֵּה:
שֶׁאֶף־עַל־פִּי־כֵן אֲנִי מִתְעַטֵּף
בְּצִיצִית וְתַפְלִין, שֶׁאֵיךְ שֶׁהוּא הֵם טוֹבִים לְפָנַי
מְאֹד, לְעוֹלָמִי עַד וּלְנִצְחַ נְצָחִים, וְאֵיךְ שֶׁהוּא
זֶה חֲלָקִי מִכָּל עַמְלֵי לְנִצְחָה, וְגַם אֲנִי זוֹכֵה לְתַן
צְדָקָה לְפַעְמִים.

וְעַל כָּלֵם מַה שֶׁאֲנִי מִתְּאָבֶק וּמִתְיַגַּע
לְהִתְקַרֵּב לְאוֹר הַגְּנוּז, אוֹר הַקְּדוּשׁ
הַחֹדֶשׁ הַזֶּה, אֲשֶׁר הוּא יְתַקְנֵנִי בּוֹדָאִי בְּלִי
סָפֶק, וְאֲנִי בְּעֵנֵי מִבְּטִיחָךְ עַל־זֶה בְּלִי סָפֶק.
וְאִם־כֵּן אֲדַרְבָּא אֲנִי מְחַיֵּב לְשִׂמְחַ הַרְבֵּה בְּכָל
יוֹם וּבְכָל עֵת.

מד.

(עלים לתרופה, מכתב מרבי נחמן
מטולטשין ז"ל לאנ"ש בארץ-ישראל)

אשריכם אשר אתם יושבים בצל ארעא
קדישא, ומסתמא משתוקקים
מתגעגעים להתאבק בעפר ציון הקדוש
והנזרא, אשר חפר ומצא שרש קדשת ארץ-
ישראל, במרמז בספריו הקדושים והנעימים.

ואשרינו שאנחנו זוכים להתאבק בפה
בעפר ציון הקדוש והנזרא,
אשר חפר ומצא שרש קדשת ארץ-ישראל,
ומשתוקקים ומתגעגעים להתאבק בעפר
אדמת קדש ארץ הקדש.

"ויהיו עניים בני ביתך, ואל תרבה
שיחה עם האשה" (משנה ה)

מה.

(ח"א רמב)

צדקה, הוא סגולה גדולה ומועלת מאד
להנצל מ'הרהורי-נאות'. אך
אסור לסמוך על-זה, ולהיות מערב עם
הנשים ולהרבות שיחה עמהם חסו-שלום,
רק מה שמכרח לדבר עמהם אינו מזיק לו,
על-ידי זכות וכח הצדקה.

וזהו (אבות פ"א מ"ה): "ויהיו עניים בני
ביתך, ואל תרבה שיחה עם
האשה" - הינו: שאף שאתה עושה צדקה,
ועניים הם בני-ביתך, אף-על-פי-כן אל
תרבה וכו'.

"עשה לך רב, וקנה לך חבר, והוי דן
את כל האדם לכף זכות" (משנה ו)

מו.

(ח"א ג)

על-ידי ששומע הנגינה ממנגן פשר, הוא
מתקן 'בנין-המלכות' שלו.

ובזה יתישב הסמיכות של המשנה (אבות
פ"א מ"ו): "עשה לך רב, וקנה לך
חבר, והוי דן את כל האדם לכף-זכות'.

"עשה לך רב" - הינו שיתקן בחינת
'מלכות' (ב'באור-הלקוטים: שגם ענין
הרב והרבי בעצמו הוא סוד המלכות, שאין להתעטר בו
רק הראוי לזה).

וזה על-ידי: "קנה לך חבר" - הינו על-
ידי 'קנה' שהקול יוצא ממנו, שמחבר
השני פרוכים להיות פנים בפנים "כמעט
איש ולויות" (מלכים-א ז, לו), "בזמן שישראל
עושין רצונו של מקום" (יומא נד. בבא-בתרא
צ.ט.).

ואזי כשיתקן בחינת 'מלכות' שלו, ויוכל
למשל בכל מה שירצה, ויוכל להמית
לזה ולהחיות לזה, ונמצא עולם חרב - לזה
אמר: "והוי דן את כל האדם לכף-זכות" -
שצריך לדון את כל אדם לכף-זכות, כי אין
הקדוש-ברוך-הוא חפץ בחרבן-העולם, "כי
לא לתהו בראה, לשבת יצרה" (ישעיה מו, יח).

מז.

(ח"א ו, בסוף)

צריכין לזהר מאד "לדון את כל אדם
לכף-זכות", ואפלו החולקים
עליו ומבזין אותו, צריך לדונם לכף-זכות
ולשתק להם.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת 'פְּתָר', כַּמּוּבָא בַּמְדָּרָשׁ (וַיִּקְרָא-רַבֵּה ב, ה):
"מִשָּׁל לְאַחַד, שֶׁמָּצָא אֶת חֲבֵרוֹ שֶׁהוּא עוֹשֶׂה כְּתָר. אָמַר לוֹ: בְּשִׁבִיל מִי, אָמַר לוֹ: בְּשִׁבִיל הַמְּלָךְ. אָמַר לוֹ: בִּיּוֹן שֶׁהוּא לְצַרְךָ הַמְּלָךְ, כָּל אֲבָן טוֹב שֶׁתִּמָּצָא תִקְבָּעֵנּוּ בּוֹ".

כָּךְ כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּא בְּחִינַת 'פְּתָר' לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, וְצָרִיךְ לְהִכְנִים בּוֹ כָּל מִין אֲבָנִים טוֹבוֹת שֶׁאֶפְשָׁר לְמָצֵא.

דְּהֵינּוּ: שְׁצָרִיכִין לְהַשְׁתַּדֵּל לְחַפֵּשׁ וּלְבַקֵּשׁ אַחֵר כָּל צַד זְכוּת וְדָבָר טוֹב שֶׁאֶפְשָׁר לְמָצֵא בְּיִשְׂרָאֵל, וְלָדוֹן אֶת הַכֹּל לְכַפֵּי-זְכוּת, וְכִמּוֹ שֶׁאִמְרוּ חַז"ל (אֲבוֹת פ"א מ"ו):
"הָיִי דָן אֶת כָּל אָדָם לְכַפֵּי זְכוּת".

נִמְצָא: שֶׁעַל יְדֵי-שְׂדֵנִים אֶת הַכֹּל לְכַפֵּי-זְכוּת, כִּי מוֹצֵאִין בּוֹ זְכוּת שֶׁאִינּוּ חַיִּב כָּל-כָּךְ בְּמָה שֶׁמִּבְּזָה אוֹתוֹ, כִּי לְפִי דַעְתּוֹ וּסְבָרָתוֹ נִדְמָה לוֹ שֶׁרְאוּי לוֹ לְבַזּוֹת אוֹתוֹ וְכוּ' - עַל-יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה בְּחִינַת 'פְּתָר'.

מת.

(ח"א קלו)

"הָיִי דָן אֶת כָּל אָדָם לְכַפֵּי-זְכוּת" (אֲבוֹת פ"א מ"ו). כִּי בְּשֵׁישׁ מַחְלֶקֶת עַל אָדָם, צָרִיךְ לְחַקֵּר לְמָצֵא זְכוּת בְּחֲבֵרוֹ בְּמָה שֶׁחוֹלֵק עָלָיו, כִּדִּי לְדוֹנוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת.

כִּי הַמַּחְלֶקֶת לֹא יִמָּנַע מִשְׁנֵי פָּנִים: א) אוּ מַחְמַת שֶׁחֲבִירוֹ גָּדוֹל מִמֶּנּוּ בַּמַּעֲלָה, וְעַל-כֵּן חוֹלֵק עָלָיו עַל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְמַדְרַגְתּוֹ. וְאִזִּי צָרִיךְ לְהַשְׁתַּדֵּל שֶׁיִּגִּיעַ הוּא גַם-כֵּן לְמַדְרַגַּת חֲבֵרוֹ, בְּכַדִּי שֶׁיִּהְיֶה שְׁנִיָּהֶם שְׁוִים, וְאִזִּי לֹא יִהְיֶה מַחְלֶקֶת. ב) אוּ לְפַעֲמִים לְהַפְּךָ, שֶׁהוּא גָּדוֹל מִחֲבֵרוֹ, וְהַמַּחְלֶקֶת מַחְמַת שֶׁחֲבֵרוֹ מִתְקַנָּא בּוֹ עַל שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לְמַדְרַגְתּוֹ.

וְעַל-כֵּן צָרִיךְ לְדוֹנוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת - וּבְזֶה הוּא מַעֲלָה חֲבֵרוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת. וְאִזִּי הֵם בְּמָקוֹם אֶחָד, הֵינּוּ בַּמְדְּרָגָה אַחַת. וְאִזִּי בּוֹדָאִי לֹא יִהְיֶה 'מַחְלֶקֶת' - כִּי 'מַחְלֶקֶת' הוּא רַק מַחְמַת שֶׁהֵם מְשַׁנִּים זֶה מִזֶּה. אֲבָל אִם יִהְיֶה שְׁנֵיהֶם בַּמְדְּרָגָה אַחַת - בּוֹדָאִי לֹא יִהְיֶה 'מַחְלֶקֶת' - כִּי בְּדַבָּר אֶחָד אֵין שִׁיךְ 'מַחְלֶקֶת'.

וּבְזֶה שֶׁמַּעֲלָה אֶת חֲבֵרוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת - יוֹכֵל לְהִיּוֹת שֶׁחֲבֵרוֹ יַחְזֹר בּוֹ וְלֹא יִהְיֶה שׁוֹב 'מַחְלֶקֶת', אוּ שֶׁיִּהְיֶה לוֹ מַפְלָה - כִּי יוֹכֵל לְהִיּוֹת שֶׁ"גָּחִלִים אֶתָּה חוֹתֵה עַל רֵאשׁוֹ" (מְשָׁלִי כה, כב) בְּזֶה שֶׁאֶתָּה מַעֲלָהוּ לְכַפֵּי-זְכוּת.

וְזֶהוּ: "הָיִי דָן אֶת כָּל אָדָם לְכַפֵּי זְכוּת" - "דָּן" דִּיקָא - כִּי הוּא בְּחִינַת 'דָּן' וּמִשְׁפָּט' מִמֶּשׁ.

כִּי יְדוּעַ (שְׁעַר-הַגְּלוּלִים, הַקְּדָמָה כב): "שְׁקָדָם שְׁעוֹלִין לְאִיזָה מְדְרָגָה, דְּנִין אֶת הָאָדָם". וְעַל-כֵּן בְּזֶה שֶׁאֶתָּה דָן אוֹתוֹ לְכַפֵּי-זְכוּת, וְאֶתָּה מַעֲלָהוּ לְמַדְרָגָה יוֹתֵר גְּבוּהָ, דְּנִין אוֹתוֹ, וְכַפִּי שֶׁיִּצֵּא הַמִּשְׁפָּט כֵּן יָקוּם.

מט.

(ח"א קנו)

עַל-יְדֵי שֶׁמַּצְדִּיק הַרְבִּים, הֵינּוּ עַל-יְדֵי שֶׁמִּקְרַב בְּנֵי אָדָם לְעִבּוּדַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, אוּ עַל-יְדֵי שֶׁדָּן כָּל אָדָם לְכַפֵּי-זְכוּת, שָׁגַם זֶה נִקְרָא 'מַצְדִּיק הַרְבִּים' - עַל-יְדֵי-זֶה מוֹרִיד חֲמִימוֹת וְהַתְּלַהּבוֹת לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (דְּנִיאל יב, ג): "וּמַצְדִּיקֵי הַרְבִּים כַּכּוֹכָבִים".

וְעַל-יְדֵי-זֶה מִטְהַר לְבוֹ. וְאִזִּי זוֹכֵה לְדַבֵּר דְּבוּרִים חֲדָשִׁים בְּכָל פַּעַם שֶׁמִּתְבוֹדֵד, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'רוּחַ-הַקֹּדֶשׁ' מִמֶּשׁ.

ג.

(ח"א רז)

כל ה'דבורים' הם בחינת 'גבורות', כמו שכתוב (תהלים קמה, יא): "וגבורתך ידברו". וצריך להמתיקם על-ידי 'למוד-התורה' ו'דבורים-טובים' שמדברים.

ולפעמים יוצאין 'גבורות-קשות' רחמנא-לצלן, והם באים ל'גדולי-הדור', מחמת שיש להם 'דעת-גדול', ובוקעין ויוצאין מה'פה', ונעשה מהם 'דבורים', וצריך לראות להמתיקם.

וכשאין ממתיקים אותם - אזי מתחילין לדבר באלו ה'דבורים', 'דבורים-רעים' על הכלל או על הפרט, או שמדברין על 'צדיקי-הדור', ואזי נופלים עליו ה'גבורות-קשות', והוא צריך לראות להמתיקם.

ועל-ידי שהוא דן אותם לכף-זכות בזה שמדברים עליו - נמצא: שהוא "מטה כלפי חסד" (ראש-השנה יז), ובזה ממתיקים.

או על-ידי שמקבל באהבה ה'יסורים' שמדברים עליו - על-ידי-זה הוא ממתיק גם-כן 'דבורים' שלהם, שהם ה'גבורות-הקשות'.

נא.

(ח"א רפב)

דע: כי צריך לדון את כל אדם לכף-זכות, ואפלו מי שהוא 'רשע-גמור', צריך לחפש ולמצא בו 'איזה מעט טוב' שבאותו המעט אינו רשע.

ועל-ידי-זה שמוצא בו 'מעט טוב', ודן אותו לכף-זכות - על-ידי-זה

מעלה אותו באמת לכף-זכות, ויוכל להשיבו בתשובה.

וכמו שצריכין לדון אחרים לכף-זכות, אפלו את הרשעים, ולמצא בהם 'איזה נקודת-טובות', ועל-ידי-זה מוציאין אותם באמת מ'כף-חובה' ל'כף-זכות' - כמו-כן הוא אצל האדם בעצמו: שצריך לדון את-עצמו לכף-זכות, ולמצא בעצמו איזה 'נקדה-טובה' עדין - כדי לחזק את-עצמו שלא יפל לגמרי חס-ושלום, רק אדרבא: יחיה את-עצמו וישמח את נפשו, ב'מעט הטוב' שמוצא בעצמו.

נב.

(ח"ב קכה)

עקר 'אמירת תהלים': לומר כל מזמורי תהלים על-עצמו, למצא את-עצמו בתוך כל מזמור. כי כל המלחמות שבקש 'דוד-המלך' שיצילהו השם-יתברך מהם, צריכין לפרש לעצמו על 'מלחמת היצר-הרע וחילותיו'.

והפסוקים שדוד-המלך משבח את-עצמו, כגון (תהלים פו, ב): "שמרה נפשי כי חסיד אני", וכיוצא בזה - גם זה צריכין לפרש על-עצמו - כי צריכין לדון את-עצמו לכף-זכות, ולמצא בעצמו איזה 'זכות' ו'נקדה-טובה', אשר בבחינת ה'נקדה-טובה' הזאת הוא בחינת 'חסיד', וכיוצא.

נג.

(ח"ב א, יד)

רק הוא לבדו יתברך יכול לדון את האדם, כי הוא יתברך בעל-הרחמים, ובודאי הוא מקים בנו: "הוי דן את כל האדם לכף זכות" (אבות פ"א מ"ו).

וְאֵנּוּ רוֹאִין רַחֲמָנוּתוֹ בְּמָה שֶׁקִּבַּע לָנוּ
 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה' שֶׁהוּא 'יוֹם-הַדִּין',
 בְּרֵאשִׁי-חֲדָשׁ! - כִּי זֶה הוּא חֶסֶד גָּדוֹל, שֶׁאִז
 כְּבִיכּוֹל הוּא יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ מִבִּקֵּשׁ כְּפָרָה,
 בְּבַחֲיִנַת (שְׁבַעוֹת ט. חוּלִין ס): "הִבִּיאוּ עָלַי
 כְּפָרָה", הִנָּאמֵר בְּרֵאשִׁי-חֲדָשׁ. כִּי אִיךָ הֵינּוּ
 מְרִימִין פְּנִינּוֹ לְבַקֵּשׁ כְּפָרָה מֵאֵתוֹ יִתְבָּרַךְ.
 וְעַל-כֵּן אֵין לָנוּ בּוֹשָׁה בְּיוֹם-הַדִּין לְבַקֵּשׁ
 כְּפָרָה, מֵאַחַר שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ בְּעֲצָמוֹ מִבִּקֵּשׁ אִז
 כְּפָרָה.

[ג] הָדִין אֶת בְּנֵי-אָדָם לְכַף-זִכּוּתוֹ, יִזְכֶּה לְקַבֵּל
 אֶת הַמוֹעֲדִים פְּנִיכוֹן (רַחֲמָנוּת יב).

[ד] מִי שֶׁאֵין דָּן אֶת חֲבֵרוֹ לְכַף-זִכּוּתוֹ, פְּאֵלוֹ
 הִרְגוּ, גַּם הַשָּׂרִים אֵינֶם נוֹהֲגִים עִמוֹ בְּיִשְׁרָנוּת
 (שָׂרִים ב).

נד.

(לקוטי-הלכות, תפלת-המנחה ז, ח)

וְרַק בְּשִׁבְלִי-זָה צְרִיכִין לְנַסֵּעַ וְלִילֵךְ רַגְלִי
 לְצַדִּיקִים וְתַלְמִידֵיהֶם, וְלַקְיָם (אבות פ"א
 מ"ו): "עֲשֵׂה לָךְ רַב וְקַנְה לָךְ חֵבֵר" - הַכֹּל
 בְּשִׁבְלִי לְקַבֵּל עֲצוֹת אֲמִתִּיּוֹת הַנִּמְשָׁכִים
 מִ"מִּים עֲמֻקִּים" (מְשָׁלֵי יח, ד; כ, ה) מְאֹד, שֶׁעַל-
 יְדֵי-זָה דִּיקָא יֵשׁ תַּקְנָה טוֹבָה לְאַחֲרִיתוֹ.

נד.

(טיחות-ה"ר"ן צו)

הַצִּדִּיק "מִטָּה כָּלִפִּי חֶסֶד" (רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה יז),
 וְדָן אֶת כָּל הַחוֹלְקִים עָלָיו לְכַף-
 זִכּוּת, שֶׁפּוֹנְתָם לְשֵׁם-שָׁמַיִם. כִּי לֹא הָיָה
 הָעוֹלָם יְכוֹל לְסַבֵּל אוֹר הַצִּדִּיק, שֶׁאוֹרוֹ גָּדוֹל
 מְאֹד לְהָעוֹלָם לְסַבְּלוֹ. וְגַם מַחֲמַת שֵׁישׁ כְּמָה
 דִּינִים וְקִטְרוּגִים גְּדוֹלִים עַל הַצִּדִּיק הַגָּדוֹל
 הָאֱמֵת. עַל-כֵּן הֵם חוֹלְקִים עָלָיו, וּבָזָה הֵם
 מִשְׁתִּיקִים הַדִּינִים וְהַקִּטְרוּגִים.

נז.

(לקוטי-הלכות, ראש-חדש ז, נה)

וְזָה (אבות פ"א מ"ו): "עֲשֵׂה לָךְ רַב וְקַנְה לָךְ
 חֵבֵר", וּמוֹבָא בְּסִפְרִים (קב"ה ישר פנ"ג;
 סדור הָאֲרִיז"ל רַבִּי שְׁבַתִּי, הַלְכוֹת דֶּרֶךְ-אֶרֶץ, סֵדֶר קַבִּיעַת
 הַתּוֹרָה; אוֹרֵצִדִּיקִים כב, טו): "שְׁמֹרְמוֹז עַל הַקְּנָה
 וְהַקְּלָמוֹס" - שֶׁהוּא חֵבֵר לְהַתְּלַמֵּד-חֶכֶם,
 שֶׁיִּתְקַיְמוּ דְבָרֵי הַתּוֹרָה עַל-יְדֵי-זָה.

וְגַם עוֹשֶׂה לוֹ טוֹבָה - כִּי כִּשְׁהַצִּדִּיק צְרִיךְ
 לִילֵךְ מִדְּרָגָא לְדְרָגָה, אִזִּי מִנְּסִים אוֹתוֹ
 אִם יֵשׁ לוֹ "כַּח לְעַמֵּד בְּהִיכַל הַמִּלֹּךְ" (דְּנִיאל א,
 ד), שֶׁהוּא הַפֶּה שֶׁל הַצִּדִּיק' הַחוֹלֵק עָלָיו,
 וְעַל-יְדֵי-זָה מַעֲלִין אוֹתוֹ מִדְּרָגָה לְדְרָגָה יוֹתֵר
 עָלְיוֹנָה. נִמְצָא: שֶׁעוֹשֶׂה לוֹ טוֹבָה.

וְזָה: "עֲשֵׂה לָךְ רַב". וְאִם אֵינְךָ יְכוֹל
 לְמַצְאוֹ - הַתְּקוּן עַל-יְדֵי: "וְקַנְה לָךְ
 חֵבֵר" - הֵינּוּ: עַל-יְדֵי הַסִּפְרִים-הַקְּדוּשִׁים
 הַנִּכְתָּבִים בְּקַנְה - תַּחֲבֵר אוֹתָם אֵלֶיךָ, וְתַעֲיִן
 בָּהֶם הֵיטֵב - תּוֹכֵל לִידַע מִי הוּא הָרַב-הָאֱמֵת,
 כִּי עַקֵּר הַתְּקוּן עַל-יְדֵי 'רַבּוּי הַסִּפְרִים'.

נה.

(ספר-המדות, עניני ל'דון לכף-זכות')

נח.

(עלים-לתרופה, מכתב הסתלקות מוהרנ"ת ז"ל)
מוֹהֲרֵנ"ת ז"ל (לפני הסתלקותו): אָמַר פְּרוּשׁ
 עַל מְשָׁנָה (אבות פ"א מ"ו): "עֲשֵׂה
 לָךְ רַב וְקַנְה לָךְ חֵבֵר".

[א] מִי שֵׁישׁ לוֹ מַחֲשְׁבוֹת-רְעוּת, יָדִין אֶת כָּל
 בְּנֵי אָדָם לְכַף-זִכּוּת תְּמִיד (הַרְהוּרִים ה).
 [ב] מְזוֹנוֹת שֶׁל אָדָם נִתְמַעֵט, כְּשֶׁאֵין דָּן אֶת
 הָאָדָם לְכַף-זִכּוּת (מְמוֹן ס).

"עשה לך רב" - ואם אין אתה יודע מי ה'רב'? - **"וקנה לך חבר" - פרוש:** תתחבר את עצמך לה'קלמוס'.

מ'ען דארף זיך מקרב זיין צו א דב'י, און אז ס'איז נישט דא קיין רבי, איז מען זיך מחבר צו דער פ'ען.

"ואל תתחבר לרשע" (משנה ז)

נט.

(ספר-המודות, עניני 'הרחקה מרשעים')

[א] הרחק מרשעים, בדי שלא תתפס בענשם (הרחקת-רשעים ב).

[ב] אסור לספר בשבחן. אבל מקום שיבוא משבחן שבה לצדיק, מתר לספר קצת (הרחקת-רשעים ה).

[ג] מי שמלמד זכות על רשע, גם הוא נקרא רשע (הרחקת-רשעים ו).

[ד] אפלו עושה איזהו דבר כדת וכדין, אין אנו סומכין עליו (הרחקת-רשעים ז).

[ה] מי שערב בעד רשע, נופל לידי תאות נאוף, גם נופל להלשה (הרחקת-רשעים ח).

[ו] פשוטל שונאו של הקדוש ברוך הוא בידי, אל תרחמיהו (הרחקת-רשעים י).

[ז] פשלא תחבר את עצמך לשקרנים, הידועים לך, על ידי זה תזכה להבין את הצבועים (הרחקת-רשעים יא).

[ח] מי ששונא את המסיתים, בודאי לא ידבק בו דבריהם (הרחקת-רשעים יב).

[ט] על ידי למוד תורה, נעשה רחוק בין הרשעים המקרבים (הרחקת-רשעים יג).

[י] מי שמרחק את עצמו מרשעים, הקדוש ברוך הוא עושה לו ישועה (הרחקת-רשעים יד).

[יא] הפזור שיש בין הרשעים, סימן לישועה (הרחקת-רשעים טו).

[יב] תרחיק מלדור בבית שדר בו רשע (הרחקת-רשעים טז).

[יג] אל תדבר עם המסיתים, אפלו להזכיהם ולקרובם (הרחקת-רשעים יז).

[יד] התחברות רשעים, מזיק לעבודת השם-יתברך (הרחקת-רשעים יח).

[טו] נאה ומתקבל לקדושי השם, שיעשו מסך ומגן, עד שממנו יברח כל איש מציק ורשע (הרחקת-רשעים יט).

[טז] מי שאינו מבין רשעת הרשעים הצבועים, הוא מתעב (הרחקת-רשעים כ"ב א).

[יז] הצבועים גורמים כאב עינים, להמון עם הטועים בהם (הרחקת-רשעים כ"ב ב).

[יח] צריך אדם לשמר את-עצמו, מלנשק את עצמו עם רשעים, כי על ידי הנשיקה, נעשה ביניהם התקשרות גם לאחר מיתה (הרחקת-רשעים כ"ב ג).

[יט] יש בני אדם שהם מינים ואפיקורסים גדולים, אבל הם אינם מגלים את אפיקורסות, ואין בן אדם יודע לשמר את-עצמו. אבל על ידי מדת הצניעות, אדם נצול מאלו האפיקורסים (הרחקת-רשעים כ"ב ד).

[כ] הרשעים אינם מבלבלים אותנו מעבודתנו בעברות שעוברים, כמו שמבלבלים אותנו במצוות שהם עושים, בשביל-זה (סנהדרין נח:): "גוי ששבת חייב מיתה" (הרחקת-רשעים כ"ב ה).

[כא] אשה ששנואין מעשי רשעים בעיניה,
על-ידי-זה נפקדת (הריון ה).

[כב] על-ידי 'עזות' - גשמים נעצרים,
ויבדוע שנכשל בעברה, וסופו שיכשל
בעברה, ומתר לקרותו רשע, ומתר
לשנאתו, והוא אחד מתתקע"ד דורות (עזות
ט).

"ושנא את הרבנות" (משנה ה)

ס.

(ח"א נו, א-ב-ג)

יש בכל אחד מישראל בחינת 'מלכות'.

וצריך לבלי להשתמש עם בחינות
ה'מלכות' שיש לו להנאתו ולצרכו,
שלא תהיה בחינות ה'מלכות' אצלו כעבד
למלאת תאותו, רק שתהיה בחינת המלכות
בבחינת 'בן-חורין' וכו'.

שלא להשתמש בה להנאתו ולצרכו, כי-
אם להשתמש עם ה'מלכות'
ל'עבודת השם-יתברך'.

דהינו: להזהיר ולהוכיח את כל הנשמות
שנכנעים אליו, כל אחד ואחד לפי
בחינות ה'מלכות' שיש לו.

הן אם הוא מושל בביתו - צריך להזהיר
ולהוכיח את 'בני-ביתו'.

ואם יש לו ממשלה יותר - מטל עליו
להזהיר יותר ויותר אנשים, לפי
בחינת ה'מלכות' שלו.

וצריך להמשיך 'אריכות-ימים' לתוך
ה'מלכות' - שלא תהיה בבחינות
(פסחים פז): "הרבנות מקברת את בעליה".

כי כל-אחד לפי בחינת ה'מלכות' שיש לו,
הוא בחינת 'צופה', שמטל עליו להזהיר
ולהוכיח את האנשים שהם מרששו, שיש לו
בחינת 'מלכות' עליהם.

ואם הוא מזהיר ומוכיח אותם - אזי הוא
עושה את שלו, ומציל את נפשו, כמו
שנאמר (יחזקאל ג, יד-ט): "צפה נתתיך לבית
ישראל וכו', ואתה כי הזהרת רשע ולא שב
מרשעו וכו', הוא בעונו ימות ואתה את
נפשך הצלת".

אבל אם אינו מזהיר ומוכיח אותם - אזי
הענש עליו, כמו שכתוב שם. ועל-כן
"הרבנות מקברת את בעליה".

ועל-כן צריך לראות: להמשיך 'אריכות-
ימים' לתוך ה'מלכות' - דהינו:
שיראה שיוכל להזהיר ולהוכיח אותם.

וצריכין לזה 'דעת', כדי לידע איך
להוכיחם. ולבוא ל'דעת' הזה,
הוא גם-כן על-ידי 'אריכות-ימים בעצמו'
וכו'. ולבא ל'אריכות-ימים', הוא על-ידי
'עסק התורה' וכו'. ואז אין ה'רבנות'
וה'מלכות' מזקת לו. (עיין בפנים).

סא.

(ח"ב ה, ה)

יש 'מנהיגים', שמתנהגים ברבנות,
ו"מושלים על עם דל" (משלי כח, טו).

והם מתגאים על הדור בהנם - כי לא נתן
להם גדלה מן-השמים כלל, רק הם
מתגאים מעצמם על הדור בהנם.

והם מקבלין 'חרב הגאווה', בבחינת (דברים
לג, כט): "ואשר חרב גאותך",
ו"מושלים על עם דל" בהנם, ויש להם פח
אפלו להעניש את מי שאינו רוצה להכניע

עצמו תחת ממשלתם, וכליזה עלידי הרב הגאון.

ובאמת אין זה נקרא מעניש, אלא מזיק, כי הן מזיקי-עלמא.

סב.

(ח"ב פ)

לא ירצה שום אדם ב'התנשאות', אלא עד שיבואו כל העם ויפיסו אותו שיקבל רבנות, אזי יקבל. אבל בלא פיוס - לא יקבל, ולא ירדף אחר 'התנשאות'.

כי לא מצינו בדור הזה שיהא פונתו לשם-שמים - כמו שמצינו (הוריות יג) "שהתקין רבן גמליאל כבוד לעצמו, וכבוד לנשיא, וכבוד לאב-בית-דין, ואחר-כך כשראו רבי מאיר ורבי נתן, התיעצו לבטל הדבר" - ובודאי לא היו פונתם חסו-ושלום, בשביל 'כבוד עצמם', אלא בשביל 'כבוד השם-יתברך'.

סג.

(חיי-מוהר"ן תקלח)

אמר רבנו ז"ל על אנשי-שלומו: "שקשה להם שירימו את-עצמן להנהיג ברבנות והתנשאות - מחמת שהכנסתי בהם אמת, הרבה יותר מדי"!

סד.

(ספר-המדות, עניני רבנות')

[א] מי שנוהג רבנות בעל-פרהם בגאון, הקדוש-ברוך-הוא מעורר עליו שונאים (גאון ז).

[ב] המנהיג עצמו ברבנות כשיש גדול ממנו, נתקצרים שנותיו (צדיק קיב).

סה.
(ימי-מוהרנ"ת ח"א ח"ג)

בחרף תקס"ה צוה עלי: "לנסע לחותני לקהלת-קדש מאהלוב לבקש מאתו, שיתן לי איזה רבנות באיזה עיר"!

וברוך-השם שנצלתי מזה וכי. והשלכתי מנגד כבוד הרבנות דקהלת-קדש מאהלוב, שרצה חותני ז"ל להשאיר אותי במקומו.

סו.

(אבני-הברזל, שיחות וספורים ממוהרנ"ת ז"ל מ)

אחד מאנשי-שלומו לא היה רוצה לילך אל השלש-סעדות של מוהרנ"ת, כי מוהרנ"ת היה רגיל לדבר עם אנשי-שלומו מיראת-שמים, אך בשלש-סעדות לא היה רוצה, כי לא רצה להנהיג רבנות.

פעם-אחת בא האיש הנ"ל למוהרנ"ת, וראה כתב-יד של מוהרנ"ת, כי מוהרנ"ת כתב חלומותיו, וכתב: שפעם אחד חלם לו: שבא רבנו זצוק"ל אליו, והוכיח אותו: "על שמרחק אנשים מאתו"!

אז אמר האיש: "שמהיום בודאי ישב מוהרנ"ת בשלש-סעדות"!

סז.

(שיח-שרפי-קדש)

כששלח רבנו ז"ל את מוהרנ"ת לחותנו: שיתן לו איזה משרת רבנות באיזו עיר שתחת פקוחו, כמספר בימי-מוהרנ"ת סימן ח' - התנצל מוהרנ"ת לפני רבנו: "שמפחד לקחת על-עצמו על הרבנות, מחמת שיש בזה אחריות גדולה מאד"!

אמר לו רבנו: "נו, מי אם-כן צריך להיות רב, לא זה שמפחד"?! [נוער דען זאל זיין רב, נישט דער וואס האט מורא?!].

ושאלו מוהרנ"ת: **"האם קבלת הרבנות הוא האמת והנכון?!"** - ענה לו רבנו: **"כן, זהו האמת!"**

ושאלו שוב מוהרנ"ת: **"האם הוא האמת לאמתה?!"**

ענה לו רבנו בניחותא: **"אם אתה רוצה את האמת לאמתה, אל תהיה רב!"**

[אז דו ווילסט דעם אמתן אמת זאלסטו קיין רב נישט זיין!] - **ונצל מזה מוהרנ"ת.**

עין עוד להלן במשנה יג:
"ודאשתמש בתגא, חלקי"

"חכמים הזהרו בדבריכם וכו', וישתו התלמידים הבאים אחריכם וכו'" (משנה יא)

סח.

(ח"א נט, ה)

על-ידי שמכלכל דבריו במשפט - יכול ללמד לתלמידים חכמתו, ולא יזיק להם.

כי עקר הלמוד תלוי בזה, ש"יכלכל דבריו במשפט" (תהלים קיב, ה), כמו שכתוב (אבות פ"א מ"א): **"חכמים הזהרו בדבריכם וכו', וישתו התלמידים הבאים וכו'."**

"הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום" (משנה יב)

סט.

(ח"א יד, א"י)

להמשיך שלום בעולם - צריך להעלות כבוד הקדוש-ברוך-הוא לשרשו, הינו: **ל'ראה' וכו'.**

ע.
(ח"א לג, א)

הכלל הוא: **שצריך לבקש שלום, שיהיה שלום בין ישראל, ושיהיה שלום לכל אדם במדותיו.**

הינו: שלא יהיה מחלק במדותיו ובמארותיו, שלא יהא לו חלוק בין בטיבו בין בעקו, תמיד ומצא בו השם-יתברך - על-ידי ה'תורה' הנקראת 'שלום' וכו', ועל-ידי 'צדיקים' שנקראו גם-כן 'ברית שלום'.

ומחמת-זה יכול לאהב את השלום בכל מקום, הן בטיבו וכו', ויכול להיות שלום בין ישראל, ולאהב זה את זה.

עא.

(ח"א לד, ז)

בשמקשר הלב, לה'נקדה, שהוא בחינת 'צדיק', ששם ה'אור האהבה-הקדושה' שורה, כי "אור החסד נשאר ביסוד דאצילות" - אזי נתבטל ה'אהבות-רעות', הינו ה'תרפות', הינו 'ערלת לב'. כי "על כל פשעים תכסה אהבה" (משלי י, יב) - כי שם שורה 'אהבה-הקדושה'.

וזהו בשהקדוש-ברוך-הוא נתן הפהנה לפינחס, אמר (במדבר כה, יב): **"הנני נתן לו את בריתי שלום"** - כי ה'פהנה' היא בחינת 'אהבה', הוא 'אברהם' - שורה במקום 'ברית שלום' - הינו: "צדיק יסוד עולם" (משלי י, כה).

עב.

(לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים לסעודה ובציעת-הפתו, נט)

'אהרן הכהן' עסק בתקון המשכת הדעת לישראל בתכלית השלמות,

כי היה "אוהב שלום" וכו', כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"א מ"ב): "הוי מתלמידיו של אהרן: אוהב שלום, ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

כי 'המשכת הדעת' לגלות כי "מלא כל הארץ כבודו" (ישעיה ג, ג) שעל-ידיה נקשרין ונכללין העולמות - זה בחינת 'שלום' - כי הכל תלוי ב'שלום'.

כי על-ידי שעושיין 'שלום' בין איש לאשתו, ובין אדם לחברו - נולדין ונתרבין בנים ותלמידים, כמו שמבאר במקום אחר (לקוטי מוהר"ן ח"א כז): "שעל-ידי השלום שבין אדם לחברו, יכול כל אחד לדבר עם חברו ביראת-שמים, ולקרבו להשם-יתברך" וכו'.

וזה היה עבודת אהרן: "שהיה אוהב שלום ורודף שלום בין איש לאשתו ובין אדם לחברו, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" - כי על-ידי ה'שלום', עקר ה'התקרבות לתורה', וכו"ל.

ועל-ידי-זה דיקא זכה לקדשת הפהנה' לדורות - כי זה עקר קדשת הפהן: להאיר בבנים ותלמידים, ולכלל ולקשר כל העולמות על-ידי-זה, שזהו בחינת 'עבודת הקרבנות'.

עג.

(לקוטי-הלכות, קרחה וכתבת-קעקע ג, יח)

על-בן אמרו רז"ל (אבות דרבי נתן פ"ב ה"ד): "שעל אהרן ספדו כל בית ישראל יותר מעל משה" - מחמת ש"אהרן היה אוהב שלום ורודף שלום" (אבות פ"א מ"ב) - כי עקר ה'הספד', הוא על 'הסתלקות השלום', ועל-ידי ה'הספד' חוזרין וממשיכין ה'שלום'.

ועל-בן אהרן "שהיה אוהב שלום" ביותר, כי זכה לכהנה' שהוא בחינת 'שלום', כמו שנאמר (במדבר כה, יב"ג): "הנני נתן לו את בריתי שלום, והיתה לו וכו' ברית כהנת עולם" - על-בן היה ה'הספד על אהרן' גדול ביותר.

עד.

(לקוטי-הלכות, פריה-ורביה ואישות א, ב)

"אורייתא וישראל כלא חד" (זהר אחרי עג). כי 'נפשות ישראל', הם הם 'אותיות התורה'.

ועל-בן פשיש 'אהבה' בין ישראל, שזה בחינת 'כללות', שנכללין זה בזה, ואזי נכללין כלם בבחינת 'הכמה-עלאה' - אזי יש 'שלמות להתורה'. וזה בחינת 'כלליות גדול' שנכללין ונתאחדין זה בזה. ואזי מקבלין מ'הכמה-עלאה', שכל התורה תלוייה בזה.

ועל-בן אהרן הפהן איש החסד, בחינת 'שכל-הכולל' 'הכמה-עלאה' - היה "אוהב שלום ורודף שלום" (אבות פ"א מ"ב) - כדי לעשות 'אהבה וכללות' ב'נפשות ישראל', כדי שיוכל להמתיק על-ידי-זה בחינת 'המתקה עליונה של שכל-הכולל', שהיא בחינת 'פהן'.

"ודאשתמש בתגא, חלף" (משנה יג)

המשתמש ב'כתרה של תורה' כאדם המשתמש בכליו - חלף ועבר מן העולם. (רמב"ם עובדיה מפרטנורא)

עה.

(ח"א כב, ד)

יש 'רועים של הסטרא-אחרא', מפרסמי-הדור, וכופין אנשים לתחות

שעבודיהו, ועקר מלכותם הוא על-ידי
 'עזות', פי "עזות, מלכותא בלא תגא"
 (סנהדרין קה.) - והם בכלבים בעזותם, והן "פני
 הדור בפני הפלב" (סוטה מט:).

ובדי להנצל מהם מתחת ממשלתם, אי-
 אפשר רק על-ידי 'עזות', לעמד נגד
 עזותם, ואז נכנס לתוך הקדשה'.

עו.

(ח"א סז, ג)

כשפוגם בתאות-אכילה - נופל ה'כבוד',
 בחינת מלכות, ואזי נוטלין
 'כבוד', ה'עזי-פנים' שבדור.

פי "עזות מלכותא בלא תגא" (סנהדרין
 קה.) - הינו: כשאין בחינת מלכות,
 בחינת השלחן שבקדשה בשלמות - אזי
 מתגבר ה'עזות', שהוא "מלכותא בלא
 תגא", בלא כתר מלכות'.

אבל כשמשרין תאות-אכילה, אזי אין
 שום פקידות ושררה לה'עזי-פנים'.

עז.

(ח"ב א, גיג)

יש כמה מפרסמים שהם ב'שקר', והם
 רק על-ידי 'עזות', כמו שאמרו רז"ל
 (סנהדרין קה.): "עזות מלכותא בלא תגא".

ומי שהוא מפרסם, ויש לו 'שם' על-ידי
 'עזות' - הוא נופל לפני ה'בעל-
 תפלה', המלוה הגדול, שכל צבא השמים
 וכל הפחות כלם הם בחינת לוין ממנו.

עח.

(ח"ב יח)

ספנה גדולה להיות מפרסם ולהנהיג
 העולם.

לא-מבעיא כשאינו ראוי לכל ולובש
 טלית שאינו שלו, רק אפלו
 'עובדי-השם באמת' גדולי-הדור, יש
 עליהם ספנות נוראות בהנהגת העולם.
 ויכולים לעבר ממש "גנב ונאף ורצה" (ירמיה
 ז, ט; הושע ד, ב), בכל-פעם בכל-רגע ורחמנא-לצלן.

עט.

(ח"ב פ)

מצינו בדור הזה: שכמה בני-אדם נפלו
 מאמונתם מחמת שרואים שבני-
 גילם עלו לגדלה. ובודאי מה שדחה אותו
 ולקח גדלה לעצמו היא 'עזות', כמו שאמרו
 חז"ל (סנהדרין קה.): "עזות מלכותא בלא תגא".

פ.

(ספר-המדות, בושה ב)

מתר לביש את הרבנים ששוכרין את
 הרבנות לשם גאווה, וראוי לבזותן
 ולהקל בכבודן, ואין עומדין בפניהם, ואין
 קורין אותן 'רבי', וה'טלית' שעליו
 כ'מרדעת של חמור'.

עין עוד לעיל במשנה י: "ושנא את הרבנות"

"אם אין אני לי, מי לי. וכשאני לעצמי, מה
 אני. ואם לא עכשו, אימתי" (משנה יד)

פא.

(לקוטי-הלכות, קריאת-התורה ו, לב)

"אם אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי
 מה אני, ואם לא עכשו אימתי"
 (אבות פ"א מ"ד) - שאם לא אשתדל בעצמי
 ללמד ולהגות בתורה ועבודה - "מי לי" -
 פי חובת האדם של כל אחד ואחד אין מי
 שיפטור אותו מזה.

"ואם לא עכשיו, אימתי" (משנה יד)

"וכשאני לעצמי מה אני" - כי בודאי תורתו ועבודתו בעצמה אינה נחשבת, כי עקר בחינת 'קבלת התורה' שמחייב כל איש ישראלי לקבל בכל דור, הוא רק על-ידי שיתחבר ויכלל בתוך הצבור הקדוש.

ואם אמר: "שלא ללמוד ולהתפלל, בייאם כשאזכה לבוא ולהתחבר לצבור-הגון העוסקים בתורה ועבודה!" - על-זה משיב לעצמו: "ואם לא עכשו אימתי" - כי חסידים יכלו זמן ימי חייו, ולא יזכה לזה.

כי למוד ועבודה של הצבור אינו קבוע בתמידות, ובתוך כך יאבד הרבה מימי חייו בלא תורה ועבודה, וגם: כי לא בנקל זוכין למצא צבור-הגון שיזכה להשלים עבודתו על-ידם.

וכל פונת התנא: להורות לאדם הרוצה לפקח על ימי חייו, שלא יאבד ימיו חס ושלום - שצריך להשתדל לבקש ולחפש מאד, ולהתפלל להשם-יתברך: שיזכה למצא רבי אמתי, עם צבור-הגון שהם תלמידיו הנלוים אליו, ויאחז בזה וגם מזה אל תנח ידך - להתחבר בכל עבודתו בתורה ותפלה עם הצבור ההגון כנ"ל.

וגם בפני-עצמו יעסק בתורה ותפלה, בעת שאינו יכול להתוודע עם הצבור, וגם אז יהיה מקשר עמהם בפנימיות לבבו, שכל פונתו בעסקו בתורה ותפלה יהיה: שיזכה להכלל תמיד עם הצבור-הקדוש הנכללים בהרבי-האמתי שיש לו בחינת רוח-הקדש וכו', שעקר התקון על-ידו.

פב.

(שיר-ידידות, בתחלת הספר)

מה תעשה ליום פקדה, ומה תשיב לשולחך דבר. אל תבט על מצהלות הזמן, כי גופך חלש ודל. הזמן הולך והומה, והגוף אפשר עכשו בא יומו.

פג.

(ח"א מט, בסוף)

"ישיש כגבור לרוץ ארח" (תהלים יט, ו) - כי הצדיקים הם "גברי כח עשי דברו לשמע בקול דברו" (תהלים קג, כ). כי צריך להתגברות, כדי "לרוץ ארח" הנה שהיו יכולים ללכת בזמן-הזה שהיו ישראל נזופים, ועכשו רצים במהירות גדול זה הדרך.

בעת שאמר זאת התורה, שמעתי אז מפיו הקדוש ענין זה בבאור יותר, שאמר ענין זה, לענין בני-אדם הזוכים לעשות 'תשובה' על העבר:

שאף-על-פי שזוכים לתקן מה שעבר, אף-על-פי-כן: עדין היכן הוא אותו הזמן שהיו רחוקים מהשם-יתברך - שהיו יכולים לעבד השם-יתברך באותו הזמן.

ובודאי צריכים לתקן זאת - דהיינו: להשלים ולמלא את העבודה שהיו יכולים לעבד השם-יתברך בכל אותו העת שהיו נזופים מלפניו יתברך ורחוקים ממנו.

על-כן אחר שזוכין להתעורר לתשובה - צריכין זריזות גדול בעבודתו

יתברך, ולרוץ מאד מאד, כדי שיזכה על-ידי זריזות עבודתו, לתקן ולהשלים גם הסרון העבודה של הימים שעברו.

כי עכשו צריך לרוץ במהירות גדול, זה הדרך שהיה יכול לילך בזמן שהיה רחוק מהשם-יתברך.

ואמר לאנשיו בזה הלשון: "איר דארפט זיך זייער יאגן, איר זאלט נאך קענען עפעס כאפן!" [אתם צריכים למחר מאד, שתוכלו עדין לחטף משהו!].

"שמאי אומר, עשה תורתך קבע" (משנה טו)

פד.

(ח"א רפד)

הזכיה את אחד שאמר לו, שאין לו פנאי ללמוד מחמת שעוסק במשא ומתן: "שאה-על-פייכן ראוי לו לחטף איזה זמן לעסק בתורה בכל יום!"

וזהו שאמרו חז"ל (שבת לא.): "ששואלין את האדם: קבעת עתים לתורה!?" - 'קבע' הוא לשון 'גזלה', כמו שכתוב (משלי כב, כג): "וקבע את קבעיהם נפש".

הינו: ששואלין את האדם: "אם גזל מן הזמן שהוא טרוד בעסקיו, אם גזלת מהן עתים לתורה!" - כי צריך האדם לחטף ולגזל עתים לתורה, מתוך הטרדא והעסק.

פה.

(שיחות-הר"ן יט)

רבנו ז"ל אמר: "נכספתי מאד להמשיך את העולם אל 'עשיה' - שיהיה חיוב אצל כל אחד ואחד, ללמד 'בך וכך' בכל יום, ולא יעבר, וכיזא!"

ואמר: שאפלו אותן האנשים הרחוקים מן הקדשה מאד, שנלכדו במצודה-רעה, עד שרגילין בעברות חסוֹשֶׁלום, אף-על-פייכן הפח של התורה גדול כל-כך, עד שיכולה להוציא אותם מן העברות שרגילין בהם חסוֹשֶׁלום!

ואם יעשו להם 'חק קבוע' ו'חיוב חזק' ללמוד בכל יום ויום 'בך וכך', 'היה איך שיהיה' - בודאי יזכו לצאת ממצודתם הרעה - על-ידי ה'תורה' - פי 'פח התורה' גדול מאד!

[לקוטי-הלכות, בציעת-הפת ה, כב: שמעתי מפיו הקדוש ז"ל שאמר: "נכספתי מאד להמשיך העולם אל 'עשיה' - דהינו: שיהיה חיוב לכל אחד בכל יום, ללמוד 'בך וכך' כפי ערכו וכו'"]

ושאלתי אותו אז: "הלא יש בני-אדם 'פעלי-עברות' רחמנא-לצלן!?" - השיב בלשון גערה קצת: "אין אתה יודע כח הגדול של התורה וכו'!"

וכונתו היתה: שאפלו מי שנלכד בעברות חסוֹשֶׁלום, ונדמה לו שאי-אפשר לו לצאת משם - אם אף-על-פייכן היה קובע לו 'שעוירים קבועים' לתורה בכל יום ויום - היה 'פח התורה' מתגבר, עד שגם הוא היה נתתקן ויוצא מהם סוף-כל-סוף].

פו.

(לקוטי-הלכות, בית-הבנסת ה, ט - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב עה, 'בענין הנהגת הפטיטות')

בודאי אף-על-פי שצריכין לבטל את עצמו ולעסק באיזה משא ומתן או מלאכה, אבל העקר הוא התורה, כמו שהזהירו רז"ל (אבות פ"א מט"ו): "עשה תורתך קבע", "ומלאכתך עראי" (מאירי שם).

כי ה'חיות' של בחינת ה'בטול', שהוא החסד-חנם שהיה מקיים העולם 'קדם מתן-תורה', הוא רק בבחינת 'עראי', בחינת 'דירת-עראי'. ועקר הקיום ב'דרך-קבע',

הוא רק על-ידי ה'תורה', שהוא עקר קיום-
העולם בקביעות.

"והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות"
(משנה טו)

פז.

(שיחות-הר"ן מג)

על-ידי ה'שמחה' - יכולין להחיות אדם
אחר.

כי יש בני-אדם שיש להם יסורים גדולים
ונוראים רחמנא-לצלך, ואי-אפשר להם
לספר מה שבלבם, והם היו רוצים לספר, אך
אין להם בפני מי לספר ולהשיח עמו את כל
אשר עם לבבם, והם הולכים מלאים יסורים
ודאגות.

וכשבא אדם עם 'פנים שוחקות' - יכול
להחיות אותם ממש.

ולהחיות אדם, אינו דבר רק, כי הוא
דבר גדול מאד - וכמו שמוזכר
בגמרא (תענית כב.): "מהני תרי בדחי, שזכו
למה שזכו, על-ידי זה שהיו משמחים בני
אדם".

"עשה לך רב, והסתלק מן הספק" (משנה טז)

פח.

(ח"א קמג)

מעלת המקבל עצה מ'חכמי-הדור' - כי
הוא 'המתקת-הדינים'.

כי כשצריך ל'עצה', ואינו יודע איך
לעשות - היא בחינת 'צמצום', כי

נתצמצם שכלו ואינו יודע איך לעשות, והוא
בחינת 'דינים', כידוע. ועל-ידי שהחכם נותן
לו 'עצה' - הוא מרחיב לו, ומאיר בו חכמתו.
וזה בחינת 'חסדים' וכו'.

גם כתיב (משלי יא, יד): "תשועה ברב
יועץ", וה'צדיק' נקרא 'רב', כמו
שאמרו רז"ל (תענית ט): "משה אידי דנפיש
זכותה, פרבים דמי".

גם אם מקבל 'עצת הצדיק' - אף שאחר-
כך לא עלתה לו יפה מעצתו - אזי יודע
שהיה רק מהשם-יתברך.

אך אם לא היה מקבל 'עצת הצדיק' -
היה אפשר שתגיע לו 'דעה', בלי 'גזר-
דין' של מעלה, רק שהוא בעצמו משך על-
עצמו, כמו שקתוב (משלי יט, ג): "אולת אדם
תסלף דרבו, ועל ה' יזעה לבו".

אך אם קבל 'עצת הצדיק' - יודע שהוא
רק על-פי 'משפט שלמעלה'.

פט.

(ספר-המדות, אמונה ח"ב ז; למוד ח"ב ז)

כשהולך מרב לרב, אז צריך להזק
'אמונתו' ב'אחדות השם-
יתברך' - כי הלמוד מהרבה מלמדים, מזיק
ל'אמונת-היחוד'.

וכן הרב שיש לו 'אמונת-היחוד', הוא
יכול להאיר לכל תלמיד ותלמיד לפי
כחו, וכל תלמיד אינו שומע אלא מה
שצריך לו ולא יותר.

[ויבן על-פי באור רבנו עובדיה מברטנורא
במשנתנו (אבות פ"א מ"ו): "עשה לך רב, והסתלק מן
הספק" - "ולא ילמד היום מאחד, ולמחר מן האחר. ואף-
על-גב דבמסקת עבודה-זרה (יט). אמרו: 'הלומד תורה מרב
אחד, אינו רואה סימן ברכה' - כבר פרוש ואמרו (שם): 'הני
מילי בסברא' - שטוב לו לשמע 'סברת הרבים'. אבל

לעגנו 'גמרא' - מחד רב מעלי, פי היכי דלא לפגם
לישניה"ל].

צ.

(לקוטי הלכות, ברכות התורה א - על-פי
לקוטי מוהר"ן ח"א לו, 'בקרוב עלי מרעים')

על-בן צריבין לנסע לצדיקהאמת
ולשמע מפיו דיקא - פי אז יכול
לקבל ה'אור' בבחינת 'ברכה', מאחר שפבר
נצטיר קצת בפי הצדיק.

וזוה בחינת (אבות פ"א מט"ז): "עשה לך רב,
והסתלק מן הספק" - פי כלזמן
שלא נצטיר ה'אור-העליון, הוא בבחינת
'ספק', פי עדיו אין יודעין בו כלל ואין בו
שום תפיסה. ועל-ידי ה'רבי-האמת' - נצטיר
ה'אור' בבחינת 'ברכה'.

"כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי
לגוף טוב משתיקה. ולא המדרש הוא העקר
אלא המעשה. וכל המרבה דברים מביא חטא"
(משנה יז)

צא.

(ח"א ו, ב)

עקר התשובה: בשישמע בזיונו, ידם
וישתק וכו' - שיהפך 'דם' ל'דם',
שיהיה מן "השומעים הרפתם ואינם
משיבים" (שבת פח: יומא כג. גטין לו:), ולא
ידקדק על בזיון כבודו.

ובשמיים: "דם לה" - אז "הקדוש"
ברוך-הוא מפיל לו חללים,
כמו שפתוב (תהלים לו, ז): "דום לה' והתחולל
לו והוא יפיל לך חללים", כמו שדרשו רז"ל
(גטין ז).

צב.

(ח"א סד, ד)

'מחלקת' - היא בחינות 'בריאת-העולם'.
פי עקר 'בריאת-העולם', על-
ידי 'חלל-הפנוי', פי בלא זה היה הכל 'אין-
סוף', ולא היה 'מקום' ל'בריאת-העולם'.

ובן הוא בחינת ה'מחלוקות' - פי אלו היו
כל התלמידים-חכמים אחד, לא היה
מקום ל'בריאת-העולם', רק על-ידי
ה'מחלקת' שביניהם, שכל אחד מושך
עצמו לצד אחר, על-ידי-זה נעשה ביניהם
בחינות 'חלל-הפנוי', בחינות 'צמצום האור'
לצדדין'.

פי כל הדברים שכל אחד מהם מדבר, הם
רק בשביל 'בריאת-העולם', פי הם
בוראים את הכל על-ידי 'דבריהם', "אל
תקרי עמי אלא עמי" (הקדמת הזוהר ה.).

אך צריך לזהר שלא לדבר יותר מדי, רק
כפי צורך 'בריאת-העולם', לא יותר.
פי על-ידי 'דבוי-האור', נשתברו הכלים,
ונתהוה ה'קלפות'. פן אם אחד מרבה לדבר,
מזה גורם התהוות ה'קלפות', פי הוא בבחינת
'דבוי-האור' שעל-ידי-זה היו 'שבירת-
הכלים'.

וזוה פרוש המשנה (אבות פ"א מ"ז): "כל ימי
גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי
לגוף טוב משתיקה. ולא המדרש הוא
העקר אלא המעשה. וכל המרבה דברים
מביא חטא".

"בין החכמים" - הוא בבחינת 'חלל-הפנוי'
שנתהוה ונעשה "בין החכמים", על-
ידי ה'פרוד' וה'מחלקת' שיש ביניהם. פי אם
היו כלם אחד, אין שיה' לומר "בין
החכמים". ובתוף ה'חלל-הפנוי' הזה נעשה
'בריאת-העולם', הינו ה'ימים' וה'מדות'.

וְזֶה: "כָּל יָמֵי גְדֻלְתִּי" - שְׁהֵייתִי מְגֻדֵל
 יָמֵי וּמְדוּתִי, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בְּרִיאַת-
 הָעוֹלָם' - "בֵּין הַחֲכָמִים" דִּיקָא, בְּתוֹךְ
 ה'הַחֲלֵל־הַפְּנוּי', כִּי שָׁם נַעֲשֶׂה כָּל הַבְּרִיאָה.
 וְזֶה: "גְּדֻלְתִּי" - שְׁהֵגְדַלְתִּי יָמֵי וּמְדוּתִי,
 מ'קִטְנוּת' ל'גְּדֻלּוֹת'.

וְזֶה שְׁקָרָא: "יָמֵי" - כִּי הֵם יָמִים שְׁלוֹ,
 כִּי הוּא בּוֹרֵא אֶת הָעוֹלָם כִּנ"ל.

וְזֶה: "וְלֹא מִצָּאתִי לְגוֹף טוֹב מִשְׁתִּיקָה"
 - כִּי שָׁם ב'הַחֲלֵל־הַפְּנוּי' אֵין טוֹב
 מ'שְׁתִּיקָה' כִּנ"ל, כִּי אֲסוּר לְכַנֵּס לְשֵׁם כִּי-אֵם
 מִי שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנּוֹת 'שְׁתִּיקָה', בְּחִינַת 'מוֹשֶׁה'.

וְזֶה שֶׁאָמַר: "כָּל יָמֵי גְדֻלְתִּי בֵּין הַחֲכָמִים,
 וְלֹא מִצָּאתִי וְכוּ'" - כִּי עַל-יְדֵי שֶׁאֲחִז
 בְּמִדְרָגָה זוֹ בְּבַחֲיִנַת 'שְׁתִּיקָה', עַל-כֵּן הָיָה
 מְגֻדֵל יָמָיו וּמְדוּתָיו שָׁם ב'הַחֲלֵל־הַפְּנוּי', כִּי
 אֲסוּר לְכַנֵּס לְשֵׁם כִּי-אֵם מִי שֶׁהוּא בְּבַחֲיִנּוֹת
 'שְׁתִּיקָה'.

וְזֶה: "וְלֹא הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלֵא
 הַמַּעֲשֶׂה, וְכָל הַמְרֻבָּה דְּבָרִים מְבִיא
 חֵטָא" - כִּי כָּל מְדַרְשֵׁם וְדְבָרֵיהֶם שֶׁאֵלּוּ
 הַחֲכָמִים מְדַבְּרִים, אֵין הָעֵקֶר הַמְדַרְשׁ
 בְּלִבָּד, אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה, שֶׁיַּעֲשׂוּ וַיְבָרְאוּ עַל יְדֵי
 דְּבָרֵיהֶם אֶת הָעוֹלָם.

אָף: "כָּל הַמְרֻבָּה דְּבָרִים מְבִיא חֵטָא" -
 כִּי מ'רְבוּי הָאֹר' נִתְהַוֶּה ה'קַלְפוֹת', כִּנ"ל.

[בְּכַתְבֵּי רַבְנֵי ז"ל, הַשִּׁיף לְתוֹרָה הַזֶּה, הַנִּדְפָּס בְּסוּף הַסְּפָר
 - יֵשׁ גִּסַּח שׁוֹנָה, עִנְיָן-שָׁם]

צג.

(ח"ב ה, טו)

בְּאֵמַת צְרִיכִין דִּיקָא לְסַלֵּק אֶת הַמַּחַ,
 לְהַשְׁלִיךְ כָּל הַחֲכָמוֹת וְלַעֲבֹד הַשֵּׁם
 בְּפִשְׁטוּת, בְּלִי שׁוּם חֲכָמוֹת, שֶׁיְהִיו "מַעֲשִׂיו
 מְרַבֵּין מִחֲכָמָתוֹ" (אָבוֹת פ"ג מ"ט), "וְלֹא

הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה" (שם פ"א
 מ"ז).

לֹא-מְבַעֲיָא 'חֲכָמוֹת שֶׁל שְׁטוּת' שֶׁל סְתָם
 בְּנֵי-אָדָם, אֲלֵא אֲפִלּוֹ 'חֲכָמוֹת
 גְּמוּרוֹת', אֲפִלּוֹ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַח גְּדוֹל בְּאֵמַת -
 כְּשֶׁמַּגִּיעַ לְאִיזָה עֲבוּדָה, הוּא צָרִיךְ לְהַשְׁלִיךְ כָּל
 הַחֲכָמוֹת, וְלַעֲסֹק בְּעֲבוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּפִשְׁטוּת.

צד.

(שיחות-הר"ן קלא)

כָּל דְּבָרֵי תוֹרַת־הַקְּדוּשָׁה, אֲף-עַל-פִּי שֵׁשׁ
 בָּה עִמְקוֹת גְּדוֹל וְנוֹרָא מְאֹד מְאֹד,
 וְרִזְיוֹן-עַלְאִין, וְסוּדֵי-סוּדוֹת עִמְקִים וְרַחְבִּים
 מְנִי יָם, בְּכָל דְּבוּר וְדְבוּר - אֲף-עַל-פִּי-כֵן עֵקֶר
 בּוֹנֵתוֹ: לְשִׁמּוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי
 תוֹרָתוֹ בְּפִשְׁטוּת וּבְתַמִּימוּת. כִּי "לֹא
 הַמְדַרְשׁ הוּא הָעֵקֶר אֲלֵא הַמַּעֲשֶׂה" (אָבוֹת
 פ"א מ"ז).

וְשִׁים עֵינֶךָ הַיֵּטֵב הַיֵּטֵב וְתִסְתַּכֵּל יָפָה בְּכָל
 תּוֹרָה וְתוֹרָה, הָעֲבָדוֹת וְהַעֲצוֹת
 וְהַמּוֹסָר וְהַהֲתַעֲוֲרוֹת הַיּוֹצְאִים עַל-פִּי
 פְּשׁוּטָן שֶׁל דְּבָרִים, וְתִבְקֶשׁ מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ
 שֶׁיֵּאִיר עֵינֶיךָ לְזַכּוֹת לָזֶה לְהַבִּין הַדְּבָרִים
 הַיֵּטֵב לְמַעֲשֶׂה.

צה.

(שיחות-הר"ן רעג)

אָמַר: "טוֹב לְהָאָדָם לְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ
 שֶׁיּוּכַל לְהַחֲיוֹת אֶת עֲצָמוֹ עִם אִיזָה
 נִגּוּן" וְכוּ' וְכוּ'.

וְעַיִן בְּסוּף הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל ה'שְׁבַע־
 בְּעֵטְלֵעֵרִס' (סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֶׂה יג),
 שָׁם מְרַמֵּז קִצֵּת מַעֲלַת הַנִּגּוּן וְכוּ'. וְהַבֵּן שָׁם
 עוֹד דְּבָרִים מִתּוֹךְ דְּבָר.

וְהָעֵקֶר: לְהוֹצִיא מִשָּׁם עֲצוֹת טוֹבוֹת
 לְשׁוּב לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ בְּאֵמַת, כִּי

"לא המדרש הוא העקר אלא המעשה"

(אבות פ"א מ"ז).

צו.

(חיי-מוהר"ן, השמטות בסוף הספר, נדפס בסוף ספריי-מעשיות דפוס ראשון שנת תקע"ה)

אמרו רז"ל (מגלה יח.): "מלי בסלע, משתוקא בתרי". וזהו מי שאינו יכול לדבר פראוי כמו שצריכין לדבר בקדשה ובטהרה, ואז שתיקותו יפה מדבורו. אבל מי שיכול לדבר פתקונו - בודאי דבורו שוה שני סלעים.

צז.

(ספריי-מעשיות, מעשה יג מ'שבעה בעטלענרס' - יום החמישי, בעל החטוטרות)

פעם-אחת היה שיחה וספור, שהיו אנשים מפארים עצמם בבחינה זו של "מעט מחזיק את המרבה" וכו'.

ואחד אמר: שה'שתיקה' שלו היא בחינת "מעט מחזיק את המרבה".

כי יש עליו 'מקטרגים' הרבה ובעלי לשון-הרע, שמלשינים עליו הרבה מאד.

וכל מה שמלשינים ודוברים ומקטרגים עליו בלשון-הרע הרבה - הוא ב'שתיקתו' מתרץ הכל, על-ידי מה שהוא שותק לבד - (כי הוא עושה רק איזה 'שתיקה', והוא 'תרוץ' על הכל).

נמצא: ש'שתיקתו' הוא 'מעט מחזיק את המרבה'.

צח.

(לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים לסעודה ו, צא)

אפלו העוסקים בחכמות-התורה ובפלפולא לשם-שמים, כי "חדי קדשא ברוך הוא בפלפולא" (זהר), אף-על-פי-כן אין זה עקר התכלית.

כי העקר הוא: "לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא" (יומא כו.) - כמו שמצינו בהקדמונים (סוטה כא.): שנתרחקו מהפלפול של הבל, רק ירדו לעמק ההלכה "לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא".

אבל אפלו העוסקים בזה (לאסוקי שמעתתא אלבא דהלכתא) באמת לשם-שמים, שבודאי אשרי להם אשרי חלקם. אבל עדין אין זה תכלית השלמות.

כי עקר התכלית בשלמות, הוא הלמוד-הקדוש שמביא לידי מעשים-טובים ומדות-ישרות ולשוב מעברות, להציל את ישראל מהעוונות, שזה עקר הרחמנות על ישראל, כי "לא המדרש הוא העקר אלא המעשה" (אבות פ"א, מ"ז).

וכמו שאנו מבקשים בכל יום (בברפת אהבת עולם): "ותן בלבנו בינה, להבין ולהשפיל לשמע ללמד וללמד לשמר ולעשות ולקיים" וכו'. כי העקר הוא הלמוד-הקדוש שמכנים קיום-התורה בישראל. והעקר: שתתקיים התורה והמצוות אצל כל אחד ואחד כל ימי חייו בכל מה שיעבר עליו.

וזהו בחינת הלמודים של התורה שמחייב את העולם באמת, אבל הוא רק לפי שעה. ואף-על-פי שגם זה טוב מאד ויש שיכולים לחיות בזה כמה זמנים, אבל אין זה קיום כל בני אדם לנצח.

כי עקר הקיום לנצח, הוא על-ידי התורה-הקדושה שמאירה בעולם קיום-התורה לדורות-עולם, כמו משה רבנו עליו-השלוש שנאמר בו (שמות יט, ט): "וגם בך יאמינו לעולם".

